

KUUSISTON LINNA

Muuritutkimus vuonna 1990
Muuritutkimusraportti
Kari Uotila

KUUSISTON LINNANRAUNNIOT.

MUURITUTKIMUS VUONNA 1990.

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
2. MUURITUTKIMUS	2
2.1. L-huone	3
2.1.1. Eteläseinä	3
2.1.2. Länsiseinä	8
2.1.3. Pohjoisseinä	10
2.1.4. Itäseinä	12
2.2. K-huone	17
2.2.1. Eteläseinä	17
2.2.2. Länsiseinä	18
2.2.3. Pohjoisseinä	21
2.2.4. Itäseinä	21
2.3. I-huone	24
2.3.1. Eteläseinä	24
2.3.2. Länsiseinä	25
2.3.3. Pohjoisseinä	27
2.3.4. Itäseinä	28
2.4. Sisäpihan (piha IV) länsiseinä	29
2.4.1. Eteläosa	29
2.4.2. Keskiosa	33
2.4.3. Pohjoisosa	35
2.5. Huone 10	37
2.5.1. Eteläseinä	37
2.6. Sisäpihan portaikko	38
2.6.1. Länsiseinä	38
2.6.2. Itäseinä	39

2.7. Sisäpihan kaakkoisosa (huone 19)	40
2.7.1. Pohjoisseinä	40
2.8. Sisäpihan itäseinä	41
2.9. G-torni	45
2.9.1. Länsiseinä	45
2.9.2. Pohjoisseinä	47
2.10. Läntinen ulkoseinä	48
2.11. Torni 12	52
2.11.1. Eteläseinä	52
2.11.2. Länsiseinä	54
2.11.3. Pohjoisseinä	55
3. YHTEENVETO	56
Liite 1. Näyteluettelo	
Liite 2. Valokuvaluettelot	
Liite 3. Karttaluettelo	

KUUSISTON LINNAN RAUNIOIT
MUURITUTKIMUS VUONNA 1990.

1. JOHDANTO.

Vuonna 1990 jatkettiin Kuusiston linnanraunioiden muurien korjausta entisvuosien tapaan. Ns. syvätäyttömenetelmällä korjattavataan muuriin käytettiin samaa Parmu-laastia kuin aikaisempinakin vuosina. Samoin laastin väri oli sama. Työmaan urakoitsijana oli rakennusliike Rainio ja muurarina Matti Alanen. Hänen lisäkseen työssä olivat Pentti Siekkinen, Tero Koivisto ja Hans Siren. Korjattujen seinien tutkimuksesta vastasi FK Kari Uotila. Työt aloitettiin toukokuun toisena päivänä ja lopetettiin 13. marraskuuta työhön varattujen rahojen loputtua. K.Uotila jatkoi jälkitöitä vuoden 1990 loppuun saakka.

Töiden painopiste oli muurien syvätäytössä. Vuonna 1990 korjattiin sisäpihan läntisen siipiosan kolme huonetta, sisäpihan portaikko, kaakkoisosan (huone 19) pohjoiseinä, sisäpihan itäseinä ja G-tornin pohjois- ja länsiseinä. Lisäksi korjattiin läntinen ulkomuuri ja torni 12:n etelä- ja länsiseinä ja osittain pohjoisseinä. Marraskuussa työt pysähtyivät torni 12:n pohjoisseinään.

Muurikorjaustöiden lisäksi niitettiin linnan kaikki pihat ja linnan läntinen ulkopuoli, täytettiin hiekalla B-torni ja esipihan II koillisnurkassa ollut kaivauskuoppa, rakennettiin viemärointi huoneisiin U, (osittain myös M), L ja K ja laitettiin savisoraus huoneeseen L ja kaivausalueelle 90 002 linnan sisäpihan eteläosaan. Sisäpihan länsiosan itäseinä jäi vuonna 1990 osittain korjaamatta ja tämän vuoksi rakenteiden päälle rakennettiin väliaikainen peltikate. Linnanvartijan vanha asunto maalattiin ja vanhan huopakaton tilalle laitettiin peltikatto. Lisäksi uusittiin rakennuksen eteläseinän laudoitusta.

Näiden töiden lisäksi rakennusmiehet osallistuivat Kuusiston kartanolla olevan Kuusiston linnan historiasta kertovan näyttelyn rakentamiseen.

2. MUURITUTKIMUS

Muuritutkimuksen dokumentointi on tehty vuonna 1990 aikaisemmista vuosista poiketen. Aikaisemmin käytössä ollut menetelmä, jossa korjattavat seinät on jaettu alueisiin ja kivet on numeroitu. Vuonna 1990 otettiin käyttöön aikaisemmin piirretyt seinien kartat, joihin tehtiin 1 x 1 metrin ruudutus, joka pohjautui korkeuspisteisiin. Ruudutuksen pystysuoraosa aloitettiin aina seinän tai kartan vasemmasta osasta. Dokumentoinnin yhteydessä ilmoitetaan aina ensin ruudun korkeus ja sitten etäisyys vasemmasta nurkasta. Myös esiin tulleiden detaljirakenteiden dokumentointi perustui tähän ruudutukseen.

Seinien korjaustyö valokuvattiin kinofilmikamerilla musta-valko ja diafilmille ja lisäksi 6 x 6 -kameralla mv-filmille. Mustavalkoiset filmit ovat luetteloitu kuvausjärjestyksessä ja diat on järjestetty kohteittaan kronologisesti. Mustavalkofilmeille on kuvattu seinien rakenteet ennen korjauksia ja eri korjaustyöt ja myös tilanne töiden jälkeen. Diakuvat taas keskittyvät itse korjaus- ja tutkimustöihin, joissa on monet purkutyöt dokumentoitu vaihe vaiheelta.

Luvussa 2. oleva seinärakenteiden selvitys etenee huoneittain ja seinittäin etelästä pohjoiseen. Eri tilat on kirjattu lähinnä korjausjärjestyksessä niin että ensin on sisäpihan länsiosa, sitten sisäpihan eteläosa ja itäosa ja sen jälkeen läntinen ulkomuuri ja torni 12. Jokaisen seinän rakenteita on tarkasteltu ensin ennen korjaustöitä ja tämän jälkeen korjaustöiden aikana. Mahdolliset tarkemmat tutkimukset on käsitelty erikseen ja mahdolliset merkittävät havainnot on koottu yhteen luvun loppuun.

2.1. L-HUONE.

2.1.1. Eteläseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

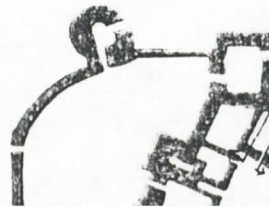
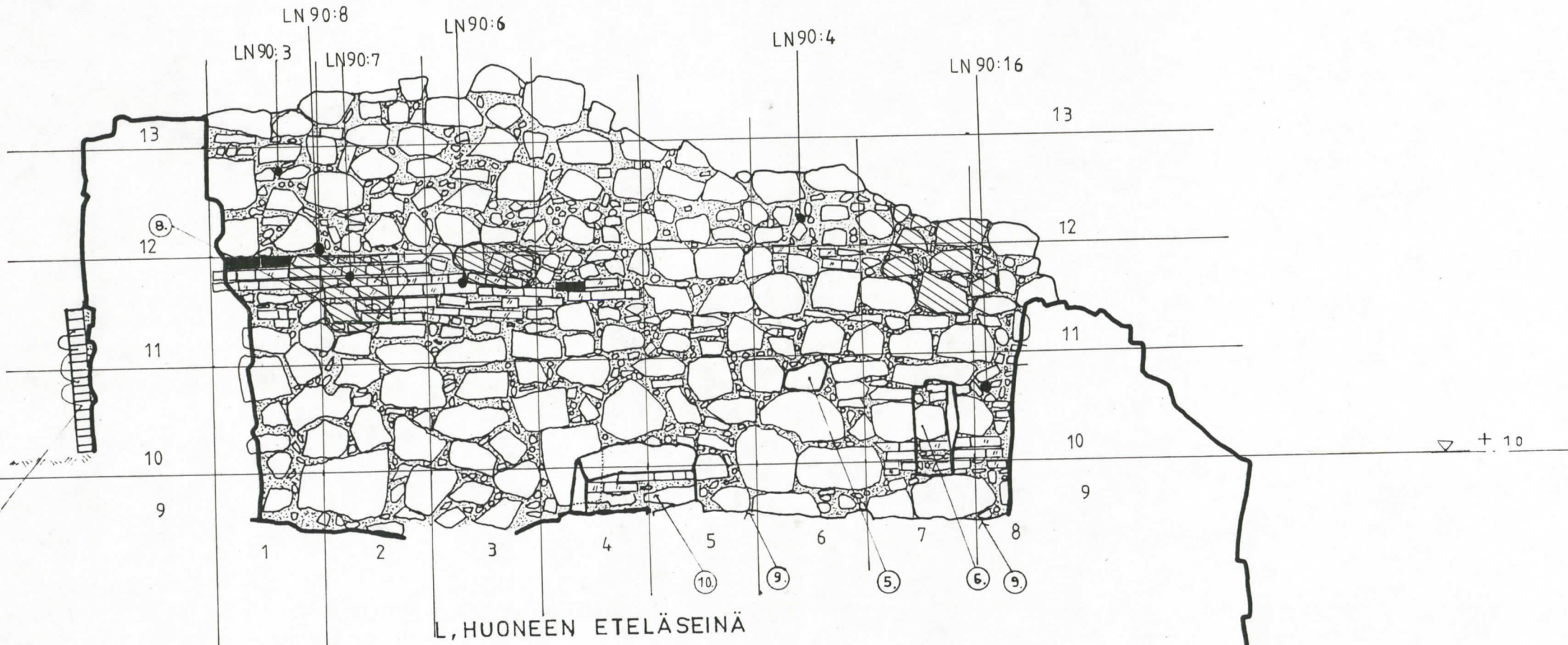
L-huoneen eteläseinä voidaan jakaa rakenteiden perusteella lähinnä kolmeen osaan. Seinän alaosa (ruuduissa 9-11:1-8) on rakennettu pinnaltaan ja kooltaan epätasaisista kivistä, joiden riveihin asettelu on enintään ohjeellista. Kivien päälle ulottuu hyvin säilynyt betonipitoinen laasti, joka jätettiin korjaustöissä pääosin paikalleen. Seinän keskellä ruudussa 9:4-5 on pinnaltaan sekundaarirakenteinen tiilipilari. Seinäosan huonokuntoisin osa on ruuduissa 9-10:7 oleva korkea ja kapea komero, jonka ympäristö on huonokuntoinen.

Seinän keskiosan ja selvän rakenteellisen osan muodostaa ruuduissa 11:1-4 oleva tiilirakenne, jossa on useita tiilikertoja. Tiiliseinässä ei ole mitään selvää limitystä. Tiilirakenteessa on muutamia selviä saumoja, jotka viittaavat useisiin eri korjaustöihin. Tämän tiiliosan länsipuolella samassa linjassa on ruuduissa 11:5-8 lähinnä kaksi kivikertaa kooltaan ja malliltaan samanlaisia kiviä, jotka saattavat liittyä samaan seinäosaan tiilirakenteen kanssa.

Seinän huonokuntoisin osa on seinän yläosa ruuduissa 12-13:1-8, jossa seinä on rakennettu kooltaan ja malliltaan vaihtelevista kivistä, jotka on vain osin asetettu riveihin. Tämän seinäosan laasti on pahoin rapautunut.

Korjaustyöt:

Seinän korjaustyö keskittyi seinän yläosaan, sillä alaosan kiviseinä ruuduissa 9-11:1-6 jätettiin lähes kokonaan entiseen asuunsa. Syvätäyttötöy kohdistui seinän yläosaan ruutuihin 12-13:1-8, jossa vanha laasti on noin 10-15 cm

syvyydessä osittain rapautuneena. Seinän sisäpuolella on pintakivien takana seinä rakennettu tiilien paloista ja pienistä kivistä ja runsaasta laastista. Tämän seinäosan laastinäytteet ovat ruuduista 12:1 (LN 90:3) ja 12:6 (LN 90:4).

Seinän keskiosan tiilirakenteen korjaustyö aloitettiin muutaman tiilen poistolla ruudusta 11:2. Tällöin paljastui tiilien takaa muurattu kiviseinän pinta noin 35-40 cm:n syvyydestä. Tämän kiviseinän dokumentoinnin vuoksi avattiin suuremmat aukot tiilirakenteeseen ruutuihin 11:1-2 ja 11:3.

Tiilirakenteen avaamisen yhteydessä paljastui, että osa tiilistä (kartalla mustatut) oli malliltaan neliön muotoisia, joiden koko oli noin 28 x 28 x 8-9 cm. Samanlaisia tiiliä löydettiin myös kaivausalueelta 90 004 (katso L.Venheen kaivauskertomus) ja yksi vastaava tiili on myös L-huoneen pohjoisseinässä. Tämän tiilirakenteen pinnassa oli noin 2-3 cm paksuinen sekundaari laasti, jonka takana oli vanhempi laasti. Tämä laasti sitoi tiilet rakenteeksi ja jatkui tiilien takana täyttölaastina takana olevan kiviseinän edessä.

Tiilirakenteiden takaa esiin tullut seinärakenne havaittiin myös pienistä korjausaukosta ruudusta 11:6. Seinän länsiosassa ruudussa 11-12:7-8 oli osa kivistä pullistunut ulospäin. Näiden kivien purkutyön yhteydessä paljastui myös pintakivien takaa kiviseinän pinta.

Seinän alaosan ainoa korjattu osa oli komerorakenne ruuduissa 9-10:7-8. Komeron rakenteessa olevat tiilet ovat sekundaareja, joilla on ehkä korvattu kiviä. Sen sijaan kivet ovat pääosin alkuperäisiä, kuten katekivenä oleva suurikokoinen tasainen kivi. Komeron takaseinä oli hiukan muusta komerosta irrallinen, mutta ei voi varmuudella todeta, onko se alkuperäinen rakenne. Komeron länsipuolella lähinnä ruuduissa 9-10:8 on pintalaastin alla noin 20-25 cm syvyydellä tumma laastikerros (LN 90:16), joka ulottuu myös länsiseinään.

Eteläseinän liitos itäseinää vasten avattiin ruuduista 9-11:1. Seinän alaosassa ruuduissa 9-10:1 etelä- ja itäseinän kivet on asetettu limitykseen eli seinien kivet on rakennettu samassa vaiheessa. Tämä osa ulottuu noin korkeudella +11.00, jonka päällä oleva tiilirakenne ulottuu itäseinän sisään. Tämä viittaa siihen, että ylemmiltä osiltaan seinien rakennusjärjestys on alaosasta poikkeava.

Korjaustöiden yhteydessä peitettiin esiin tulleet kivirakenteet ohuella pintaslammaukselle, jolloin vanhempi kiviseinä ei kiinnity syvätytettyyn seinän pintaosaan. Toisaalta tämän uuden pintalaastin alla ovat jäljellä vanhemmat rakenteet.

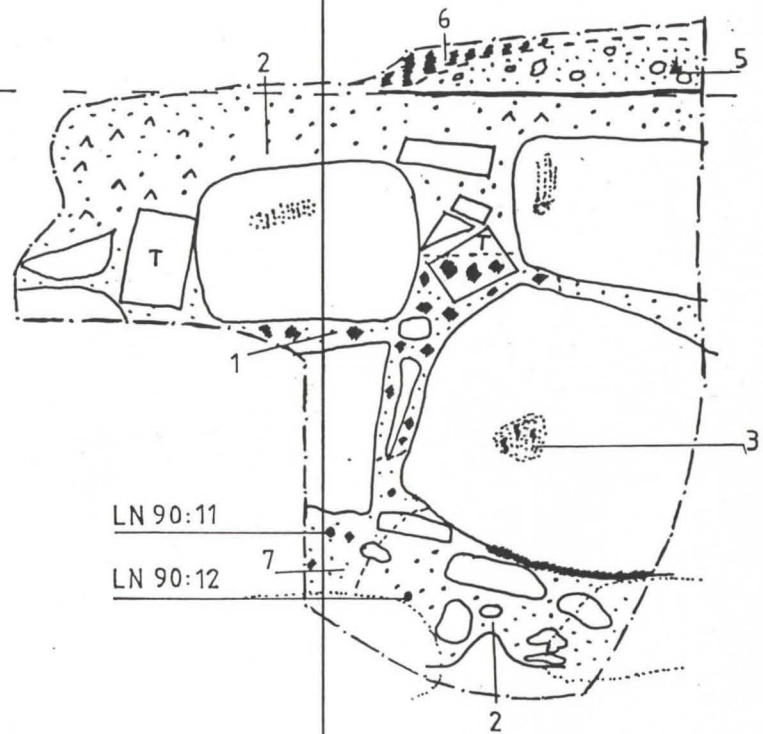
Tutkimukset:

Luonnonkiviseinä:

Eteläseinän pintarakenteen takaa todettiin sisempi seinärakenne ruuduista 11-12:1-3, 11:6 ja 11-12:7-8. Seinää ei pyritty paljastamaan kokonaan vaan vain pieniltä osin. Seinärakenteen kiviaines on kooltaan hyvin vaihtelevaa, joskin osa kivistä on suurikokoisia. Kivet on ehkä asetettu riveittäin ja kivien välissä on kiiloitukseen käytetty pieniä kiviä ja paikoin tiiliä. Suurten kivien välissä on paksu laastikerros, jota ei poistettu.

Luonnonkiviseinä koostuu useasta osasta, joista alin rakenne on selvä kynnyks, joka on ruudussa 11:2 korkeudella 11.40 ja ruudussa 11:7-8 korkeudella 11.36-38. Tämä kynnyks oli paremmin esillä juuri ruuduissa 11:7-8, jossa kynnyksrakenteen ohut slammauspinta ulottuu sisemmästä seinästä nykyisen eteläseinän kivien päälle. Tämä viittaa siihen, että eteläseinän alaosan kiviseinä olisi samaa rakennetta seinän sisästä löytyneen seinän kanssa. Tähän samaa viittaa myös kynnyksrakenteen rippeet ruudussa 11:2, jossa tiilirakenteen alapuolella olevat

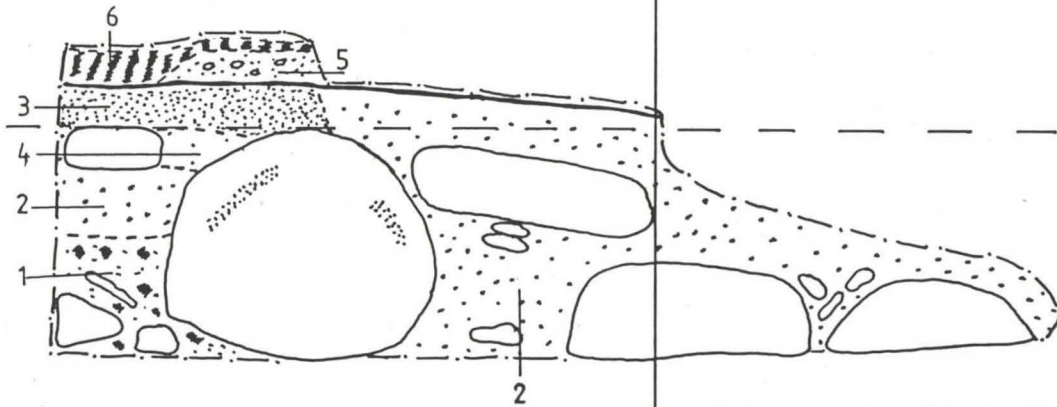
+12

LN 90:11

LN 90:12

+12

+11

1

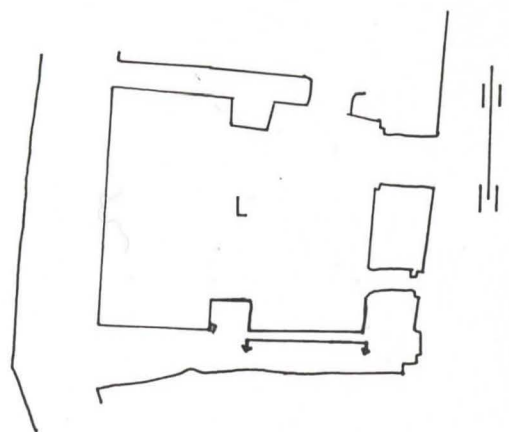
2

3

4

+11

- = TUMMA LAASTI 1
- = VAALEA LAASTI 2
- = SLAMMAUSPINTA 3
- = VALK. LAASTI 4
- = KALKKI'SEKOITE LAASTI 5
- = PALOKERROS 6
- = KELT. LAASTI 7
- = RAKENNESAUOMA

0

0.5

1.0 m

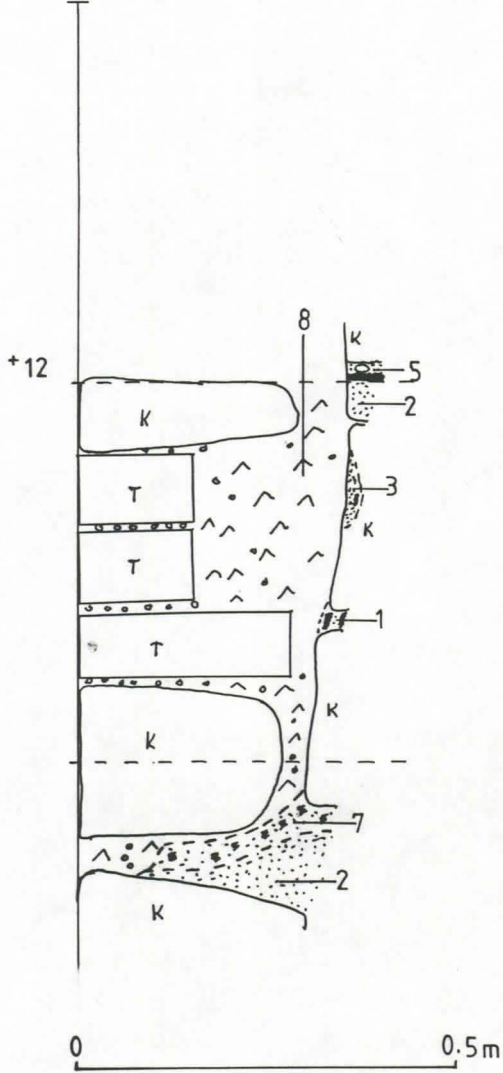
KAARINA.

KUUSISTON LINNA.

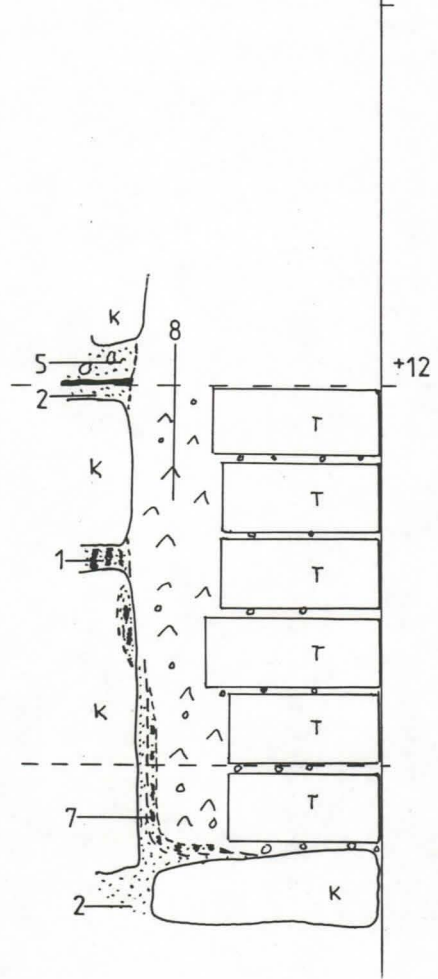
L-HUONE. ETELÄSEINÄN VANHEMPI LUONNONKIVIOSA. (OSA 1.)

TOUKOKUU - 90. K.Uotila

PROF. 1

PROF. 2

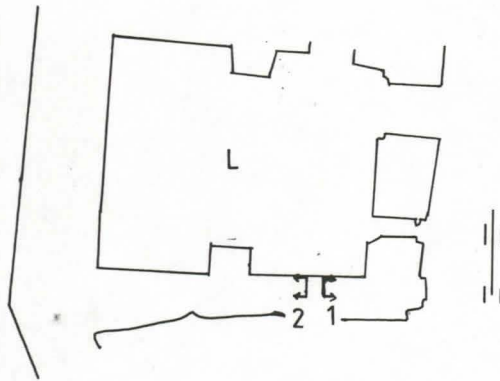

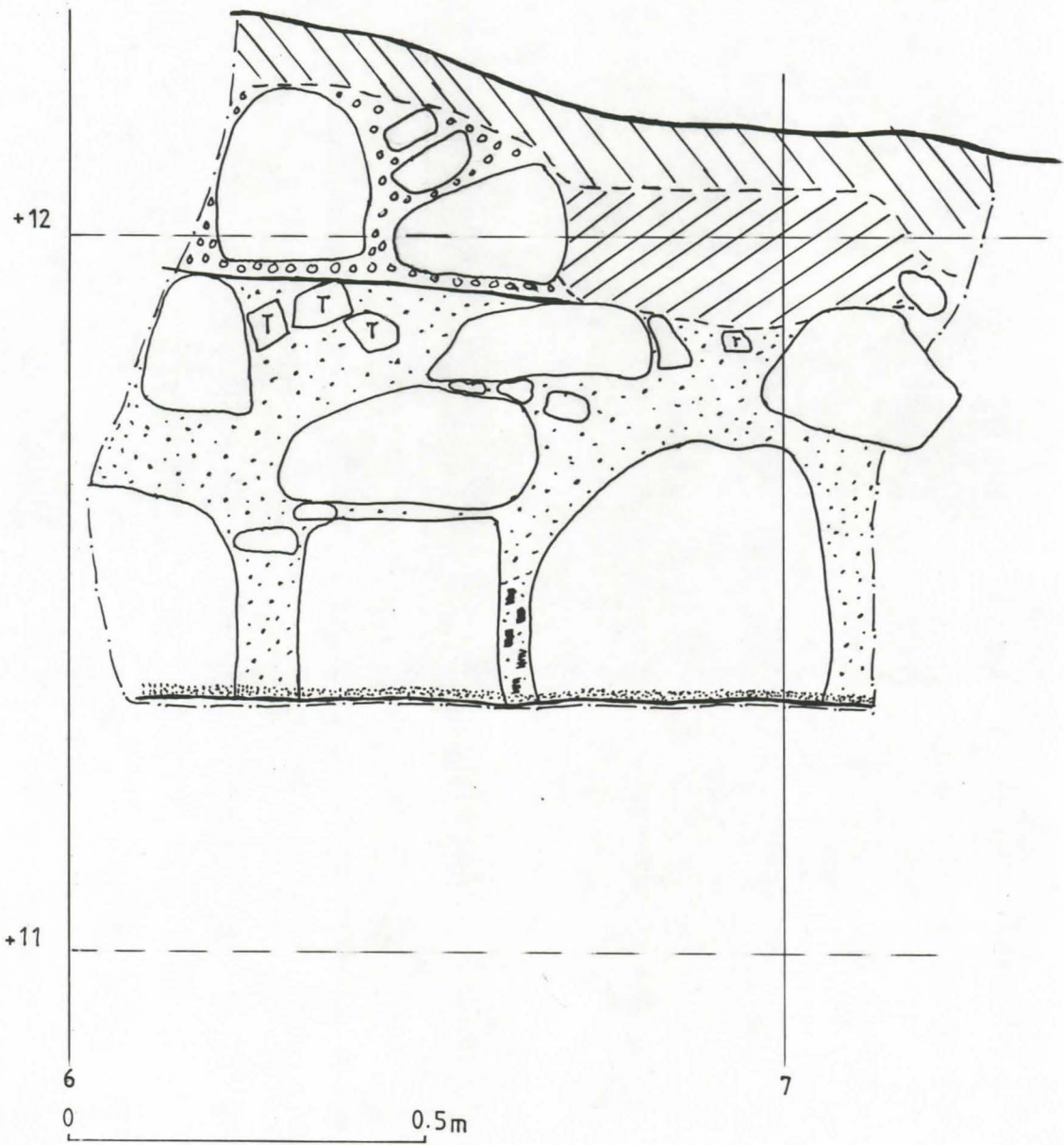
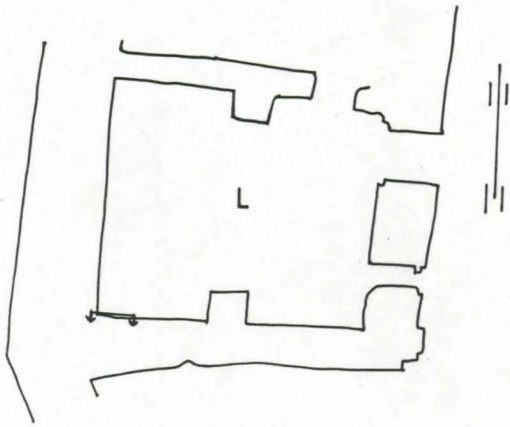
- = TUMMA LAASTI 1
- = VAALEA LAASTI 2
- = SLAMMAUSPINTA 3
- = KALKKISEKOITELAASTI 5
- = KELT. LAASTI 7
- = UUEMPI LAASTI 8

— = RAKENNESAUOMA

K = KIVI

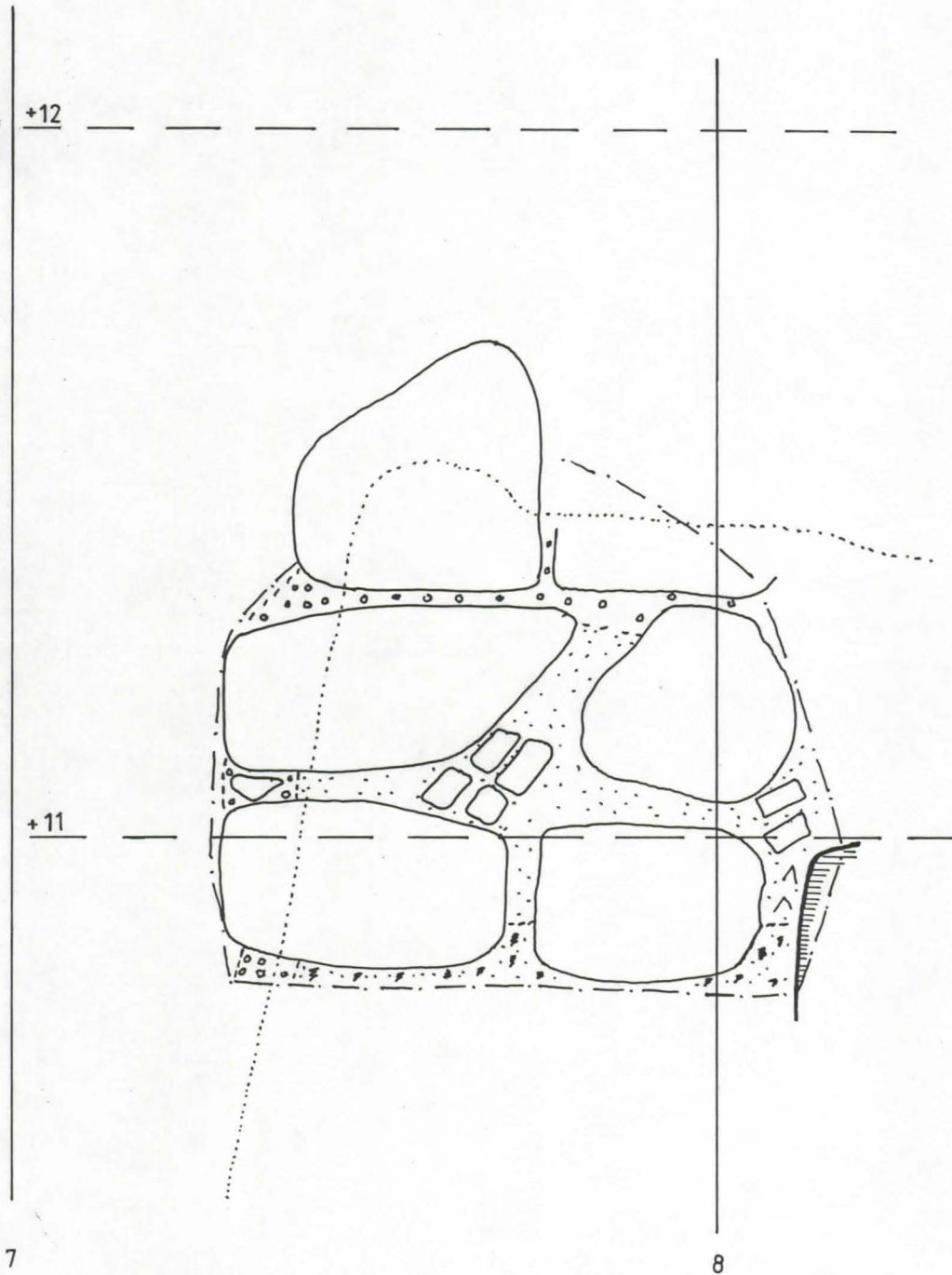
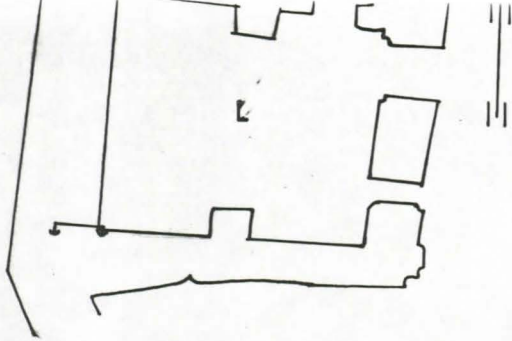
T = TIILI

- = BETONI
- = MULTAMAA
- = VAALEA LAASTI
- = PALOPINTA
- = UUSI LAASTI

KAARINA.
 KUUSISTON LINNA.
 L-HUONE. ETELÄSEINÄN VANHEMPI LUONNONKIVIOSA. (OSA 2.)
 TOUKOKUU - 90. K.Uotila

= UUSI LAASTI

= VAALEA LAASTI

= PALOPINTA

= LÄNSISEINÄN
VANH. OSA

= NYKYINEN
LÄNSISEINÄ

0 0.5 m

KAARINA.

KUUSISTON LINNA.

L-HUONE, ETELÄSEINÄN RAKENNE LÄNSISEINÄN SISÄSSÄ.

TOUKOKUU - 90. K.Uotila

luonnonkivet ja niiden päälle olevat laastikerrokset muodostavat kynnyserakenteen. Tämän kynnyksen leveys on molemmissa kohdin noin 32-35 cm.

Kynnyserakenteen päällä ollut seinärakenne on taas parhaiten säilynyt ruuduissa 11:1-3, jossa laastissa on kaksi erilaista laastiosaa. Seinän pinnassa on paikoin säilyneinä kellertävä tai jopa tumma laastipinta, kun taas rakenteen sisässä oleva laasti on vaaleaa. Tumma laasti ja osin tummunut tiili ruudun 11:2 itäosassa ja kivien pinnassa oleva tumma pintalaasti viittaavat mahdollisesti johonkin tulipaloon tai tulen pitoon.

Yhden selvän rakenteen muodostaa laastisauma, joka on ruudussa 11:2 korkeudella +12.00 ja ruudussa 11:3 +12.02-12.05. Mahdollisesti sama laastisauma on havaittavissa myös ruuduissa 11:7-8, jossa laastisauma on korkeudella +11.90-11.95. Tämän sauman alapuolella on vaalea laasti ja ruudussa 11:3 myös osin säilynyt slammauspinta. Sauman päällä on kalkkikivipitoinen laasti, joka poikkeaa alempana olevista. Tämän laastikerroksen päällä on tumma hiilipitoinen laastikerros, joka on säilynyt vain ruuduissa 11:2-3.

Eteläseinän ja länsiseinän näkyvissä ollut liitos viittasi siihen, että länsiseinä olisi rakennettu eteläseinää vasten. Tämä seinäliitos päätettiin tutkia. Niinpä poistettiin länsiseinän eteläosasta muutama kivi (katso L-huone. Länsiseinä.) ja kivien takana ollut täyttölaasti aina 70-80 cm:n syvyydelle. Tästä aukosta paljastui eteläseinän osa, joka ulottui noin 70 cm länsiseinän sisään. Tässä paljastuneessa osassa oli suurikokoiset riveittäiset kivet ja vaalea laastipinta, jonka alla on kiillamaisia kiviä. Laastipinnan alaosassa on ehkä tulen vaikutuksesta tummunut laastipinta. Tämä laasti- ja kivirakenne ulottuu noin korkeudella +11.30, jonka päällä on kaksi sekundaaria kiveä. On mahdollista, että tässä on nähtävissä sama rakennesauma, kuin ruuduissa 11:6-7, jossa on kynnyserakenne noin korkeudella +11.35.

Tämä seinäosa päättyy ruudussa 10:8 olevaan länsiseinän sisempään seinään. Näiden seinien liitoksessa oli molempien seinien kivien välissä yhtenäinen laasti, joka viittaa siihen, että eteläseinä ja sisempi länsiseinä olisi rakennettu yhdessä vaiheessa.

Havainnot:

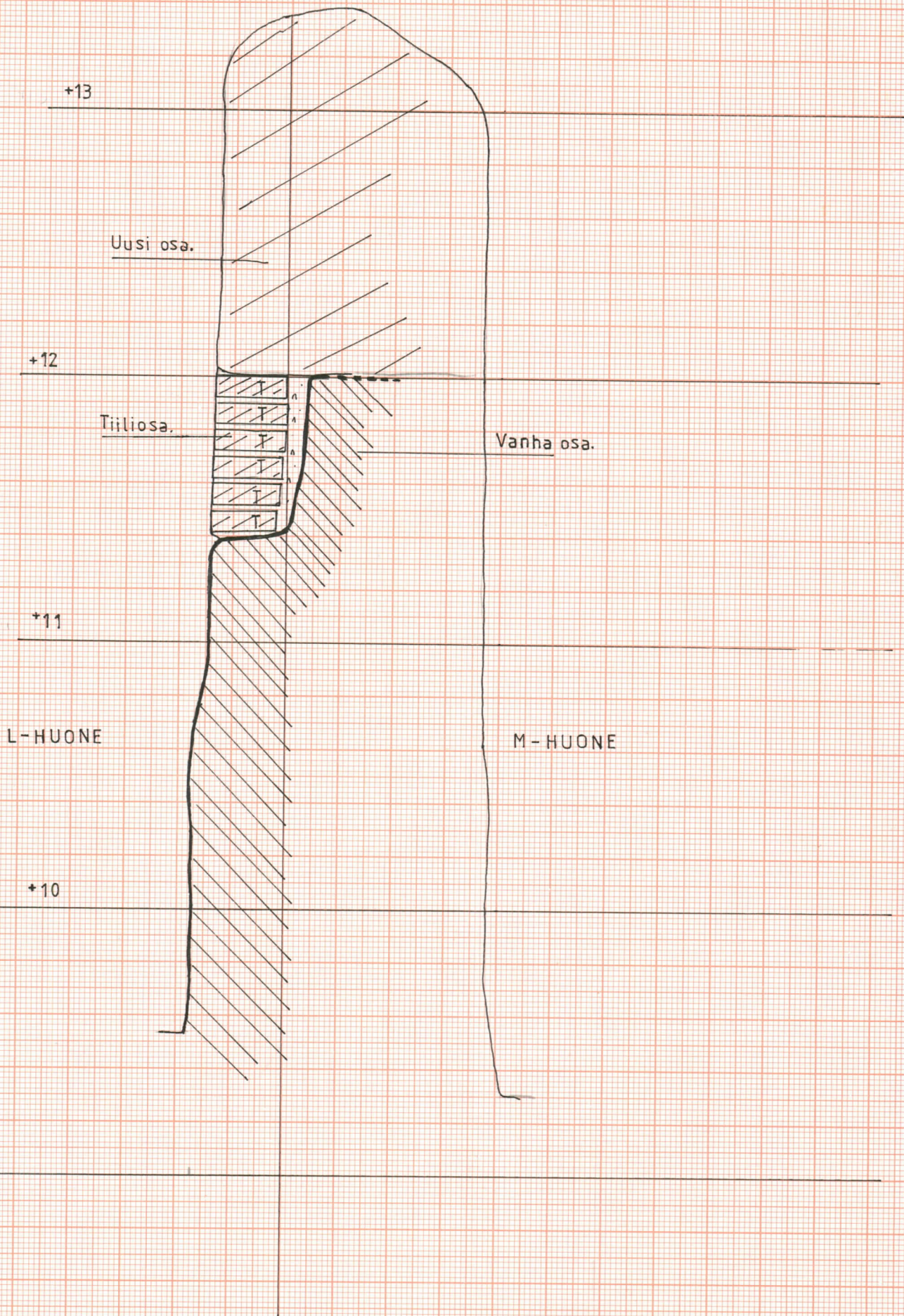
L-huoneen eteläseinän rakenteet voidaan jakaa useaan osaan. Seinän vanhimman osan muodostaa seinän kivinen alaosa, joka ulottuu noin korkeudelle +11.30-11.40. Tämän suoran seinän päällä on noin 35 cm levyinen kynnysrakenne, joka liittyy samaan rakennusvaiheeseen kuuluvaan kapeampaan seinäosaan, joka nousee korkeudelle +12.00. Tämä kapean osan korkeus on siis noin 70 cm. Kapean osan päällä on saumarakenne, joka mielestäni merkitsee jonkin rakennusvaiheen yläosaa. Tässä kohdin on kuitenkin mainittava myös sauman päällä oleva ohut tumma hiiltynyt laastikerros, joka voisi olla merkki myös seinän lämmittämisestä talvikauden aikana. Tällöin kyseessä ei olisi varsinainen rakennusvaiheen sauma, vaan vain talvikauden muodostama tauko. Ylempää seinästä ei kuitenkaan havaittu mitään merkkiä sisemmästä kiviseinästä, joten voinee olettaa ensimmäisen vaiheen seinän päättyneen noin korkeudelle +12.00.

Mahdollisessa toisessa vaiheessa olisi ensin muurattu kynnysrakenne umpeen osin tiilillä osin kivillä ja näin saatu yhtenäinen perustus ylemmälle kiviosalle eli seinän yläosalle.

Seinän ensimmäinen rakennusvaihe on jatkunut länsiseinän sisään. On mahdollista, että myös toisen vaiheen täyttärakenne on ulottunut länsiseinään sisään. Tämä merkitsisi sitä, että eteläseinän muutostöihin olisi ryhdytty ennen länsiseinän leventämistä.

L-HUONE, ETELÄSEINÄ, LEIKKAUS.

1:20. 21.12.90. KU.

Yksi kysymys on palojäljet vanhemmassa seinässä. Varsinkin ruuduissa 11:2-3 olevan seinärakenteen laasteissa on palon jälkiä. Paloalueet ovat rajallisia ja voi olettaa, että seinää vasten on ollut jokin rakenne - ehkä puinen, joka on osin suojannut varsinaista seinää. Tähän viittaa myös ruudun 11:2 yläosassa oleva vain osittain tummunut tiili. Tämän tiilen läpi vaakasuorassa kulkee paloraja, josta voisi olettaa jonkin rakenteen suojanneen osaa seinästä.

2.1.2. Länsiseinä.

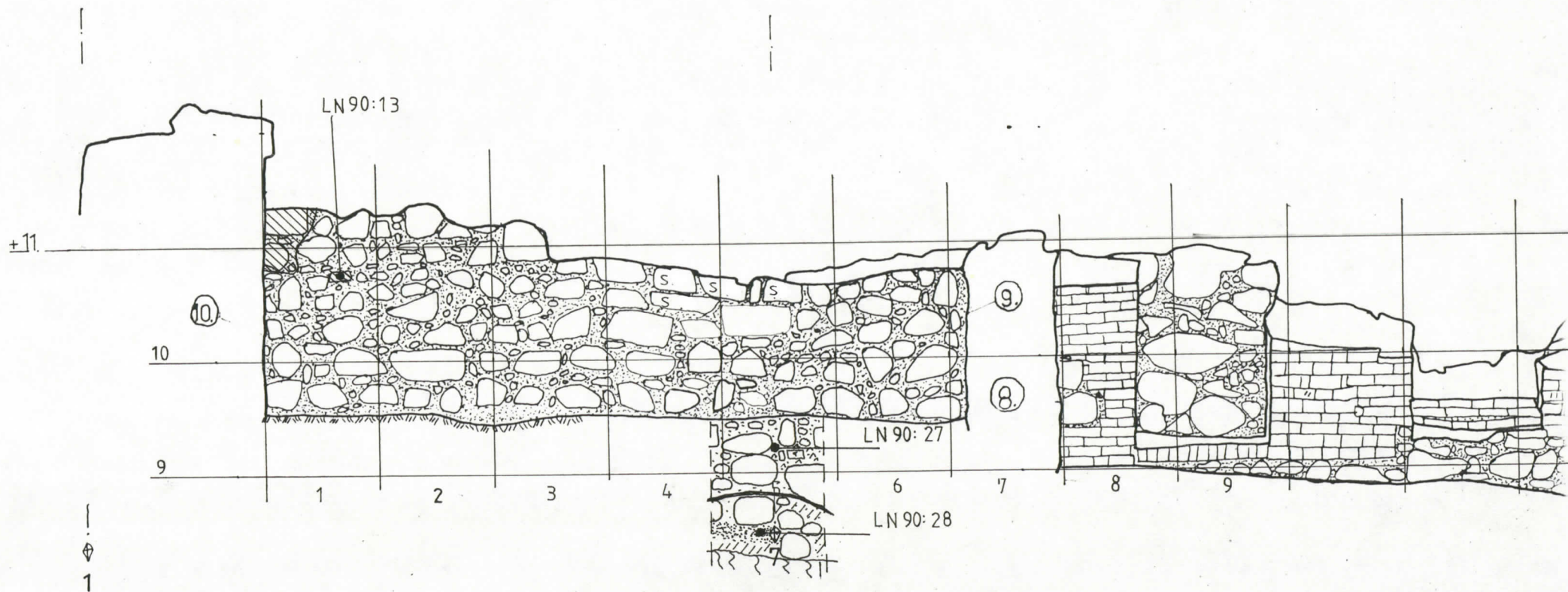
Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Länsiseinä oli melko hyväkuntoinen, sillä seinän sisässä ollut vanhempi laasti oli kiinteää. Seinän luonnonkivet ovat kooltaan vaihtelevia ja osa niistä on selvästi sekundaareja, kuten ruuduissa 10:4-5 olevat suorakaiteen muotoiset kivet (katso kartta s-merkinnät). Myös ruutujen 10:1-3 kivetys on epämääräistä ja saattaa olla jonkin myöhemmän korjauksen tulosta. Sen sijaan seinän alaosassa ruuduissa 9:1-6 olevat pinnaltaan pyöreät kivet saattavat olla alkuperäisiä. Nämä kivet on asetettu melko selviin riveihin. Länsiseinän kivet eivät miltään osin jatku etelä- tai pohjoisseinän sisään, joten nykyinen länsiseinä vaikuttaa näitä muita seiniä nuoremmalta rakenteelta.

Korjaustyöt:

Kivien välissä ollut uusi pintalaasti poistettiin pääosasta seinää. Tämän sekundaarilaastin alla oli noin 5-10 cm syvyydelle melko hyväkuntoinen vanhempi laasti.

Seinän eteläkulmasta poistettiin ruuduista 10-11:1 kaksi kiveä, joiden takaa tutkittiin eteläseinän jatkoa kohti länttä. Pintakivien takana oli epämääräinen muurausosa, jossa oli täyteenä luonnonkiviä ja laastia. Eteläseinä jatkui noin

L HUONE LÄNSISEINÄ

K HUONE LÄNSISEINÄ

70 cm länsiseinän sisään. Tällä syvyydellä länsiseinässä on toinen selvä seinämuuraus, jonka ulkopinnassa olevissa kivissä on rapautumisen merkkejä. Länsiseinän ylin säilynyt kivi ulottuu eteläseinän sisään limitykseen. Laasti on tässä saumassa yhtenäistä, joka viittaa siihen, että eteläseinä ja sisempi länsiseinä ovat liitoksessa keskenään.

Ruudun 10:1 yläosasta poistettiin pienikokoinen kivi, jonka takana oli noin 45 cm:n paksuinen epämääräinen täyttöosa, jossa oli runsaasti laastia (LN 90:13) ja pieniä kiviä. Noin syvyydellä 45 cm aukossa oli tumma hiiltynyt laastikerros ja rapautuneita kiviä. Samanlaisen tulen jälkiä tuli esiin myös ruudun 10:1 alaosasta, jossa oli noin 10 cm:n syvyydellä tumma laastipinta, joka ulottui myös eteläseinään.

Kaivausalue 90 004:

L-huoneen länsiseinän juurelle tehtiin kaivausalue 90 004 (tarkemmin L.Venheen kaivauskertomus). Tämä kaivausalue rajoittuu ruuduissa 10:5-6 länsiseinään. Tämä maanalainen osa oli kaksiosainen. Yläosa oli rakennettu pyöreistä luonnonkivistä, jotka oli asetettu riveittäin. Yläosassa oli kaksi kivikertaa, joista alempi oli hiukan ylempää ulompana. Kivien välissä oli laastia (LN 90:27) ja tiilenpalasia ja pieniä kiviä, jotka eivät ole varsinaisessa kiilauksessa. Noin korkeudella 8.70-8.80 seinärakenteessa on sauma, jonka alla on lähinnä kylmämuurauksella tehty kiviosa. Tämä osa on noin 20 cm varsinaista seinää ulompana ja ulottuu osittain aina kallioon saakka. Epämääräisesti ladottujen kivien välissä on hiukan laastia ja runsasti multamaata.

L-huoneen viemärintityön yhteydessä purettiin osa kaivausalueen luonnonkiviseinästä. Perustusosassa oli uloimpien luonnonkivien takana lähinnä multamaata aina noin 80 cm syvyydelle, jossa seinä muuttui muuratuksi kiviseinäksi.

Havainnot:

Länsiseinän eteläosasta poistettujen kivien takaa paljastui toinen luonnonkiviseinä noin 70 cm:n syvyydestä. Tämä seinä oli liitoksessa eteläseinän kanssa. Todennäköisesti saman seinän levennyksen merkit voitiin havaita myös kaivausalueen 90 004 alueelta poistetusta länsiseinän osasta, jossa oli noin 80 cm paksu lisäosa. Välillisesti tähän samaan viittaa myös L-huoneen pohjoisseinässä oleva matala tiilikaari, joka jatkuu nykyisen länsiseinän sisään.

Seinärakenteissa näkyvät palon jäljet näyttävät liittyvän ainakin vanhempaan seinäpintaan, mutta myös täyttöosan sisässä on tulen pidon merkkejä. Nämä saattavat olla peräisin vanhemmasta seinästä, jonka palaneita osia on sijoitettu seinän täytteeseen tai sitten jokin tulenpito on vaikuttanut seinään levennysosan rakentamisen yhteydessä.

2.1.3 Pohjoisseinä

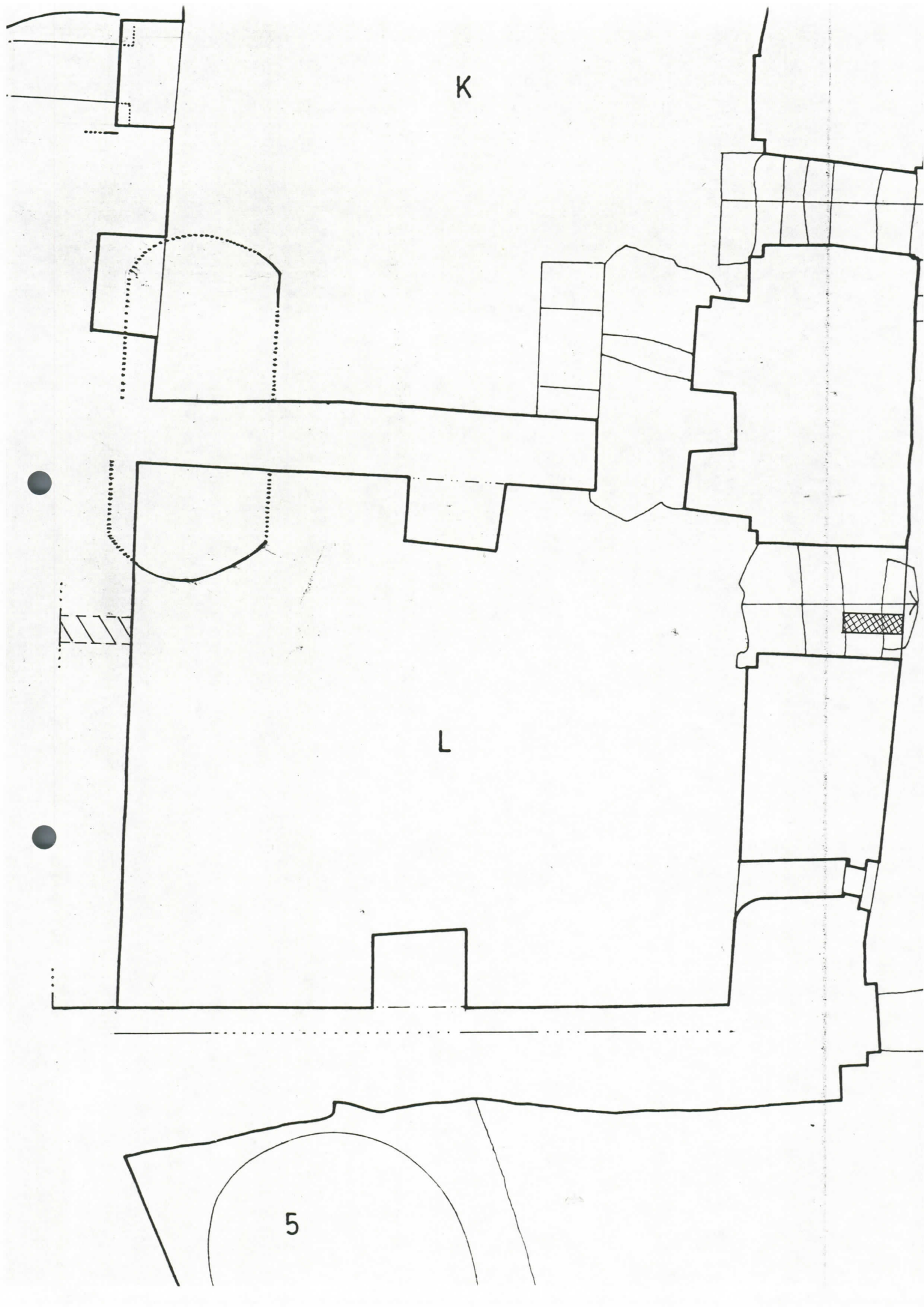
Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

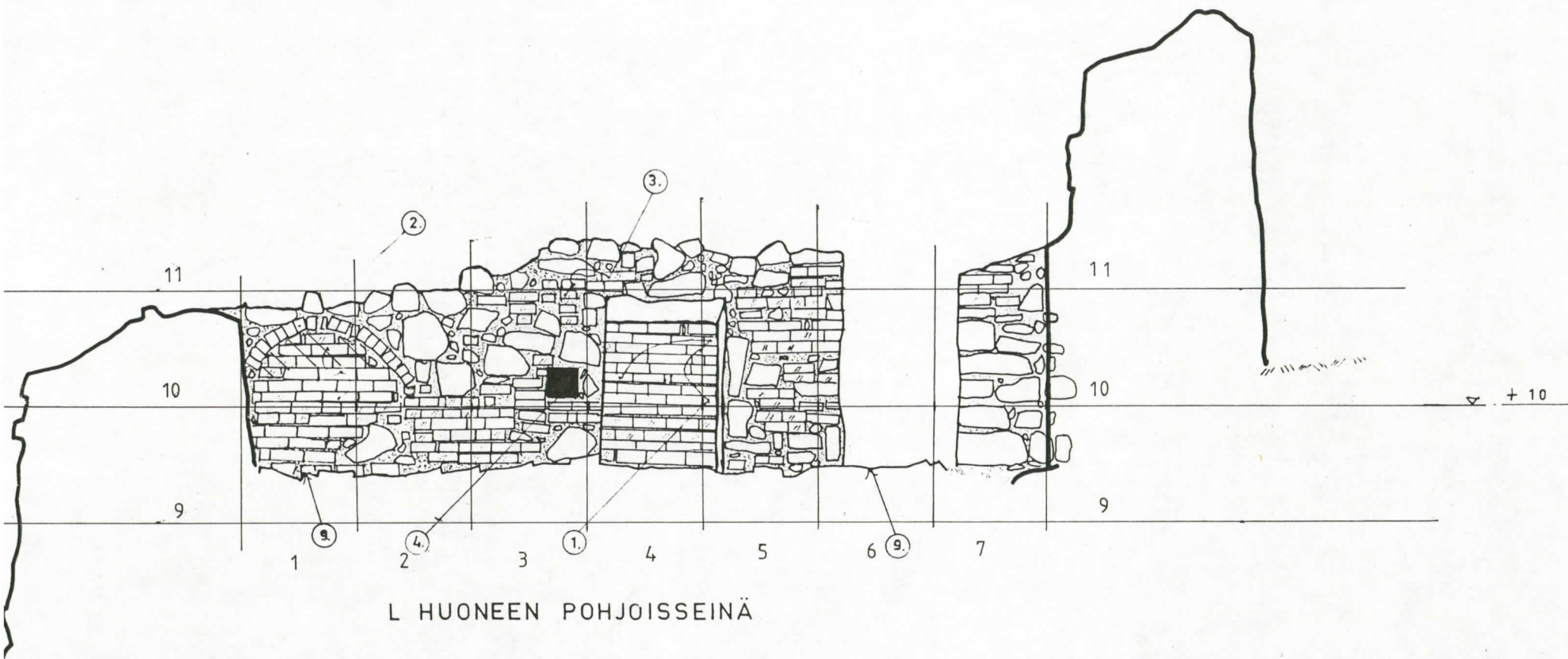
Pohjoisseinä on rakennettu valtaosin tiilistä, joita ei ole asetettu mihinkään tiettyyn limitykseen. Seinän länsiosassa ruuduissa 10:1-2 on segmenttikaarinen tiilirakenne, jonka pinta on sekundaari. Kaaren alla olevia tiiliä puuttui, ja aukosta saattoi todeta, että pinnassa olleiden tiilien takana oli jäljellä vanhempia tiiliä, joiden mukaan tiilikaari on rakennettu. Seinäosassa on pääosa tiilistä sekundaarisia. Tiiliaines on hyvin vaihteleva, ja joukossa on esimerkiksi neliönmallinen tiili ruudussa 10:3. Tämän tiilen kaltaisia tiiliä oli myös L-huoneen eteläseinässä ja kaivausalueella 90 004. Ruuduissa 9-10:4 oleva tiilipilari on pinnaltaan sekundaari. Seinän ainoa luonnonkiviosa on seinän itäosassa oleva seinän osa. Tässä osassa olevat luonnonkivet ovat malliltaan suorakaiteen muotoisia ja ne on asetettu kerroksiin.

K

L

5

Korjaustyöt:

Pohjoisseinän tiiliosaa korjattiin vain paikoitellen. Seinässä olevia tiiliä ei poistettu kuin vain tiilikaaren alta ruudusta 10:1-2. Pinnassa olevan sekundaarin tiilikaaren alla on matalan segmenttikaarisen tiilirakenteen jäännöksiä, jota ovat kaartuneet pinnassa oleviatiiliä loivemmin varsinkin kaaren länsiosassa. Niinpä pinnassa oleva tiilikaari ei täysin vastaa alkuperäistä muotoa.

Tiilipilarin ja seinän välinen liitosalue puhdistettiin ja voitiin todeta, että pilarin sekundaaripinta on rakennettu seinäpintaa vasten. Myöskään pilarissa ei ryhdytty purkutöihin.

K-huoneeseen johtavan oviaukon länsipieli on pinnaltaan tiilistä. Muutaman irroitettun tiilen alla oli myös vanhempi tiiliseinärakenne, joka jatkui oviaukon länsiseinään.

Oviaukon itäpuolella oleva luonnonkiviseinä korjattiin kokonaan ja avattiin seinän liitos itäseinää vasten. Tällöin paljastui, että pohjoisseinän kivet jatkuivat kaikki itäseinän sisään. Varmaa itäseinän puskusaumaa ei voitu todeta, koska itäseinän oviaukko on aivan kulmassa.

Havainnot:

Pohjoisseinän länsipäässä oleva tiilikaari on alunperin jatkunut länsiseinän sisään ja lienee näin ollen länsiseinää vanhempi. Seinän nykyinen tiilipinta on valtaosin sekundaari, mutta on viitteitä siitä, että seinän sisustakin olisi tiilistä. Ruuduissa 9-10:4 oleva tiilipilari on ainakin nykyisellään muuta seinää nuorempi. Pohjoisseinän itäkulmassa seinä jatkuu itäseinän sisään viitatan siihen, että pohjoisseinä olisi rakennettu ennen itäseinää.

2.1.4. Itäseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

L-huoneen itäseinässä on useita erilaisia rakenteita. Itse seinä on rakennettu kivistä, joista valtaosa saattaa olla sekundaarisia. Esimerkiksi ruudussa 10:21 oviaukon eteläpuolella on tiilirakenne korvattu kivillä seinien piirtämisen jälkeen. Yksi mahdollinen alkuperäinen osa on seinän alaosa ruuduissa 9-10:21-24, jossa tässäkin osassa on kivien välissä ja osin päällä sekundaari betonilaasti.

Seinän pohjoisosassa ruuduissa 9-11:19-20 on tiilirakenteinen oviaukko, jonka nykyinen ulkoasu on selvästi korjaustyön tulosta. Samoin ruuduissa 10-11:23 oleva ikkuna-aukko on ulkoasultaan sekundaari.

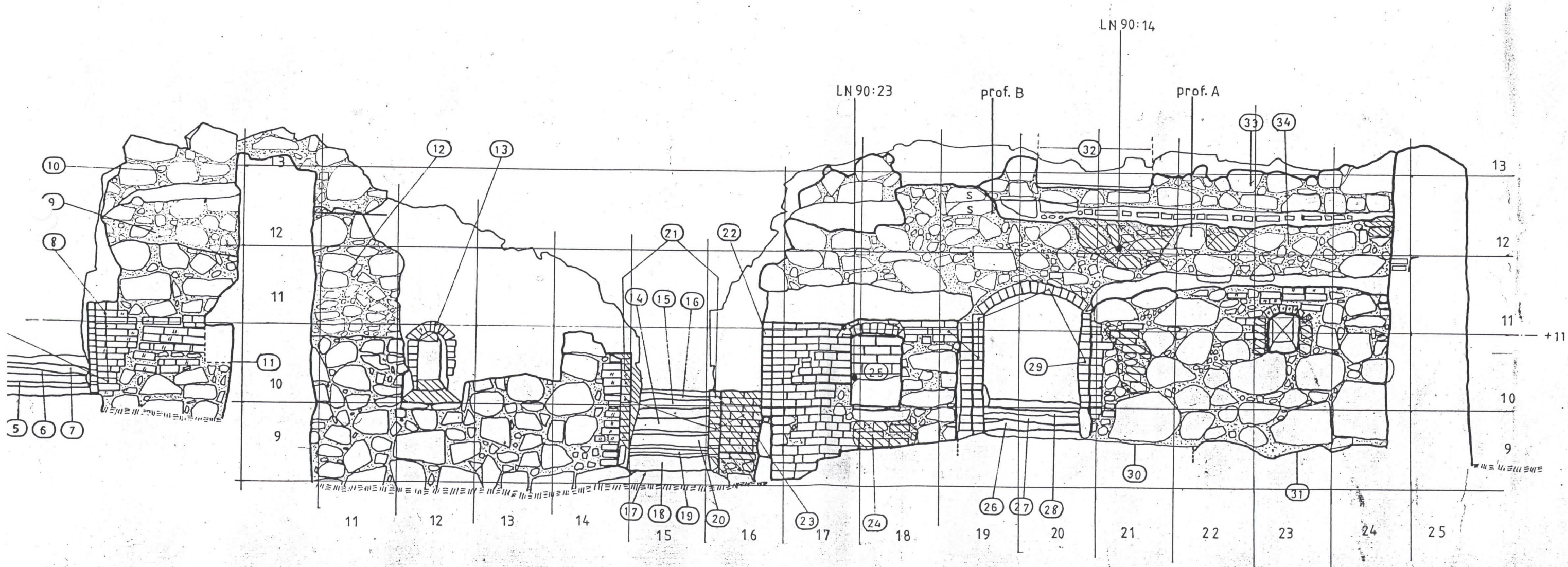
Seinässä on kaksi jonkinlaista kynnyks- tai hyllyrakennelmaa, joista alempi on ruuduissa 11:22-24 ja ylempi ruuduissa 12:19-24. Alempi kynnyks on malliltaan alaspäin voimakkaasti viisto laastikerros, jonka leveys on 20 cm. Kynnyks on selvästi näkyvissä ruudussa 11:24, mutta kapenee kohti pohjoista. Tämä kynnyks on tulkittu holvin kannaksi tai jäännökseksi.

Ylempänä oleva kynnyks on selvä rakenne, joka kapenee voimakkaasti kohti pohjoista. Ruudussa 12:24 kynnyksen leveys on vain noin 15 cm kun se on esimerkiksi ruudussa 12:20 noin 60 cm. Kynnyksrakenteen pinnassa on sekundaari betonikerros.

Yksi mahdollinen rakenne on aikaisemman tutkimuksen mukaan ollut oviaukon reunakivi ruutujen 12-13:19-20 risteyskohdassa.

0M.
 20M.
 0M.
 0M.
 0M.
 0M, 28x14x...
 5 N. 75cm.
 A N. 50cm.
 5cm
 0,5cm
 50cm
 8cm, 28x14x...
 ...

- 80cm
 - 25cm

K-HUONE ITÄSEINÄ

L-HUONE ITÄSEINÄ

Korjaustyöt:

Seinän alaosassa (ruuduissa 9-11:21-24) tehtiin vain pieniä laastipinnan korjauksia. Ruuduissa 10-11:23 olevan ikkuna-aukon tiiliä poistettiin tutkimustyön yhteydessä, mutta muuten alue jätettiin korjaamatta.

Alemman kynnyksrakenteen pintalaastia poistettiin lähinnä ruudusta 11:24, jolloin todettiin, että laastin alla ei ollut jäljellä tiiliä tai muita holvin jäännöksiä. Lisäksi todettiin, että ylempänä olevat kivet jatkuivat suorina kynnyksrakenteen takana. Tämä viittaa siihen, että mahdollista holvia ei ole sidottu seinän sisään.

Laajimmat korjaustyöt keskittyivät ylempään kynnyksen alla olevaan seinäosaan (ruuduissa 11-12:19-24), joka oli heikkokuntoinen. Tästä osasta jouduttiin poistamaan useita kiviä, kuten ruuduista 11-12:20-21. Seinärakenteen kivet olivat yleensä hiukan irti seinälaastista, mutta saattoivat silti kuulua alkuperäiseen seinärakenteeseen ja muodostivat kynnyksen pohjan. Vanhempi laasti oli tässä osassa noin 30-50 cm syvyydessä.

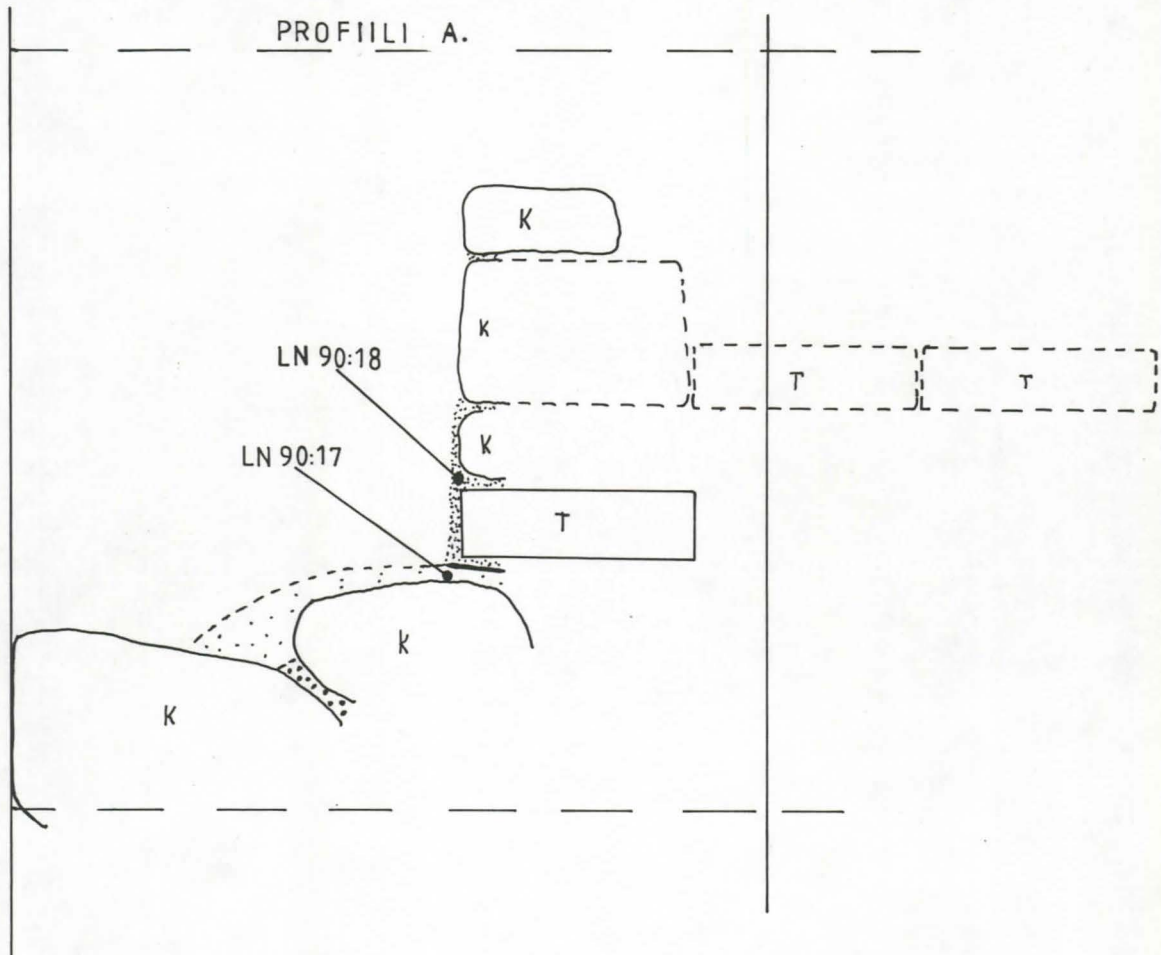
Varsinainen kynnyks rakenne oli rikkonainen ja ilmeisesti useiden korjaustöiden tulosta. Kynnyksrakenteessa oli päällä lähinnä betonilaastikerros, jonka alla oli irtonaista laastia ja tiilimurskaa ja osin jopa kokonaisia tiiliä. Kynnyks rakenne dokumentoitiin kahdesta eri kohdasta (profiilit A ja B).

Profiilissa A. ovat kynnyksen muodostaneet kaksi luonnonkiveä noin korkeudella +12.25-12.30. Näiden kivien välissä syvällä seinän sisässä on keltaista laastia, jopa poikkeaa kynnyksrakenteen päällä olleesta irtonaisesta vaaleasta laastista. Kynnyksrakenteen päällä seinärakenne jatkuu tiili- ja kivirakenteena. Profiilissa A on selvä sauma nähtävissä kynnyksrakenteen ja yläpuolisen seinäosan välissä noin korkeudella + 12.35.

+13

PROFIILI A.

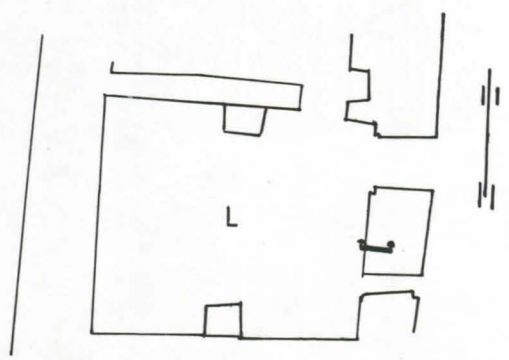
+12

- = VALKOINEN LAASTI
- = VAALEA LAASTI
- = KELTAINEN LAASTI

- K=KIVI
- T=TIILI
- | = RAKENNESAUMA

0 0.5 m

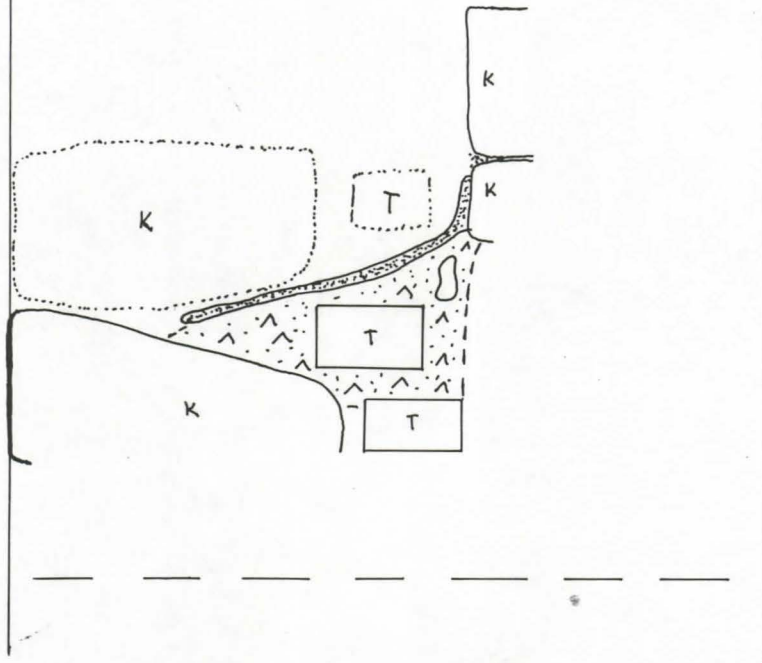

KAARINA.
 KUUSISTON LINNA.
 L-HUONE. ITÄSEINÄN KYNNYS. PROFIILI A.
 KESÄKUU - 90. K.Uotila

+13

PROFIILI B.

+12

= VAALEA LAASTI

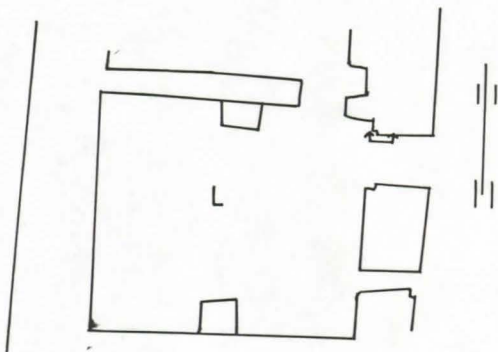

= VALKOINEN LAASTI

= SLAMMAUSKERROS

K=KIVI
T=TIILI

KAARINA

KUUSISTON LINNA.

L-HUONE. ITASEINAN KYNNYS. PROFIILI B.

KESÄKUU - 90. K.Uotila

Profiilissa B on betonikerroksen alla vaalea laastikerros, jossa on runsasti tiilimurskaa ja yksi kokonainen tiili. Varsinaisen kynnyksen muodostaa reunassa oleva kivi noin korkeudella +12.35. Tämä laastikerros ja tiilirakenne jatkuvat seinän sisään. Yläpuolisen rakenteen ja kynnyksen välissä ei ole selvää saumaa, joskin yläosan laasti poikkeaa kynnyksen laastista.

Varsinaisen kynnyksen yläpuolelta seinästä paljastui tiilirakenne (ruuduista 12:21-24) ja muutama luonnonkivi ruuduista 12:19-20. Nämä tiilet liittyivät selvästi yläpuolella olevaan seinärakenteeseen, joka oli näiden tiilien yläpuolella pääosin kivistä.

Koko L-huoneen itäseinä on erittäin vaikea rakennuskompleksi. Ensinnäkin seinä näyttää olevan rakennettu niin, että seinän sisusta on pääosin sidetiilistä, joiden välissä on vyöhykkeittäin luonnonkivikerroksia. Tämän tiilisen seinän sisäosan molemmille reunoille on muurattu yksi luonnonkivikerta, joilla on lähinnä peitetty tiilirakenne. Tähän samaan rakenteeseen kuuluu hyvin hauras ja vaalea laasti, joka poikkeaa muualla linnasta todetusta. Tätä laastia voisi helposti pitää jonakin korjauslaastina, mutta sitä on koko seinässä. Sama laasti ja seinärakenne jatkuu myös K ja I -huoneiden itäseinissä. Niinpä pitänee olettaa sen kuuluvan jo seinän alkuperäiseen rakenteeseen. Seinärakenteen tyypillisin piirre näyttää olevan tiilisen sydänosan peittäminen kivillä. Jos tältä pohjalta tarkastellaan kynnyksrakennetta, niin voitaisiin olettaa, että korjauslaastin alta esiin tulleet tiilet eivät ole alunperin olleet näkyvissä vaan kynnyksrakenteen alla ja vain kivet ovat näkyneet. Niinpä varsinainen kynnyksen olisi ollut noin korkeudella +12.55-12.60. Tälle korkeudelle pyrittiin rakentamaan myös uusi korjattu kynnyksrakenne.

Kynnyksrakenteen yläpuolinen seinärakenne (ruuduissa 12-13:20-24) on kiviseinää, jossa on ruutujen 12-13:19-20 rajalla oviaukon pohjoispuoleksi tulkittu kivi.

Korjausten yhteydessä voitiin todeta, että tämä kivi on joka puolelta kiinnitetty sekundaarilla laastilla, joten sen sijaintia voi pitää kyseenalaisena.

Ruuduissa 13:21-24 kohotettiin kiviseinää kahdella kivikerralla, jolla pyrittiin tasaamaan vanha seinä suoraksi seinäpinnaksi.

Tutkimuskohteet:

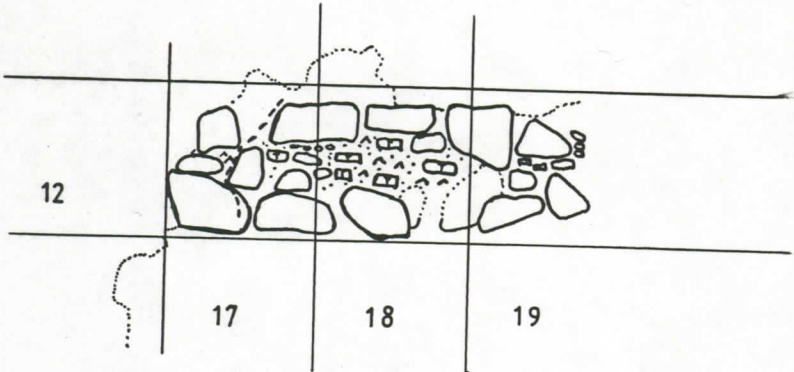
Itäseinän ikkuna-aukko.

Itäseinän ikkuna-aukko oli korjaustöiden alussa selvästi sekundaarisessa asussa. Ikkunarakenteen alkuperäisen rakenteen selvittämiseksi poistettiin ikkunan molemmista puolelta tiilet ja osin kivet. Nämä tiilet ja kivet olivat vain ikkunan pinnassa ja takana oli jäljellä vanhemman ikkunan jäännökset. Tämä alkuperäinen ikkuna oli leveydeltään noin 40 cm. Ikkunan korkeus oli ainakin 55 cm, mutta ikkunan yläkaarta ei tutkimuksessa tavoitettu.

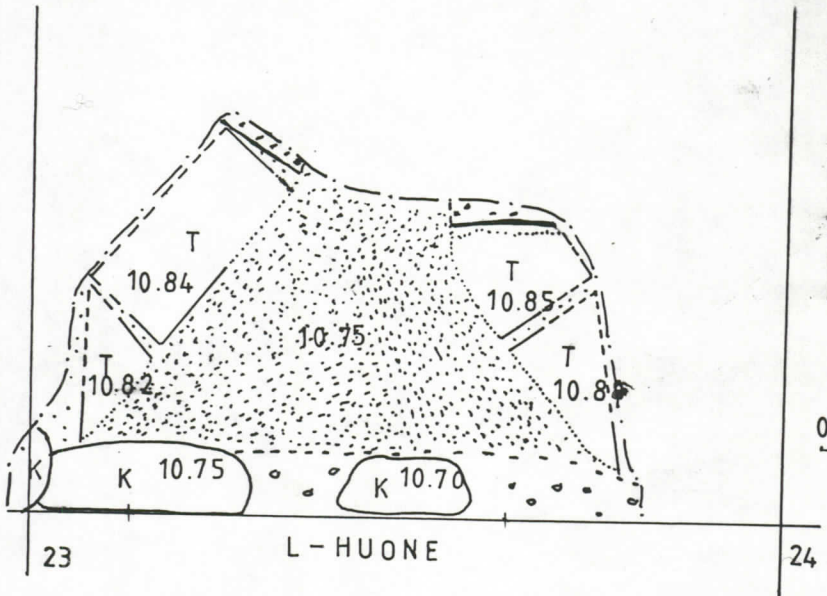
Ikkunan molemmissa puolelta on tiilirakenteissa kaksi eri rakennetta. Ikkunan etuosassa on vinoittain asetettuja tiiliä, jotka muodostavat kahden sidetiilen levyisenä ikkunan pielen, joka ulottuu ikkunan sisään noin 40 cm:n syvyyteen. Tällä syvyydellä ovat pielen tiilet rikkonaisia ja niiden takana on selvä sauma, jonka jälkeen alkaa lähinnä juoksu-tiiliosa, joka ulottuu lähes ikkunan ulkoreunaan saakka. Ikkunan pohjassa on osin rikkonainen laastipinta, jossa on viitteitä siitä, että pienet vinoittaiset tiilet ovat ulottuneet alunperin pidemmälle ikkunan sisään. Lisäksi pohjarakenteen laasti on kontaktissa tiilipielen laastiin, mutta ei takana olevan tiilirakenteen kanssa, vaan takaosan rakenne on rakennettu pohjan päälle myöhemmin.

K-HUONE. ITÄSEINÄ
PURKUTYÖN JÄLKEEN. 1:50. 18.6.90. KU.

0 1m

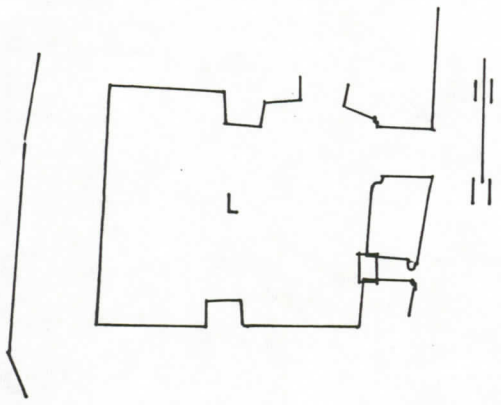

KAARINA.
KUUSISION LINNA.
K-HUONEEN PALJASTETTU ITÄSEINÄ. 1:50.
KESÄKUU - 90. K.Uotila.

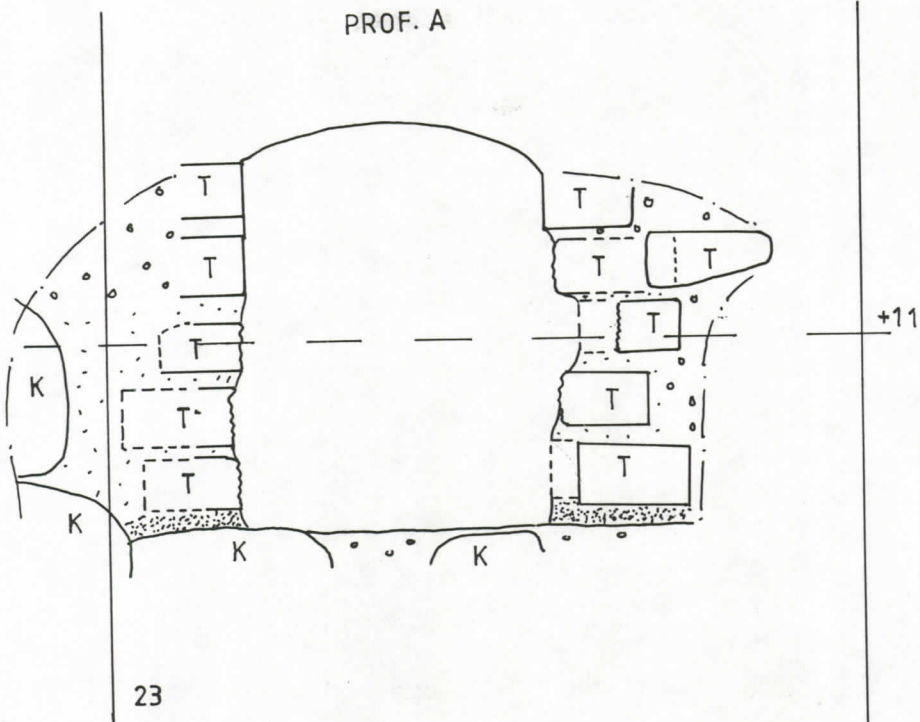
- = SLAMMAUS
- = VAALEA LAASTI
- = TUMMA LAASTI
- = UUSI LAASTI

0 0.5 m

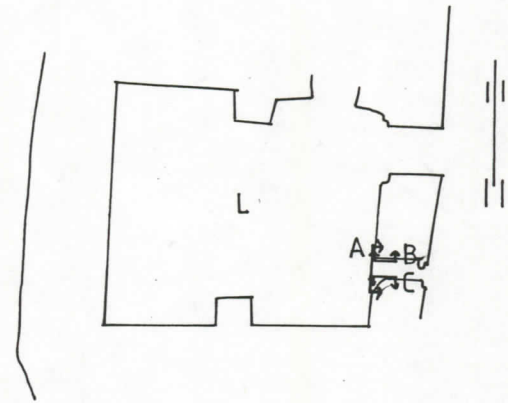

KAARINA.
KUUSISION LINNA.
L-HUONEEN ITÄSEINÄN IKKUNA-AUKON POHJA.
ELOKUU - 90. K.Uotila.

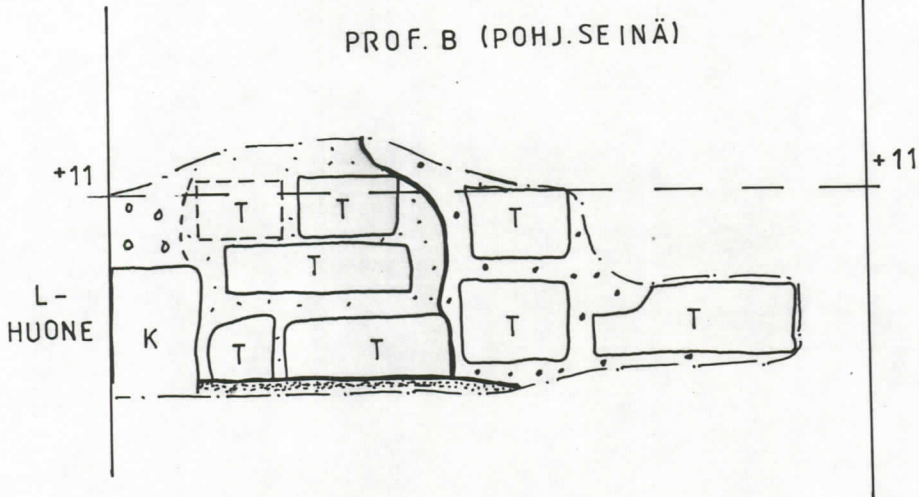
PROF. A

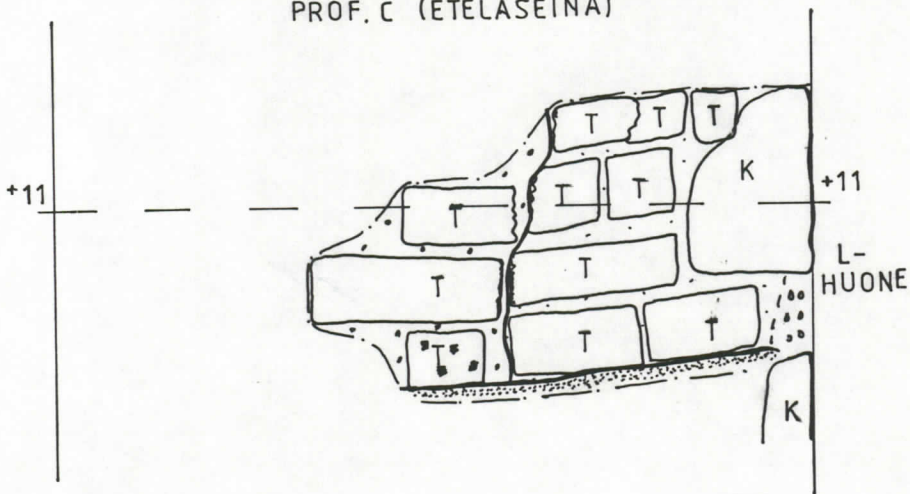
- = SLAMMAUSPINTA
- = VAALEA LAASTI
- = TUMMA LAASTI
- = UUSI LAASTI
- = PALOPINTA

PROF. B (POHJ. SEINÄ)

PROF. C (ETELÄSEINÄ)

KAARINA.

KUUSISTON LINNA.

L-HUONE. ITÄSEINÄN IKKUNA-AUKON PROFIILIT.

ELOKUU - 90. K.Uotila.

Nämä havainnot viittaavat siihen, että ikkunassa on ollut alunperin vinoittainen ikkunapieli, johon on myöhemmin lisätty ikkunan sisältä päin suora seinäosa. Tämä rakennusjärjestys vaikuttaa epäloogiselta, mutta havainnot viittaavat tällaiseen rakennusjärjestykseen.

Havainnot:

L-huoneen itäseinä on laajoja korjausosia, mutta joukossa on myös vanhempia rakenteita. Seinän luonnonkiviseinä on nykyiseltä asultaan paljolti korjattu. Seinässä olleet kaksi kynnysrakennetta ovat nykyisellään korjausrakenteita, mutta ainakin ylemmän rakenteen perustana lienee ollut todellinen kynnysrakenne, joka kylläkin kapenee merkittävästi kohti etelää. Sen sijaan alemman kynnyksen merkitys jäi tässä vaiheessa hiukan avoimeksi.

Seinän oviaukkoon ei näissä korjauksissa koskettu. Sen sijaan ikkuna-aukon rakenteet tutkittiin. Ikkunassa näyttää olevan kaksi eri aikaista osaa, joista huoneen puolella on sisäänpäin kapeneva tiili-ikkuna, johon liittyy ikkunan pohjarakenne. Sen sijaan ikkunan keskiosa seinän sisässä vaikuttaisi toiseen vaiheeseen kuuluvalta. Saman ikkuna-aukon ulkopieltä tutkittaessa voitiin huomata rakennussauma, joka viittasi siihen, että suora ikkunan sisäosa olisi pieliosaa vanhempi. (Katso Sisäpihan länsiseinä. Eteläosan ikkuna-aukko)

Itäseinän alaosan vanhempi kiviseinä on rakennettu limitykseen eteläseinän alaosan kanssa. Tämä vanhempi osa ulottuu noin korkeudelle + 10.50-11.00. Tämän seinäosan päällä on ikkuna-aukko, jonka murretut seinätiilet viittaavat siihen, että ikkuna olisi sijoitettu valmiiseen seinärakenteeseen.

2.2. K-huone

2.2.1. Eteläseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

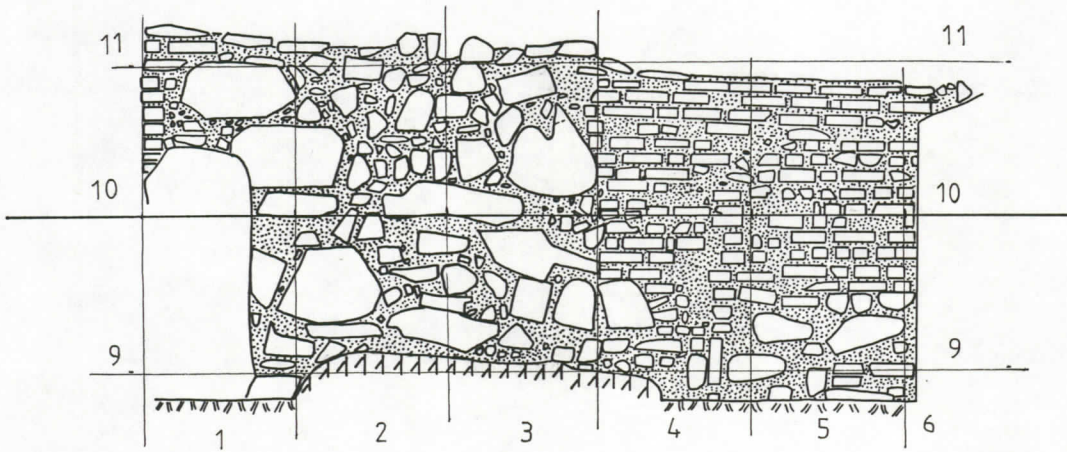
Eteläseinä jakaantuu selvästi kahteen osaan niin, että seinän itäosassa ruuduissa 9-11:1-3 on kiviseinä, jossa kivet ovat kooltaan ja muodoltaan hyvin vaihtelevia ja niiden asettelu on epämääräistä. Seinän länsiosassa ruuduissa 8-10:4-6 on sekundaaritiilistä rakennettu tiiliseinä, jossa ei ole mitään tiettyä limitystä.

Tiiliosassa on ruuduissa 10:4-5 tiilikaaren jäännöksiä ja suoran tiilirakenteen merkkejä ruudussa 9:4. Tämän tiilikaaren jäännökset liittyvät samaan tiilirakenteeseen kuin L-huoneen pohjoisseinän tiilikaari. K-huoneen eteläseinän tiilirakenne jatkuu länsiseinän sisään.

Seinän itäosassa ruuduissa 8-10:1 on L-huoneeseen johtavan portaikon länsiseinä, jossa on pääosin sekundaarirakenteista tehty matala seinäosa.

Korjaukset:

Tiiliosasta poistettiin muutama pintatiili, joiden alta paljastui ruudusta 9:4 pystysuora seinärakenne, joka jatkui kaarevana (segmenttikaari) ruuduissa 10:4-5. Tämä tiilikaari oli samaa rakennetta L-huoneen pohjoisseinän tiilikaaren kanssa ja yhdessä ne muodostavat jonkin tiilisen aukon - ehkä oviaukon. Tiilikaaren sisäpuoleinen osa on selvästi täyttörakennetta, mutta muuten tiiliosassa on pintatiilien takana yleensä tiiliä vanhemmassa laastissa noin 10 cm:n syvyydessä.

K-huone, Etelä-Suomi. 1:50
Marraskuu 1990
A. S. S. S., d. K. K.

Myös kiviosassa on pintakivien takana seinäosa, jossa on ainakin paikoitellen tiiliä, kuten ruuduissa 10:9, jossa on kivien takana noin 15 cm:n syvyydessä vanhempi laasti ja tiilirakenne. Tiilirakenteen jäännöksiä tuli esiin myös L-huoneeseen johtavan portaikon päältä ruudusta 10:1, jossa tiilet ja vanhempi laasti olivat noin 10 cm:n syvyydessä.

2.2.2. Länsiseinä.

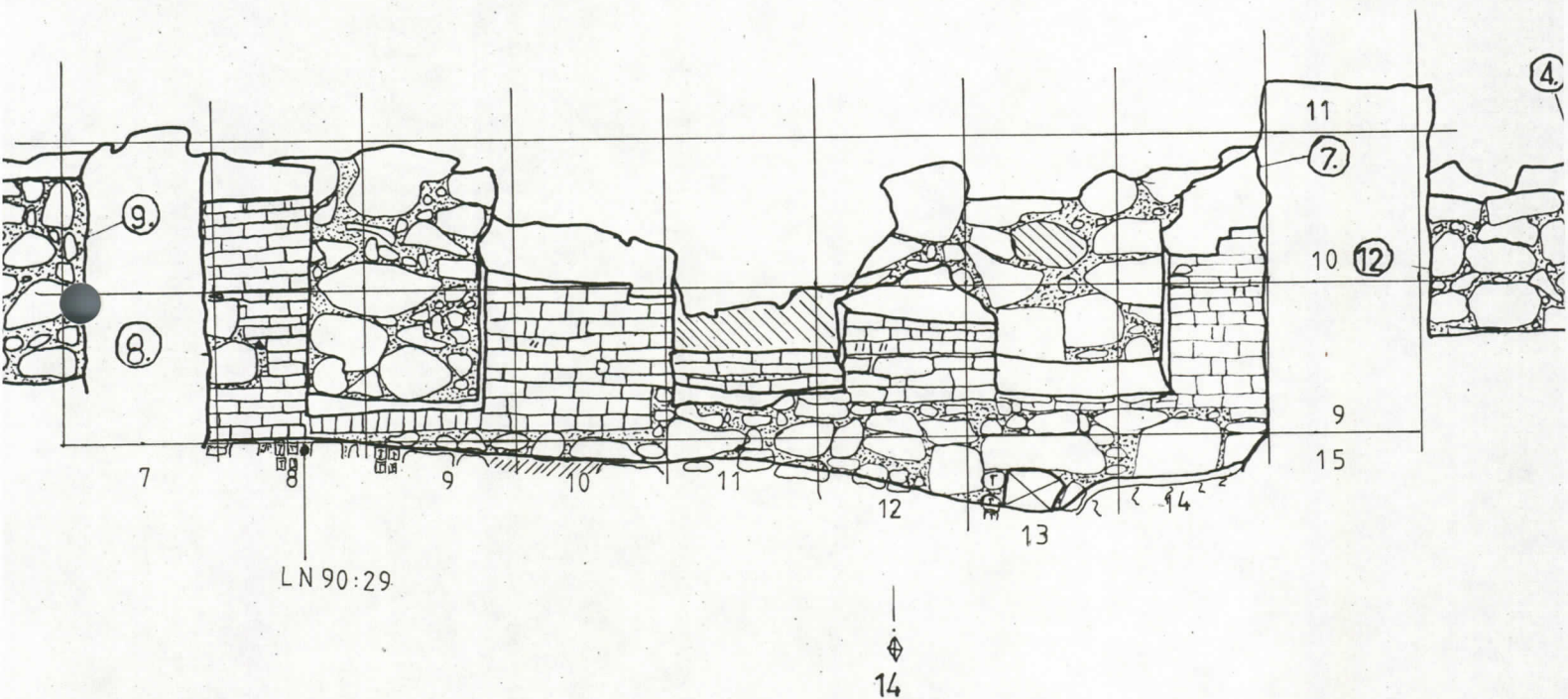
Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustyötä:

Länsiseinässä on kolme tiilipilarein rajattua sisäänottoa, joista reunimmaisesta on aikaisemmin tulkittu suurikokoiseksi komeroiksi ja keskimmäinen ikkunaksi. Seinän ulkopinnan muodostaa pääosin sekundaari tiilirakenne. Vain ruuduissa 8-9:11-14 on luonnonkivirakenne, joka saattaa kuulua alkuperäiseen seinärakenteeseen. Tässä rakenteessa on myös aivan maan pinnassa katekivellinen aukko tai lattiakomero.

Molempien komeroiden takaseinä on kivistä, joiden rakenne on melko epämääräinen. Kivet ovat kooltaan vaihtelevia ja kiven pintatyöstö on vaihteleva. Keskellä olevan ikkuna-aukon päällä on sekundaari kivilatomus.

Korjaustyöt:

Syvätäyttötyö keskittyi komeroiden takaseinään, jotka olivat huonokuntoisia. Varsinkin pohjoisempi komeron takaseinä ruudussa 9-10:13-14 oli huonokuntoinen. Tästä osasta poistettiin suuri osa irtonaisesta laastista ja pienistä sidoskivistä. Vanha laasti oli molemmissa komeroissa noin 20-30 cm:n syvyydellä.

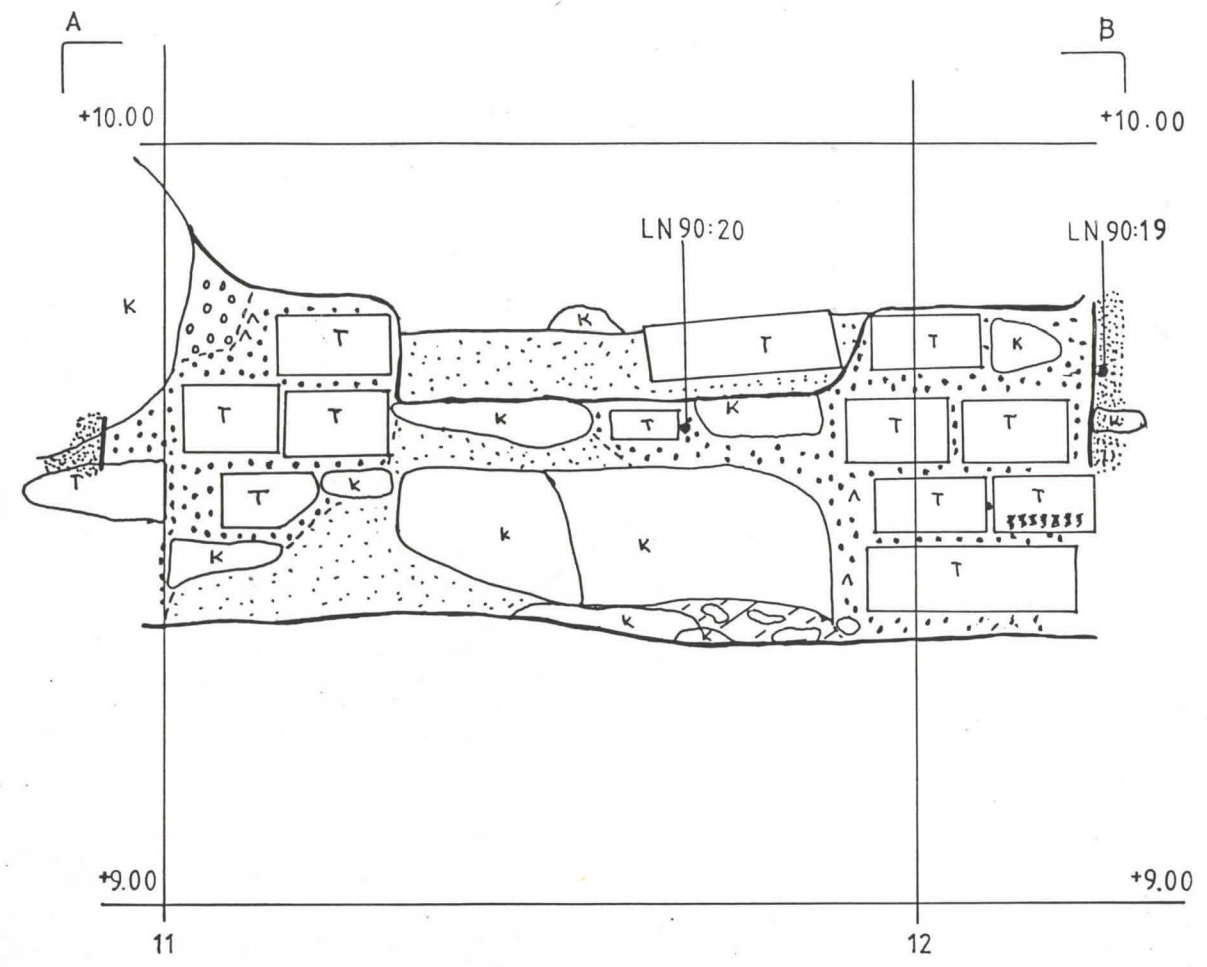
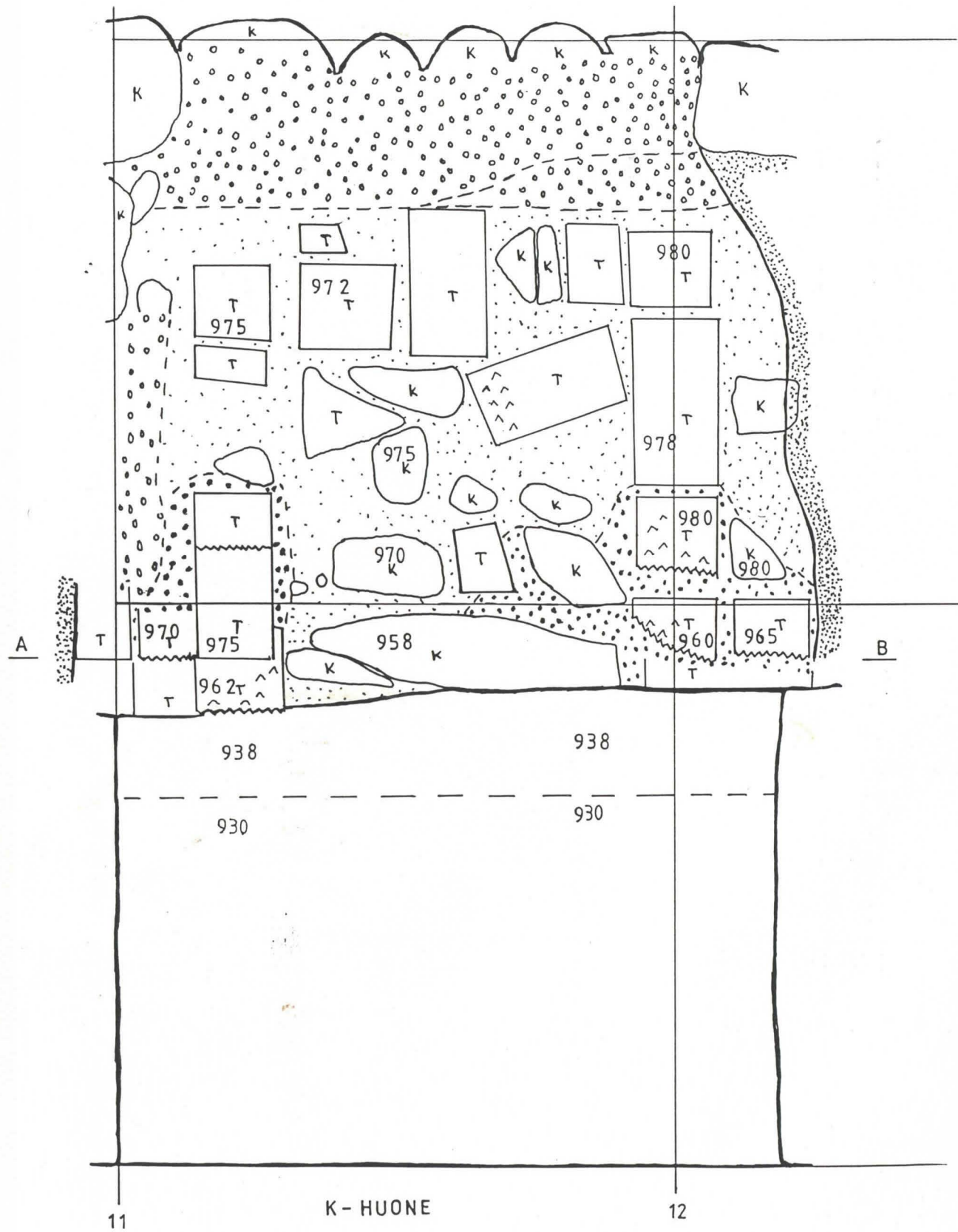
K HUONE LÄNSISEINÄ

Molempien komeroiden tiiliseinät ovat esille saatujen liitosten perusteella varsinaista kiviseinää nuorempia.

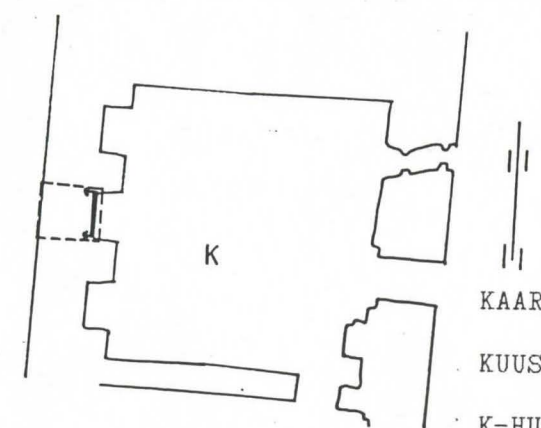
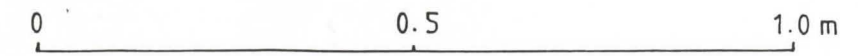
Korjaustyön yhteydessä poistettiin ikkuna-aukon päällä olleita luonnonkiviä ja alta paljastui tiilirakenteita, jotka todennäköisesti kuuluivat ikkuna-aukkoon. Noin korkeudella 9.75-9.80 oli ikkuna-aukon itä- ja keskiosassa tiiliä ja laastia ja osittain luonnonkiviä, joista voitiin hahmottaa ikkuna-aukko. Tämän ikkuna-pielet ovat olleet tiilistä, joiden koko on noin 29-30 x 14 x 8-9 cm. Tiilet on asetettu lähes suoraan läpi länsiseinän. Mahdollisesti tiilien linja supistuu hiukan, mutta ehkä vain muutaman sentin. Ikkuna länsinen ulko-osa on tuhoutunut myöhemmän korjausmuurauksen yhteydessä. Ikkunan reuna on nykyisellään sekundaarin kynnyksen yläpuolella, jossa on suurikokoinen luonnonkivi ja sen reunoilla tiilirakenteet. On mahdollista, että rakenne on alunperin päättynyt tähän tasoon, mutta molemmissa pielissa olleet rikkoutuneet tiilet viittavat, siihen, että ikkuna olisi jatkunut pidemmälle kohti K-huonetta. Ikkunan pohjoispuolelta saatiin selvä laastisauma, joka on syntynyt ikkuna-aukkoa avattaessa. Tämän perusteella vaikuttaa siltä, että ikkuna-aukko on muuta seinää nuorempi rakenne. Vanhemmassa seinässä oleva laasti on vaalea (LN 90:19) ja ikkunarakenteessa oleva laasti on lähinnä vaalean ruskeaa (LN 90:20).

Säilyneiden tiilien perusteella ikkuna leveys on huoneen sisäreunassa noin 64-65 cm ja ulkoseinän luona noin 65 cm. Ikkunan keskiosan korkeus on ulkoseinän luona noin 9.72-9.75 ja huoneen puolella noin 9.60-9.70.

K-huoneessa tehtiin kaivauksia (90 005), joissa paljastui koko länsiosan kattava kivilattia (katso L.Venheen kaivauskertomus). Tässä kivilattiassa oli koururakenteita, jotka laskivat kohti länsiseinän katekivellistä aukkoa. Mahdollisesti aukko ja kivetykset kuuluivat samaan vaiheeseen. Jotain ristiriitaa rakenteessa kuitenkin on, sillä K-huoneen viemäroinnin vuoksi avattu aukko ei

	= TUMMA LAASTI	T = TIILI
	= VAALEA LAASTI	K = KIVI
	= VALKOINEN LAASTI	= RAKENNESAUMA
	= KORJAUSLAASTI	▨ = TUMMA PINTA
	= MULTAMAA	

KAARINA.
 KUUSISTON LINNA.
 K-HUONE. LÄNSISEINÄN IKKUNA-AUKKO. TASO- JA PROFIILIKARTTA.

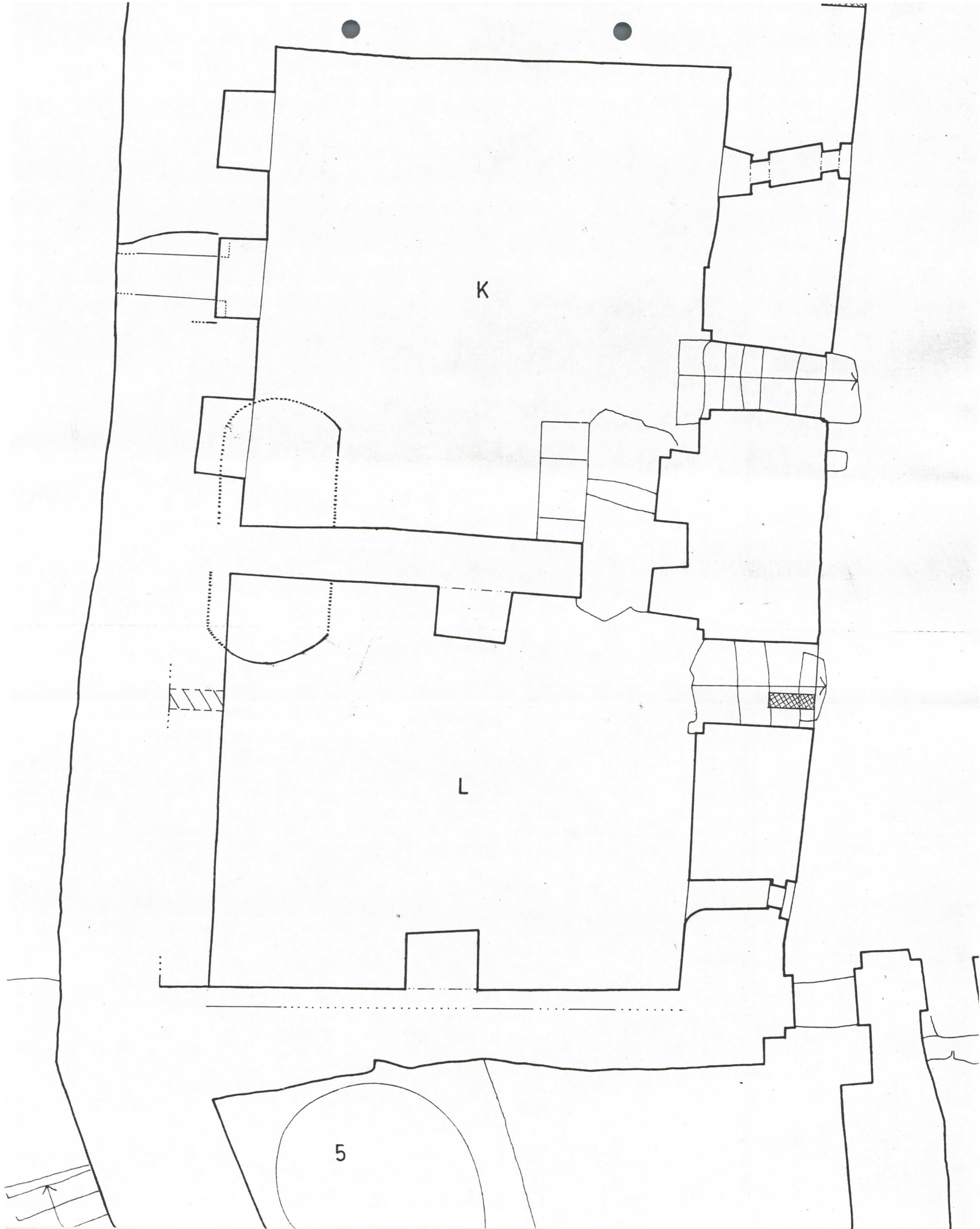
toiminut kunnolla, sillä läntisessä ulkomuurissa on suurikokojen ns. silmäkivi, joka sulkee veden juoksun aukosta muurin ulkopuolelle.

Kaivausten yhteydessä paljastui myös hiukan lisää länsiseinän alaosaa. Ruuduissa 8:8-9 oli kaksi kahden sidetiilirivin muodostamaa rakennetta, jotka jatkuivat maan alle. Näiden tiilien ympärillä oli muurattuja luonnonkiviä, jotka kaikki yhdessä saattavat muodostaa jonkin nykyisin maan alla olevan rakenteen. Ruuduissa 8:10-12 oli lähinnä luonnonkiviseinän alimpia kiviä.

Havainnot:

Eteläseinän tiilikaari jatkuu todennäköisesti länsiseinän tiiliosan sisään, joka viittaa tiiliosan sekundaarisuuteen. Sama havainto tehtiin myös korjaustyön yhteydessä, jolloin huomattiin että tiiliosat on rakennettu kiviseinää vasten. Tämän perusteella vaikuttaa siltä, että alkuperäistä seinää on levennetty komerorakenteilla. Todennäköisesti samaan seinän leventämiseen liittyy myös keskellä olevan ikkuna-aukon rakentaminen, sillä ikkuna ei ole rajoittunut vanhan seinäosan leveydelle vaan on jatkunut levennysosan päälle. Samaan toiseen vaiheeseen kuuluneeseen myös seinän alaosassa oleva aukko - mahdollinen viemäriaukko, josta vesi ei kuitenkaan juokse vapaasti ulos.

Vanhempi seinälinja on todennäköisesti kulkenut komeroiden takaseinän linjassa, jolloin se on ollut lähes samassa linjassa kuin L-huoneen vanhempi seinä ja I-huoneen nykyinen länsiseinä. On mahdollista, että kaikkien kolmen huoneen länsiseinä on ollut alunperin samassa linjassa muodostaen läntisen ulkomuurin sisäseinän. Tähän ulkomuuriin on mahdollisesti jo ensimmäisessä vaiheessa kuuluneet myös huonetilat. Vasta myöhemmät uudistustyöt ovat muuttaneet jokaista huonetta eri tavoilla.

2.2.3. Pohjoisseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Pohjoisseinä on rakennettu kokonaan kivistä. Näiden kivien koko ja muoto ovat vaihtelevia ja kivet on asetettu paikoin riveihin. Seinässä on paikoin suuriakin korjausalueita, kuten ruuduissa 11:5-6. Seinän kivet ovat monissa paikoin pinnoiltaan rapautuneita ja huonokuntoisia.

Seinän länsipäässä kivet jatkuvat länsiseinän komerorakenteen taakse eli seinä on rakennettu ennen länsiseinän komerorakennetta.

Korjaustyöt:

Seinän pintalaasti poistettiin huonokuntoisilta alueilta. Vanhempi laasti oli noin 10-15 cm:n syvyydessä, joskin se oli paikoin huonokuntoista ja sitä jouduttiin poistamaan noin 20-30 cm:n syvyydeltä. Kivien välissä oli kiilloitukseen käytetty paikoin tiiliä, mutta pääosin kapeita kiviä.

2.2.4. Itäseinä.

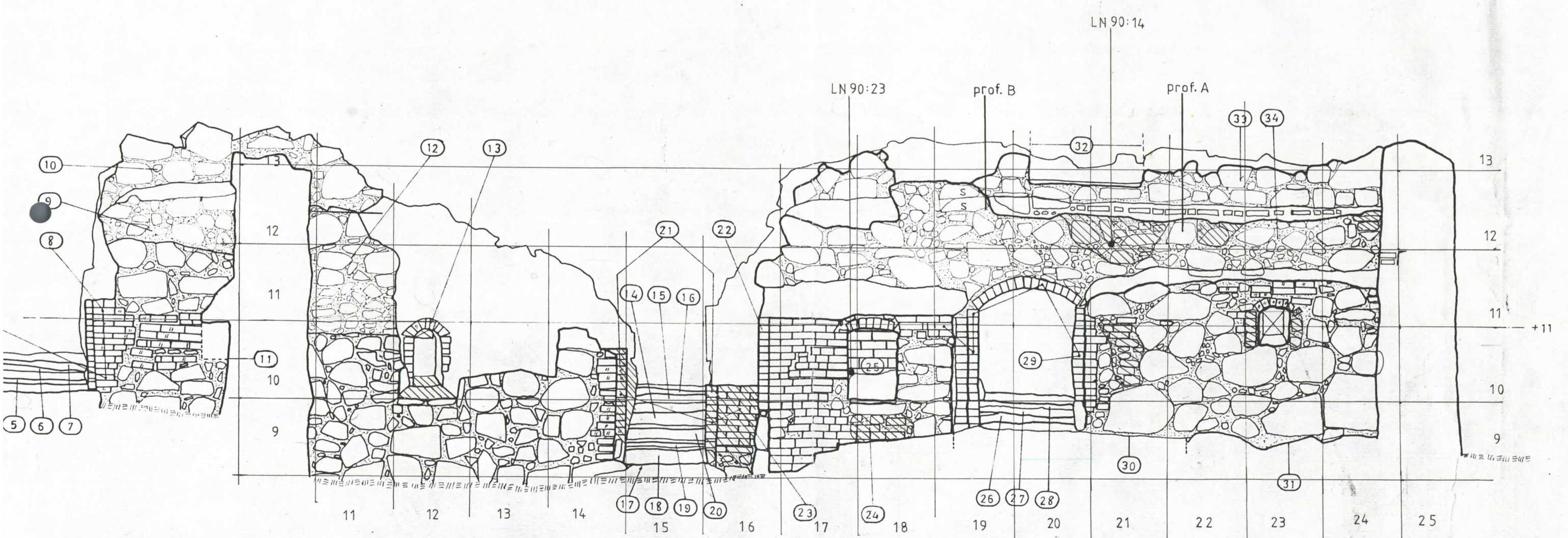
Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Seinän jakaa kahteen osaan itäseinän eteläosassa oleva oviaukko, jonka eteläpuolella on tiilirakenne, jonka funktio on epäselvä. Tämän tiilirakenteen näkyvät osat ovat pääosin korjausten tulosta.

Oviaukon pohjoispuolella on luonnonkiviseinä, jossa on suora alaosa ruuduissa 9-10:10-14. Tämän osan päällä on vinoittainen seinärakenne, joka on selvästi korjausrakentamista. Ainoastaan seinän pohjoiskulmassa on säilynyt vanha

1 cm.
 2 cm.
 2 cm.
 3 cm.
 3 cm.
 1 cm, 29x14x8 cm, 20x14x8 cm.
 S. N. 75 cm.
 TA N. 50 cm.
 55 cm
 65 cm
 50 cm
 18 cm, 28x14x8 cm.
 18 cm.

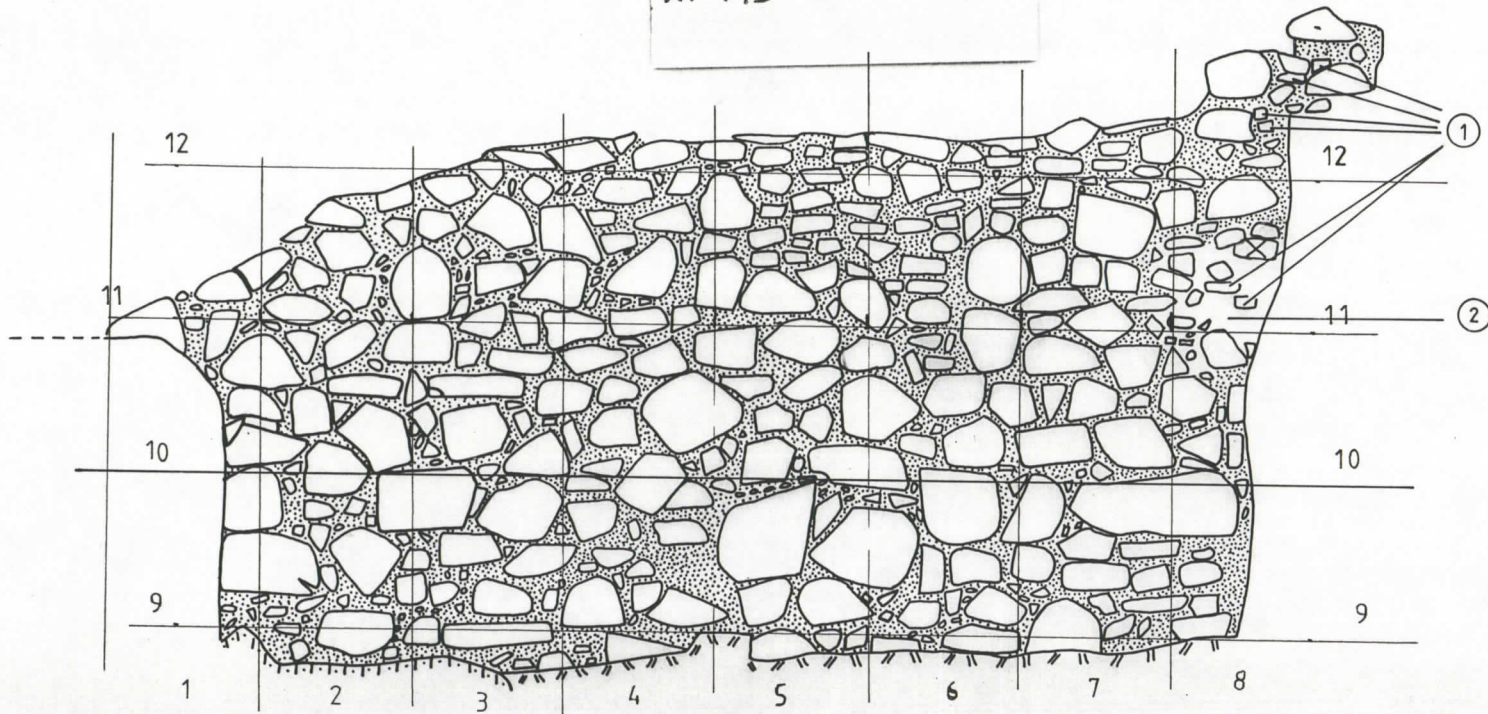
5-80 cm
 7-25 cm.

K-HUONE ITÄSEINÄ

L-HUONE ITÄSEINÄ

Kuunnisto 1990
K-kumare
Pohj. olimi
1:50
2V. AS

- ① = TIILI
② = TÄYTTÖÄ (LAASTIA, RIKKONAISTA TIILTÄ, PIENIÄ KIVIÄ)

rakenne ruuduissa 12-13:10-11, jossa on kynnysrakenne ja siihen liittyvä seinäosa. Ruudussa 10:12 on seinän sisässä tiilikaarinen ikkuna-aukko, joka on ainakin osittain korjaustyön tulosta.

Korjaukset:

Seinän pohjoisosan alaosan (ruudut 9-10:10-14) korjaustyössä poistettiin muutama kivi ruudusta 9:12. Tällöin paljastui pintakivien takaa laaja täyttörakenne, jossa oli vanhempia tiiliä irtonaisina ja laastia täyteenä. Pintakivet (paksuus vain noin 10 cm) oli sidottu toisiinsa noin 10 cm:m paksuisella betonilaastikerroksella. Ilmeisesti seinän pintakivet on uusittu korjaustyön yhteydessä ja vanhempi seinän täyttörakenne on jäänyt seinän sisään. Tämä täyttöosa on ulottunut oviaukkoon saakka.

Seinän pohjoisosassa ruuduissa 12:10-11 poistettiin kynnysrakenteen päältä uusi korjauslaasti, jonka alla oli rikkonainen pinta, jossa oli rikkoutuneita tiiliä ja rapautunutta laastia. Mitään selvää kynnysrakennetta ei voitu hahmottaa, joskin varsinaisen seinän suurikokoiset kivet kynnyksen alapuolella selvästi kuuluivat rakenteeseen.

Oviaukon molemmat tiilipielet poistettiin oviaukon purkutyön yhteydessä. Niiden alta ei kuitenkaan paljastunut vanhempaa tiilirakennetta.

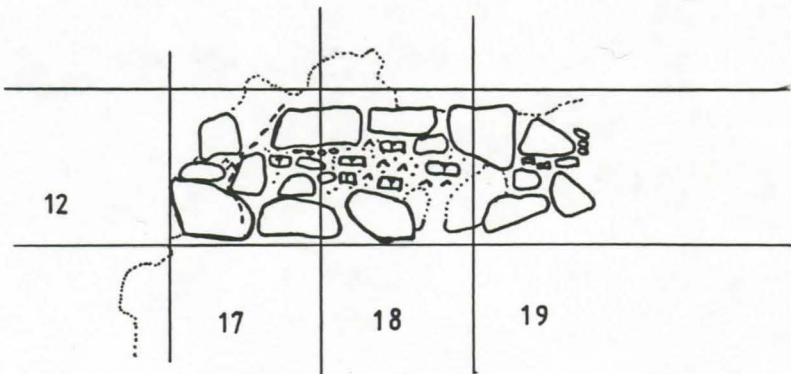
Seinän eteläosassa olevan tiilirakenteen sekundaareja pintatiiliä poistettiin ruuduista 9-10:16. Pintatiilien takana oli noin 15 cm:n syvyydellä vanhempia osittain tuhoutuneita tiiliä ja laastia, jotka viittaavat siihen, että rakenne on alkuperäinen rakenne. Rakenteen keskellä ruudussa 10:18 on tiilikaarinen komero, jonka pohjoispuolelta ja takaseinästä todettiin korjauksissa vanhoja tiiliä ja laastia (LN 90:23). Niinpä tämä komero liittyyneen alkuperäisenä

rakenteena muuhun tiilirakenteseen. Komero on aivan L-huoneeseen johtavan oviaukon kohdalla, joten se voi liittyä oven käyttöön.

Tiilirakenteen yläpuolella oleva kiviseinärakenne ruuduissa 11-13:17-18 on huonokuntoinen seinäosa, jossa on kynnysrakenne. K- ja L -huoneen välissä oli ennen korjauksia kivirakenne ruudussa 12:19, joka oli irrallaan muusta seinästä. Tämä kivilatomus poistettiin ja sen takaa paljastui yhtenäinen kynnysrakenne, joka liitti K-huoneen eteläosan kynnysrakenteen L-huoneen itäseinän kynnykseen. Molemmissa on kynnyksessä pohjalla rikkonainen tiilirakenne, jonka päällä on tiili- ja kivirakenne. Kynnyksen alla on ruuduissa 12:17-18 kolme suurehkoa kiveä, jotka kaikki olivat liikkuneet noin 5 cm ulospäin vanhasta laastista. Vanhempi laasti oli kiviosassa noin 5-10 cm:n syvyydessä ja oli samaa vaaleaa - lähes valkoista - laastia, kuten L-huoneessa ja sisäpihan eteläosassa.

Ruudussa 10:12 olevaa ikkuna-aukkoa ei ryhdytty purkamaan, sillä oli mahdollista, että koko itäseinän yläosa olisi tuolloin romahtanut. Ikkunan pohjasta poistettiin vain kaksi sekundaarista kiveä, joista toinen oli sekundaarikäytössä oleva kalkkikivi. Alkuperäistä ikkunan pohjaa ei voitu enää todeta. Ikkuna-aukon nykyinen tiilikaari on selvästi sekundaari, ja sen tarkoitus on pitää koossa ympärillä olevaa vanhempaa ikkunaa. Vanhemman ikkunan jäännöksiä on havaittavissa kummassakin pielessä ja myös yläosassa. Pohjoispielen tiilet jatkuvat suorina kohti länttä, kuten myös itäpielessä. Mitään alkuperäiseen tiilikaareen viittaavaa ei voitu todeta. Ikkunan yläkaareessa on kaksi kerrosta, jossa alemman tiilet on asetettu juoksutiiliksi pystyasentoon ja toisessa kerroksessa olevat juoksutiiliksi vaaka-asentoon. Nämä tiilet laskeutuvat voimakkaasti kohti länttä, joten ne liittynevät ikkunan alaspäin jatkuvaan sisäosaan. Ikkunan nykyinen tiilikaari noin 45 cm seinän sisässä. Alkuperäinen aukko-osa on ollut selvästi lähempänä seinän ulkopintaa, sillä kaikki säilyneet tiilet kuuluvat ikkunan sisärakenteisiin.

K-HUONE. ITÄSEINÄ
PURKUTYÖN JÄLKEEN. 1:50. 18.6.90. KU. 0 1m

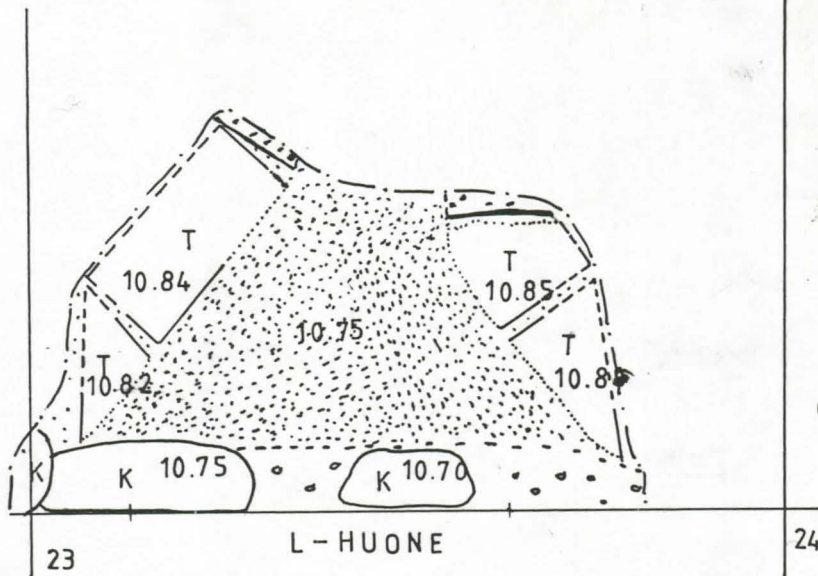

KAARINA.

KUUSISIOIN LINNA.

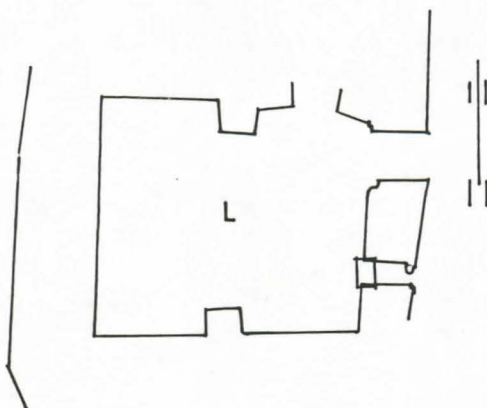
K-HUONEEN PALJASTETTU ITÄSEINÄ. 1:50.

KESÄKUU - 90. K.Uotila.

- = SLAMMAUS
- = VAALEA LAASTI
- = TUMMA LAASTI
- = UUSI LAASTI

0 0.5 m

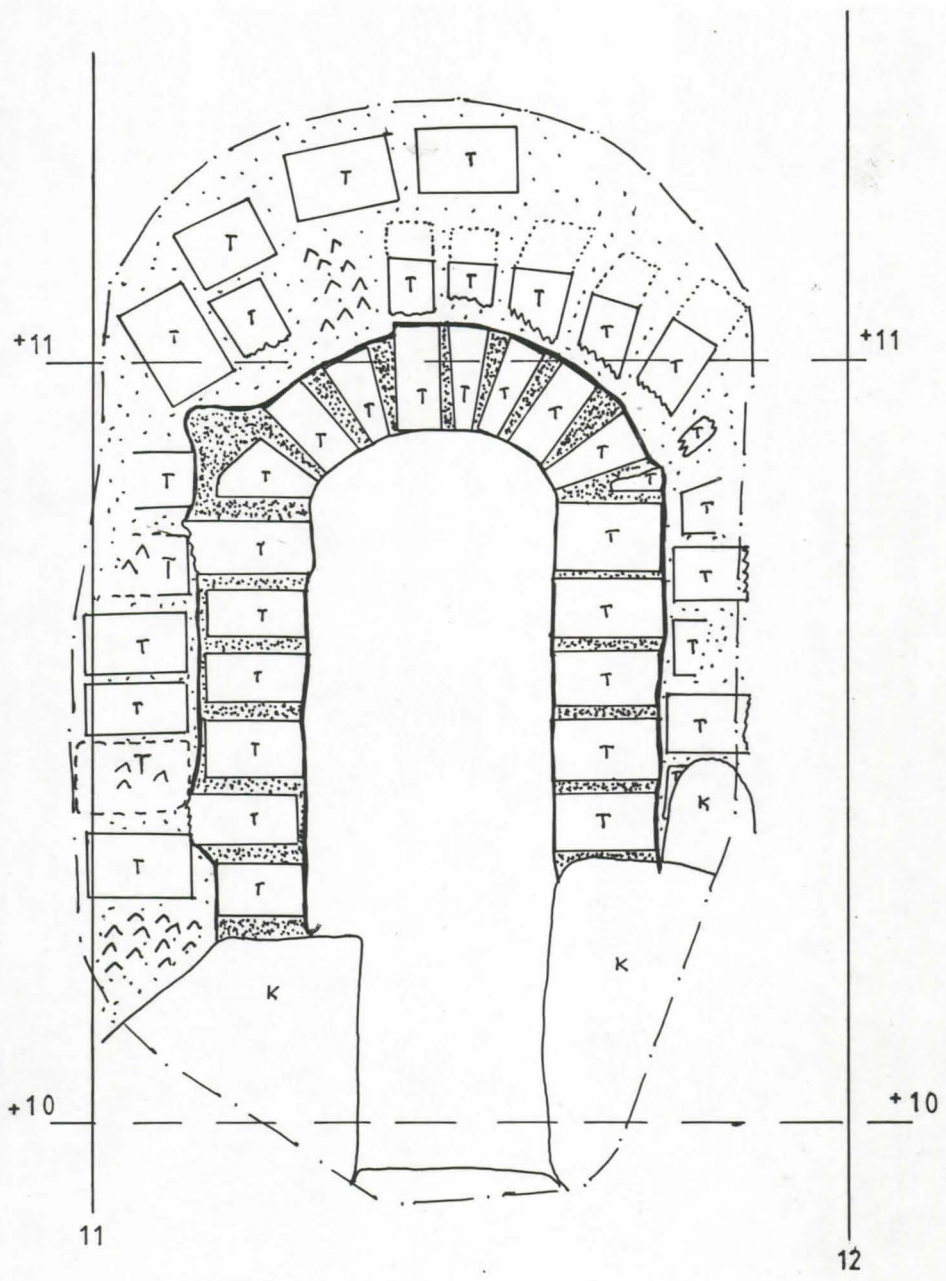

KAARINA.

KUUSISIOIN LINNA.

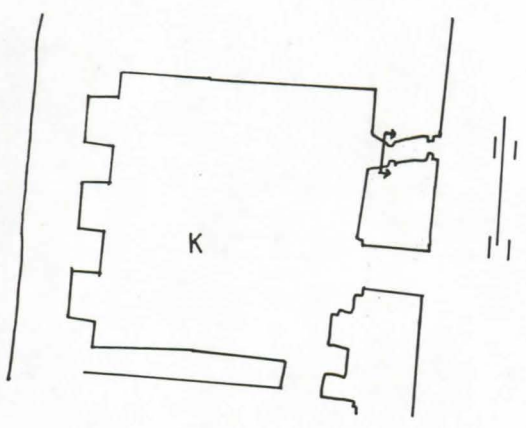
L-HUONEEN ITÄSEINÄN IKKUNA-AUKON POHJA.

ELOKUU - 90. K.Uotila.

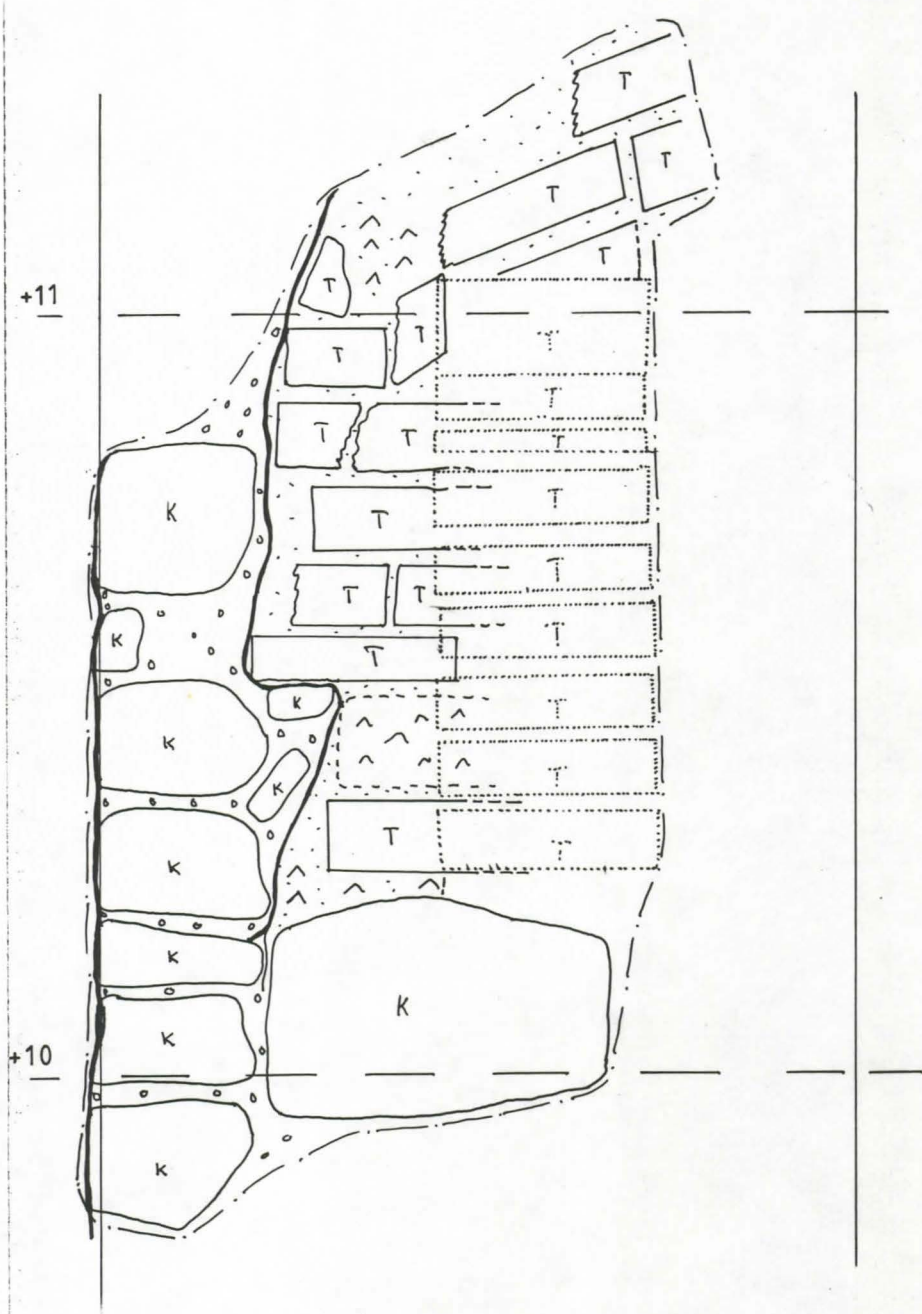

	= VAALEA LAASTI	K=KIVI
	= VANHEMPI LAASTI	T=TIILI
	= KORJAUSLAASTI	=RAKENNESAUMA

0 0.5 1.0m

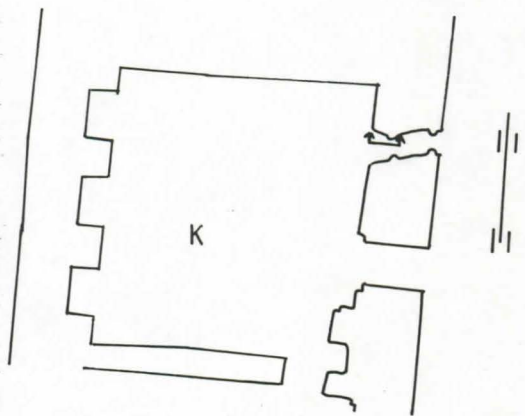

KAARINA.
 KUUSISTON LINNA.
 K-HUONE. ITASEINAN IKKUNA-AUKKO. PROFIIILI.
 ELOKUU - 90. K.Uotila

- = VAALEA LAASTI
- = VANHEMPI LAASTI
- = KORJAUSLAASTI
- K = KIVI
- T = TIILI
- = RAKENNESAUOMA

0 0,5 m

KAARINA.
 KUUSISTON LINNA.
 K-HUONE. ITÄSEINÄN IKKUNA-AUKKO. LEIKKAUS.
 ELOKUU - 90. K.Uotila

2.3. I-HUONE.

2.3.1. Eteläseinä.

Eteläseinä on rakennettu pääosin kivistä. Seinän kivet ovat kooltaan suurikokoisia ja pinnaltaan alunperin pyöreitä. Osa kivistä on nykyisin sileäpintaisia, mutta tämä on kivien rapautumisen tulosta. Suurikokoiset kivet on asetettu ainakin osittain riveihin.

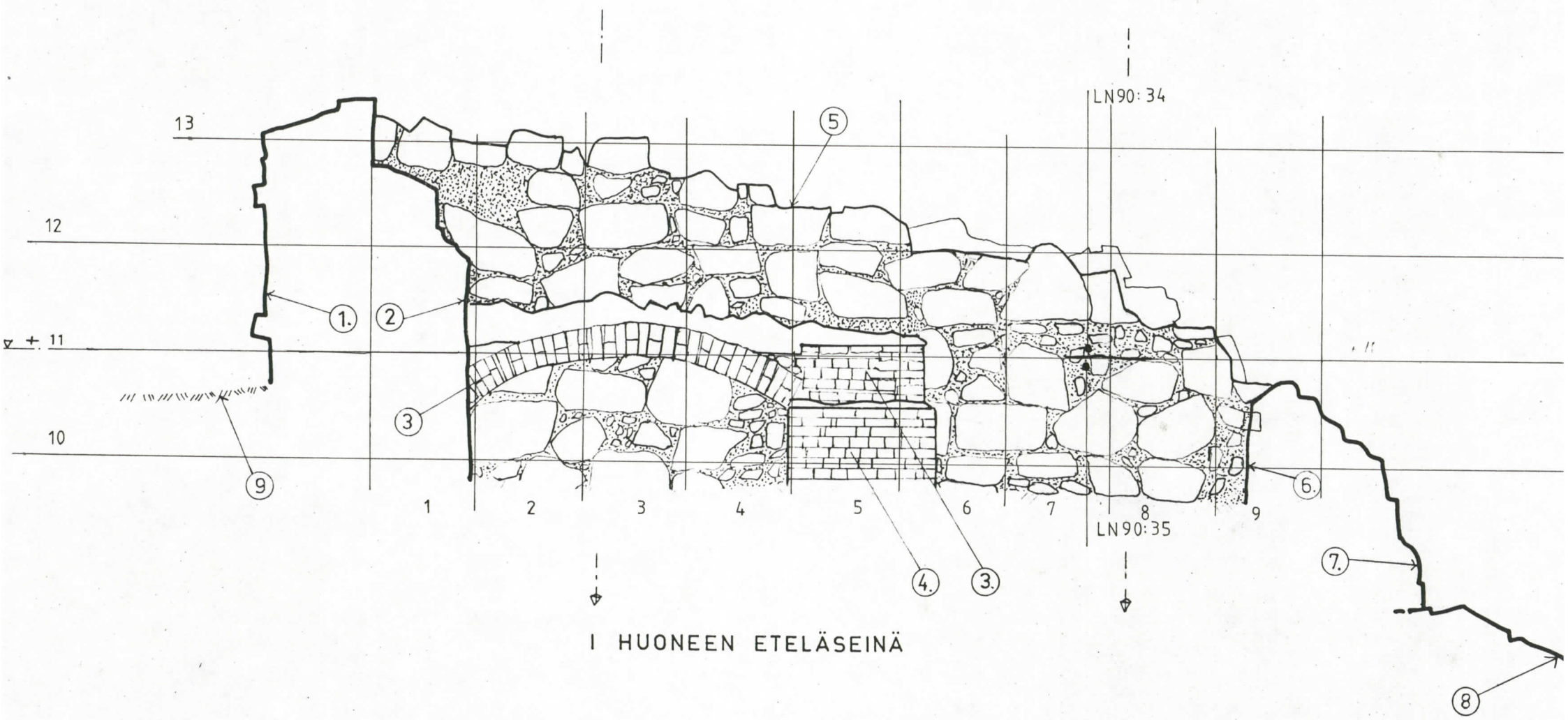
Seinän keskellä ruuduissa 10:5-6 on kaksiosainen tiilipilari, jonka tiilet ovat aiankin pinnasta sekundaareja. Tiilipilarin itäpuolella on ruuduissa 10-11:2-4 side- ja juoksutiilistä rakennettu tiilikaari, jonka päällä on luonnonkiviladelmä. Koko tämä rakennelma on selvästi myöhäistä korjaustyötä.

Korjaustyöt:

Seinän korjaustyöt voidaan jakaa kolmeen eri osaan. Ensinnäkin tiilikaaren alla oleva seinä ruuduissa 10:2-4 jätettiin kokonaan korjaamatta, koska se oli hyväkuntoinen. Itse tiilikaarta ei korjattu tai tutkittu, mutta osa päällä olevista suojakivistä uusittiin.

Oman osansa muodosti myös tiilikaaren päällä ollut osa ruuduissa 11-12:1-5, jossa seinä oli melko hyväkuntoinen. Tässä osassa poistettiin pintalaasti, jonka alla oli vanha laasti noin 2-5 cm syvyydellä eli lähes pinnassa. Kivien välissä oli runsaasti laastia ja vain hiukan kiilakiviä.

Kolmannen seinäosan muodostavat ruudut 10-11:6-9, jossa seinä oli huonokuntoinen. Osa kivien pinnasta oli lohkeillut ja laasti oli irtonaista. Vanha laasti oli noin 10-20 cm:n syvyydellä. Noin korkeudella +11.00 oli ruutujen 7 ja 8 rajalla jonkinlainen laastisauma laastirakenteessa.

Saumarakenteen alapuolella oli kivissä rapautuneita pintoja ja tummaa laastia (LN 90:35), joka viittasi tulen vaikutukseen. Sauman yläpuolella oleva laasti ja kivipinta oli ilman palon jälkiä ja laasti vaaleaa (LN 90:34).

Eteläseinän länsipäässä ruudussa 10:9 seinän kivet ovat limityksessä länsiseinän kivien kanssa muodostaen yhtenäisen kulmarakenteen. Tämän perusteella vaikuttaa siltä, että etelä- ja länsiseinä on rakennettu samassa vaiheessa.

Tiilikaari ja tiilipilari ovat korjatuilta osiltaan rakennettu kiviseinää vasten ja ovat ainakin pintaosiltaan selvästi sekundaarirakenteita.

Havainnot:

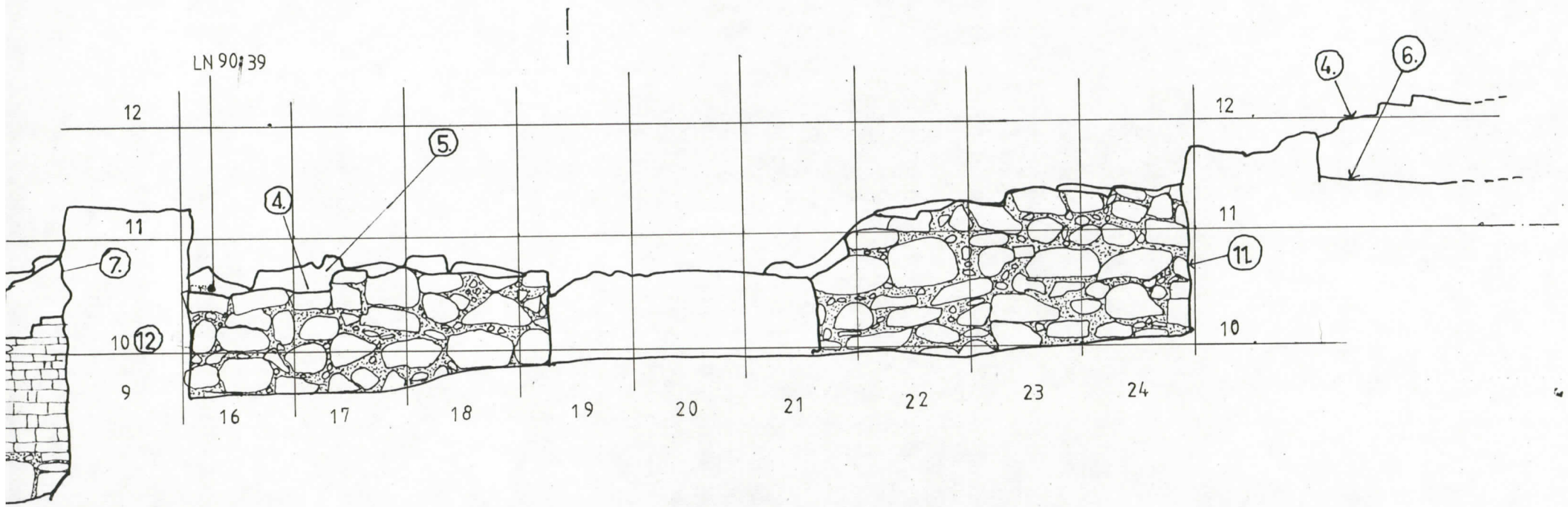
Eteläseinä on ilmeisesti liitoksessa länsiseinän kanssa. Eteläseinässä on noin korkeudella +11.00 jonkinlainen sauma. Tämä sauma voi liittyä ensinnäkin johonkin samanlaiseen tiilikaareen kuin seinän itäosassa. Toiseksi se voi liittyä kahteen rakennusvaiheeseen, jolloin ensimmäisen vaiheen seinän korkeus olisi vain noin 120-150 cm. Kolmas mahdollisuus on että kyseessä on esimerkiksi talvikauden aiheuttama rakennustöiden tauko, jonka aikana on lämmitetty jo valmista seinän alaosaa. Seinän tiilipilari ja tiilikaari jäivät tällä kertaa tutkimatta.

2.3.2. Länsiseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Länsiseinä on matala luonnonkiviseinä, jonka keskiosassa on T-muotoinen tiilirakenne, joka on aikaisemmin tulkittu jonkin uunirakenteen pohjaksi. Tiilirakenteen nykyinen asu on suurelta osin korjaustöiden tulosta.

LN 90:39

↓
21.

I. HUONE LÄNSISEINÄ

Seinän luonnonkiviosa on melko hyvin säilynyt. Seinä on rakennettu pyöreistä kivistä, joiden koko ja muoto ovat melko vaihtelevia. Kivet on asetettu lähinnä ohjeellisiin riveihin.

Korjaukset:

Sekundaarinen pintalaastin alla oli vanha laasti noin syvyydellä 5-10 cm, paikoitellen vain 1-2 cm:n syvyydellä. Laastin joukossa oli kiilotuksessa pääosin pieniä kiviä ja vain paikoin tiiliä.

Seinän eteläosassa seinä on liitoksessa eteläseinään sekä luonnonkivien että laastipinnan osalta. Seinän pohjoisosassa voitiin todeta, että pohjois- ja länsiseinän kivet ovat liitoksessa eli rakennettu samanaikaisesti.

Ruudussa 10:16 aivan säilyneen muurin päällä oli vinoittainen laastipinta (LN 90:39) noin korkeudella +10.60, jonka alla oli vinoittain asetettuja tiiliä. Tämä rakenne saattaa liittyä johonkin holvausrakenteeseen. Myös ruudusta 10:24 aivan pohjoisseinän läheltä tuli esiin tiilirakenteen jäännöksiä noin korkeudelta +10.70.

Seinän keskiosassa olevaa tiilirakennetta korjattiin vain pintaosista, jolloin suljettiin pintahalkeamia. Varsinaista rakennetta ei korjattu tai tutkittu.

Havainnot:

Länsiseinä on samanaikainen etelä- ja pohjoisseinien kanssa, eikä seinässä ole havaittavissa levennysrakenteita, kuten L ja K -huoneissa. Ehkä I-huoneessa on seinän leventäminen korvattu T-muotoisella tiilirakenteella.

2.3.3. Pohjoisseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Pohjoisseinä on melko hyväkuntoinen. Pahimman ongelman muodostivat kivien irtonaiset pinnat, jotka olivat osittain lohkeilleet. Kiviseinän kivet ovat kooltaan vaihtelevia ja muodoltaan lähinnä pyöreitä. Kivissä on paikoitellen rivitystä, mutta osassa seinää ovat kivet ilman rivitystä.

Seinän keskellä on ruuduissa 10:4-5 tiilinen pilari, jonka eteläosa on osittain rikkoutunut. Pilarin sekundaarien pintatiilien takana noin 15 cm:n syvyydessä on mahdollisesti vanhempaa laastia ja tiiliä. Tämä pilari jätettiin tutkimatta.

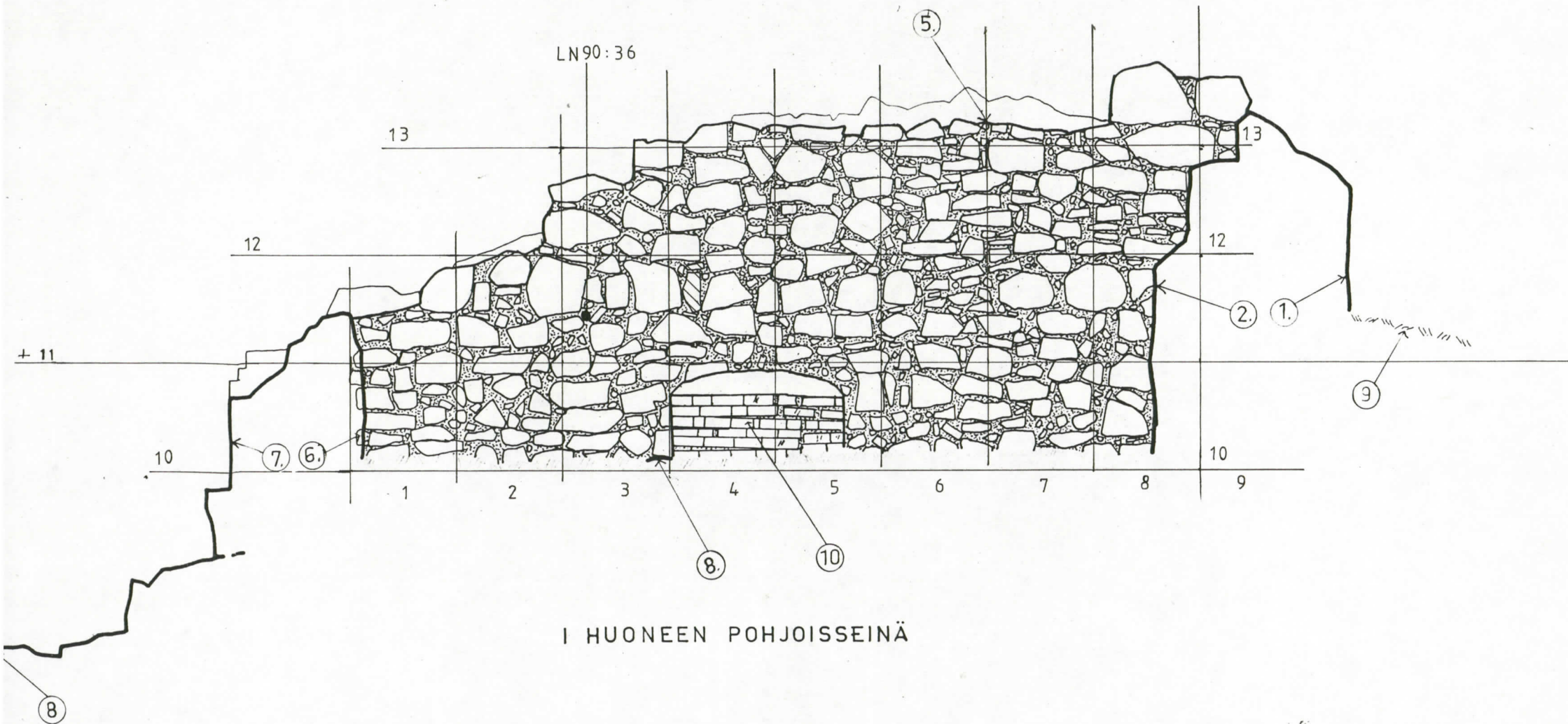
Korjaukset:

Korjaustyössä poistettiin koko seinän alueelta pintalaasti. Vanhempi lasti oli noin 10-15 cm syvyydessä ja kivien välissä oli kiiloitukseen käytetty kivien lisäksi tiiliä. Tiiliä oli myös kivien takana, kuten ruudussa 11:4 poistetun kivien takana, jossa oli kolme tiiltä. Korjaustyön yhteydessä pyrittiin laittamaan seinäpintaan tiiliä niille kohdin, joissa niitä oli seinän sisällä. Vanhempi laastinäyte otettiin ruudusta 11:3 (LN 90:36).

Tiilipilari on kiviseinään nähden sekundaari. Pilarin pinta on kokonaan myöhempää korjausta, mutta sisällä saattaa olla vanhoja tiiliä ja vanhempaa muurausta.

Pohjoisseinä on liitoksessa länsiseinää vasten seinän länsikulmassa. Seinien kivet on asetettu limittäin.

LN90:36

I HUONEEN POHJOISSEINÄ

Havainnot:

Pohjoisseinä on rakennettu samaan aikaan länsiseinän kanssa, joka taas oli liitoksessa eteläseinään. Seinän juurella oleva tiilipilari on muuta seinää nuorempi rakenne ja liittyyneen johonkin myöhempään rakennusvaiheeseen.

2.3.4. Itäseinä.

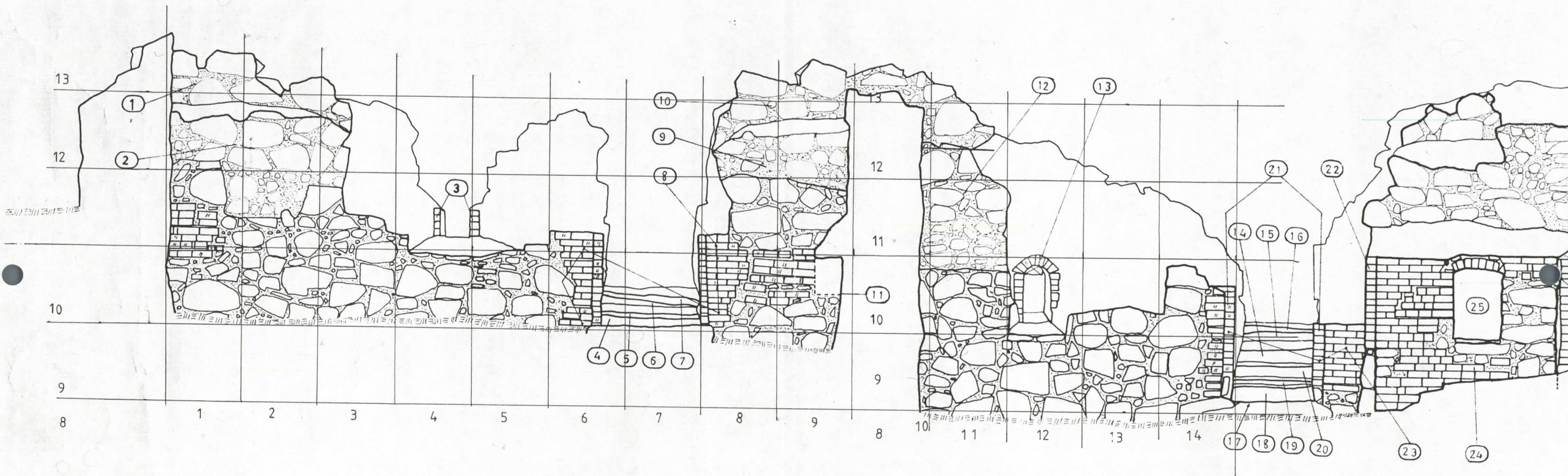
Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

I-huoneen itäseinä jätettiin korjaustöiden ulkopuolelle, koska huoneen rakenteet vaativat lisäsuunnittelua. Tämän vuoksi tutkimusalueet rajoittuivat huoneen oviaukkoon ruuduissa 10-11:6-8 ja mahdolliseen kynnysrakenteeseen ruuduissa 12:1-2 ja 12:8-9.

Tutkimusalueet:

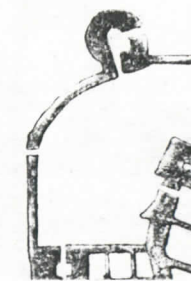
Oviaukko:

I-huoneen oviaukko on rakennettu pääosin tiilistä. Oviaukosta on piirroksat ennen purkutyötä. Purkutyön tavoitteena oli löytää sekundaarin pintarakenteen alta vanhempi ovirakenne. Tämän mukaisesti purettiin seinän pohjoispieli, jossa oli tiilikerroksen takana vanhempi tiilirakenne, jossa tiilet on asetettu juoksutiiliksi seinän suuntaisesti. Tiilet on muurattu kerrokseen - kyseessä ei ole mikään täyttö. Tämän vanhemman tiilirakenteen muodostaman oven leveys jäi vuonan 1990 selvittämättä, koska vuonna 1991 on tarkoitus kaivaa oviaukon pohjassa oleva maa-aines ja tutkia tarkemmin I-huoneen oviaukkoa.

I-HUONE ITÄSEINÄ

K-HUONE ITÄSEINÄ

Kynnysrakenteet.

Läntisen siipiosan läpi kulkee selvä kynnysrakenne, joka on tulkittu vaakahirren sijoituspaikaksi, jonka päälle on sitten rakennettu toisen kerroksen lattia. Seinän eteläosassa ruuduissa 12:8-9 on osa kynnystä. Tästä osasta poistettiin sekundaari pintalaastikerros ja pienet mukulakivet. Sen alla oli melko tasainen muuraus, jossa on joukossa tiiliä. Tämä kynnys on noin korkeudella 555-560. Pohjoisosan kynnys jätettiin tutkittavaksi vuonna 1991.

2.4. Sisäpihan länsiseinä

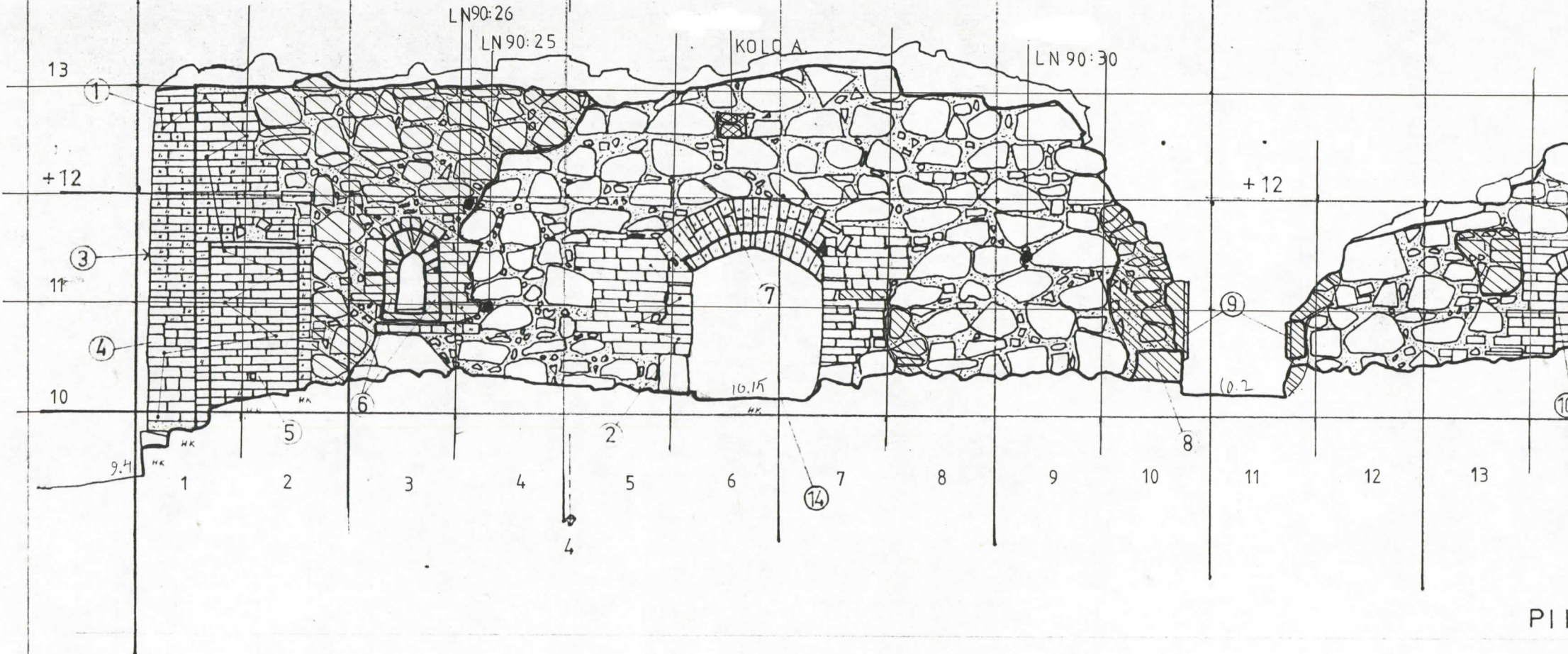
Sisäpihan länsiseinä on seuraavassa jaettu kolmeen osaan eri huoneiden mukaisesti. Eteläosa on ruuduissa 10-13:1-10 (L-huone) , keskiosa on ruuduissa 10-13:10-18 (K-huone) ja pohjoisosa ruuduissa 11-13:20-26 (I-huone).

2.4.1. Eteläosa (10-13:1-10)

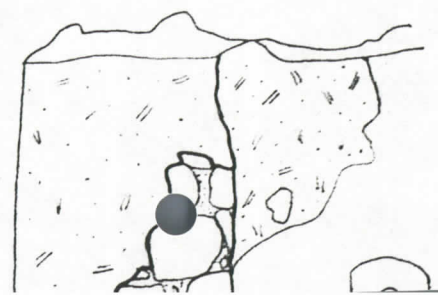
Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Seinä on muuttunut melko tavalla 1960-luvulla piirretyistä kartoista, sillä seinän eteläisin kulma ruuduissa 10-13:1-4 on pahoin sortunut. Vuonna 1990 puuttui karttaan viivoitetulta alueelta kokonaan luonnonkivet ja näkyvässä oli niiden alla ollut tiirakenne. Ainoastaan ruudussa 11:3 ollut ikkuna oli säilynyt ja sen alla ollut luonnonkiviosa.

Muilta osin seinä oli melko hyvin säilynyt. Huoneeseen L-johtava oviaukko on sekundaaria muurausta, mutta muuten kiviseinä saattaa olla suurelta osin alkuperäinen. Kivet ovat pyöreitä luonnonkiviä, joiden pintaa ei ole työstetty. Kivet on asetettu melko hyvin riveihin. Ainoastaan seinän alaosassa ruuduissa 10-11:8-9 on kivetys erilaista - ehkä liittynyt johonkin korjautyöhön.

+12

K-huoneeseen johtavan oviaukon eteläpieli erottuu muusta seinästä selvällä saumalla, joka viittaa oviaukon myöhäiseen rakenteeseen. Oviaukossa olevat kalkkikivet A ja B ovat myös tässä rakenteessa sekundaarikäytössä.

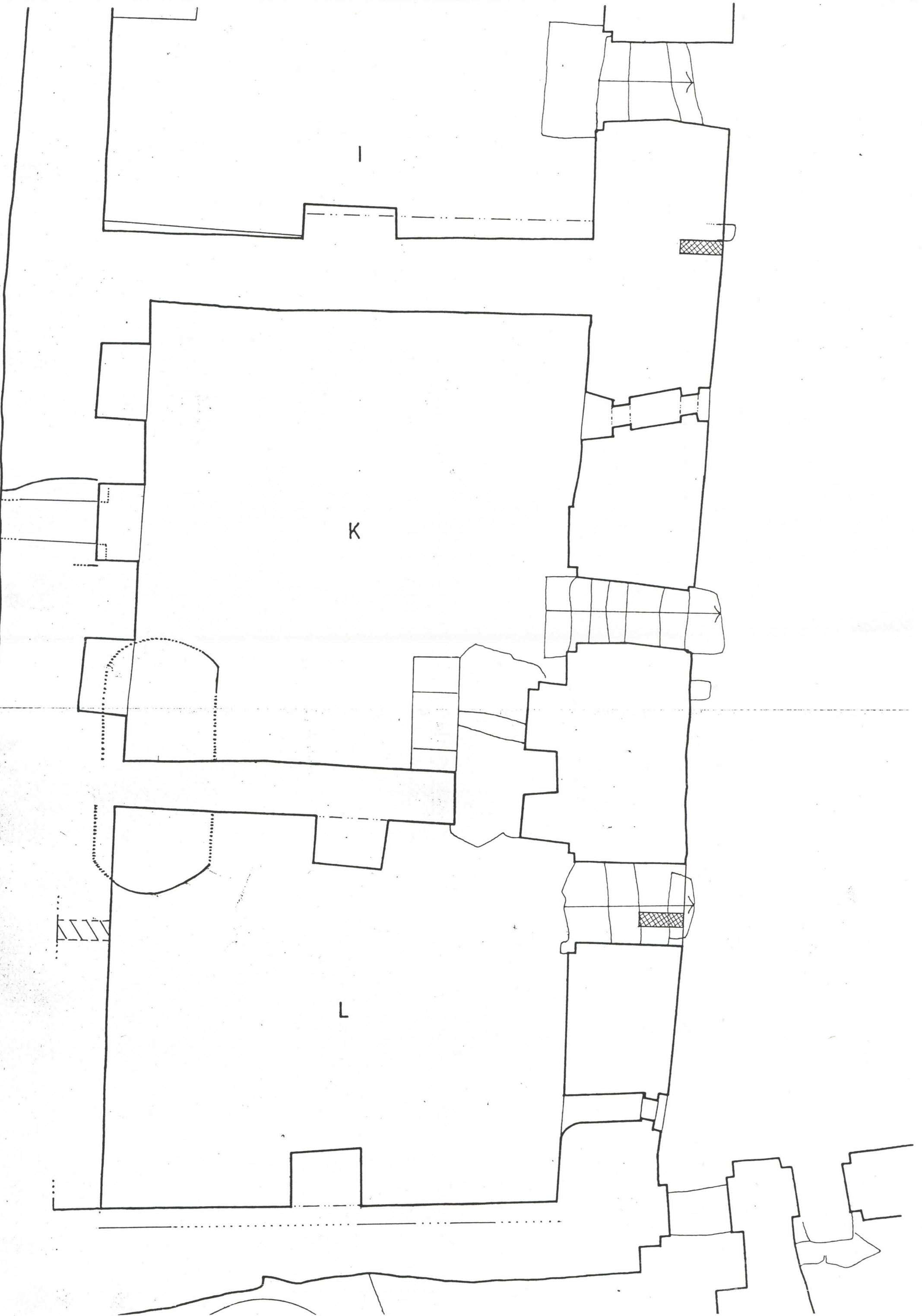
Korjaukset:

Sortunut luonnonkiviosa jäi pääosin vuonna 1990 korjaamatta, koska tätä ennen täytyy korjata ruudussa 11:3 oleva ikkuna-aukko. Ainoastaan M-huoneeseen johtavan tiiliaukon pieli muurattiin kokonaiseksi ja ruutuun 10:2 muurattiin luonnonkiviseinän alaosa.

Muu seinäosa voidaan jakaa kahteen osaan, josta ylempi on seinän yläosa ruuduissa 12:4-9, jossa on uuden pintalaastin alla vanha laasti noin 15 cm syvyydellä. Mahdollisesti alkuperäisten luonnonkivien välissä on kiiloitukseen käytetty tiiliä ja pieniä kiviä.

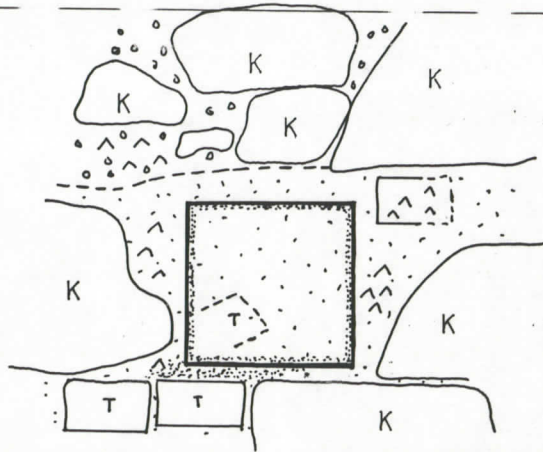
Ruudussa 12:6 kahden pienen kiven takaa paljastui hirren kolo, joka on mallitaan lähes neliö. Kolon reunat on muurattu, joten kolo on muodoltaan hyvin säännöllinen. Kolon leveys on 23 cm, korkeus 21 cm ja kokonaissyvyys 67 cm, josta takaosan 43 cm on säilynyt kokonaan. Kolon laastikerras ulottuu myös lähimpiin kiviin, jotka siis ovat myös samanaikaisia. Tämän hirren kolon päällä olleet luonnonkivet ovat saattaneet olla paikalla jo ennen korjaustöitä, joka viittasi siihen, että hirsi on poistettu jo linnan käyttöaikana.

Seinän alaosassa on vanhempi laasti noin 10-15 cm syvyydellä. Poistettujen kivien takana on tiiliä, jotka on pääosin asetettu seinän suuntaiseksi juoksu tiiliksi. Tämä rakenne tuli esiin esimerkiksi ruudusta 10:8. Myös oviaukon muutamia tiiliä poistettiin ja takana oli tiilirakenne, joten ilmeisesti oviaukko on rakennettu vanhojen tiilten perusteella.

+13

KOLO A.

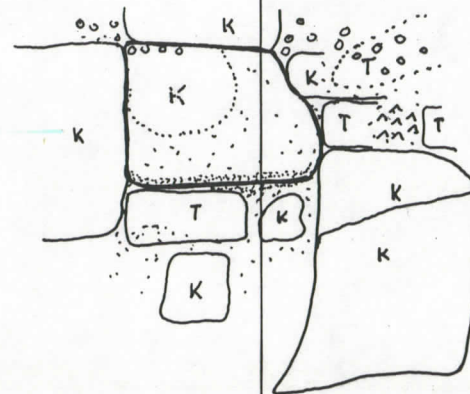

12 6

7

KOLO B.

+1

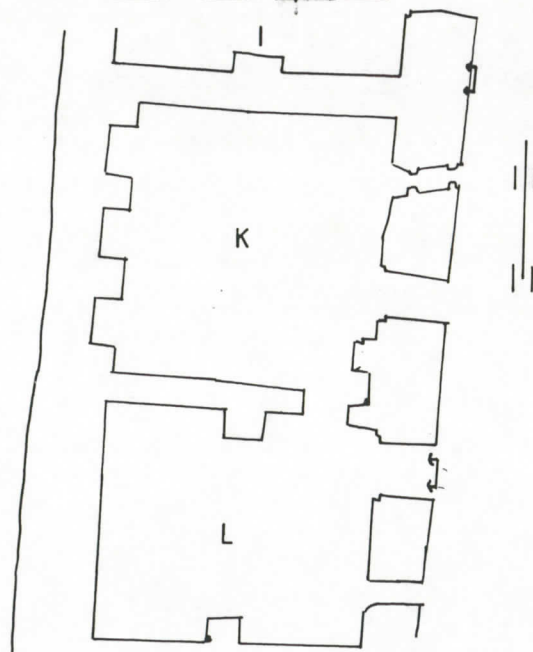
16

17

+12

- = VALK. LAASTI
- = VAALEA LAASTI
- = LAASTIPINTA

T = TIILI
 K = KIVI

KAARINA.

KUUSISTON LINNA.

SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄN HIRSIEN KOLOT A ja B.

HEINÄKUU - 90. K.Uotila

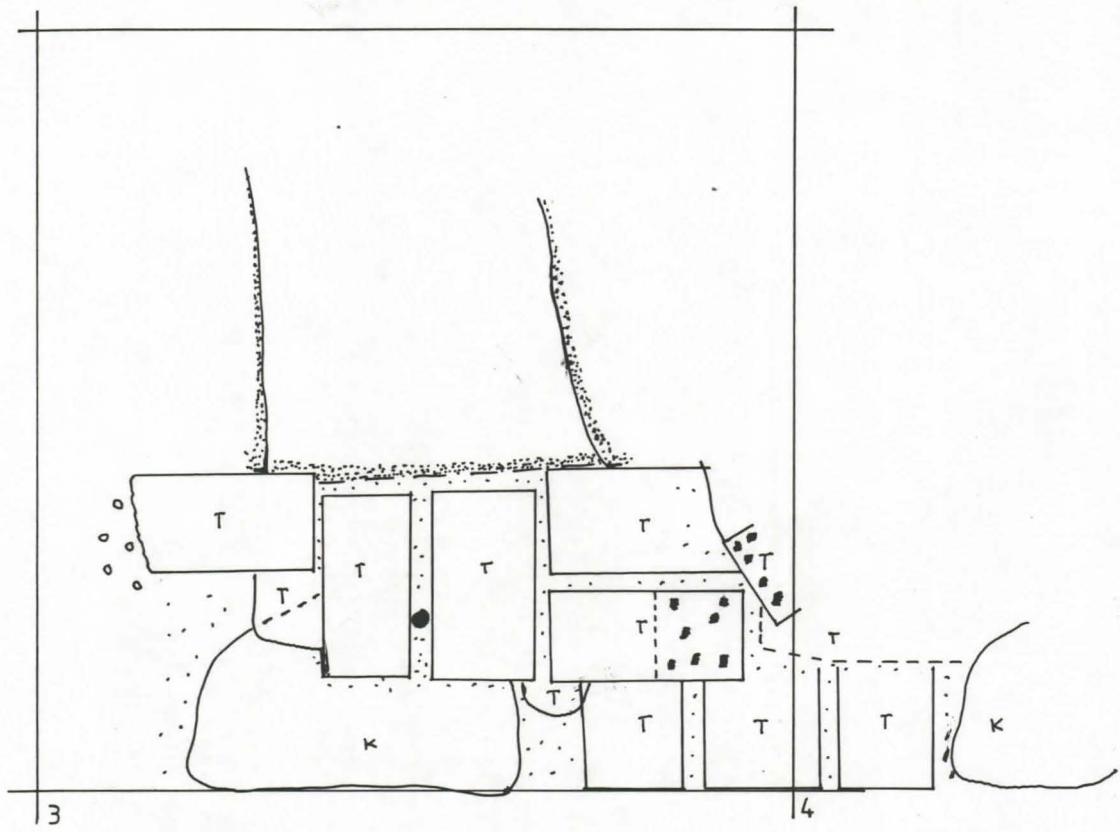
Tutkimukset

L-huoneen ikkuna-aukko.

L-huoneen itäseinän ikkuna-aukko jatkuu seinän läpi sisäpihalle. Tässä aukossa oli ennen korjauksia kaksinkertainen tiilikaaari, josta ulompi kaari oli osittain sortunut. Alkukesän aikana sortui myös sisemmän kaaren yläosa, joka oli selvästi myöhempää korjausta. Sisemmässä tiilirakenteessa oli alhaalla keskellä ikkunaa raudan pala tiilien välissä ja samanlainen raudan pala oli myös pohjoispielen neljännen tiilen yläpuolella. Nämä raudan palat saattavat liittyä ikkunassa olleeseen ristikkoon, joskin niiden sijainti oli todennäköisesti sekundaari.

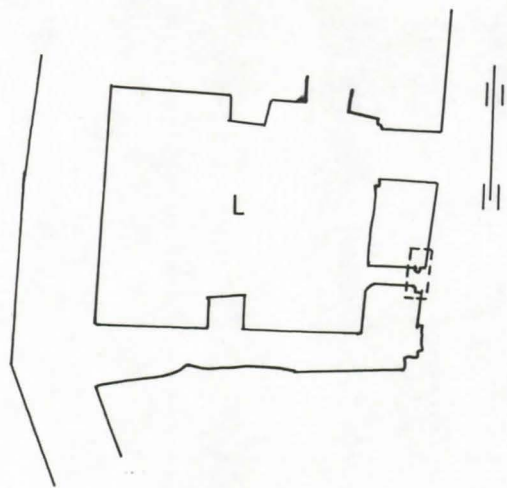
Uuden ikkuna-aukon suunnittelun vuoksi ryhdyttiin purkamaan jäljellä olleita tiilirakenteita, jotka tulkittiin sekundaarirakenteeksi. Tämä purkutyö on dokumentoitu vaihe vaiheelta diafilmille (Diat 247-270). Uusien tiilien alta paljastui pahoin tuhoutuneen tiilipielen jäännökset ja ikkunan sisäosan seinä- ja holviosa. Ikkunan keskiosa oli säilynyt melko hyvin, sillä pohjoispieli ja holviosa ovat hyvin esillä. Sen sijaan eteläpuolen pieli on suurelta osin korjaustyön tulosta. Tämä ikkunan keskiosaa vasten on rakennettu selvällä puskusaumalla ikkunan pohjoispielen tiilirakenne. Tämän rakenteen tiilet on asetettu juoksutiiliksi niin, että ne ovat alunperin ulottuneet ikkuna-aukkoon saakka, kuten vielä säilyneet ikkunan pohjatiilet. Tällöin ikkunan leveys olisi ollut noin 30 cm.

Ikkuna-aukossa oli ennen korjaustöitä kokonaisen tiilen paksuinen tiilikaari. Tutkimuksissa ei löydetty yhtään varmaa viitettä näin leveästä kaaresta, vaan kaikki säilyneet tiilet kuuluivat kapeampaan puolen tiilen levyiseen kaareen. Samaan kapeampaan ikkunakaareen viittaavat myös vanhimmat säilyneet valokuvat. On mahdollista, että jossakin korjauksessa on rakennettu leveämpi kaari, jotta

- = VAALEA LAASTI
- = VALKOINEN LAASTI
- = UUSI LAASTI
- = PALOPINTA

0 ————— 0.5m

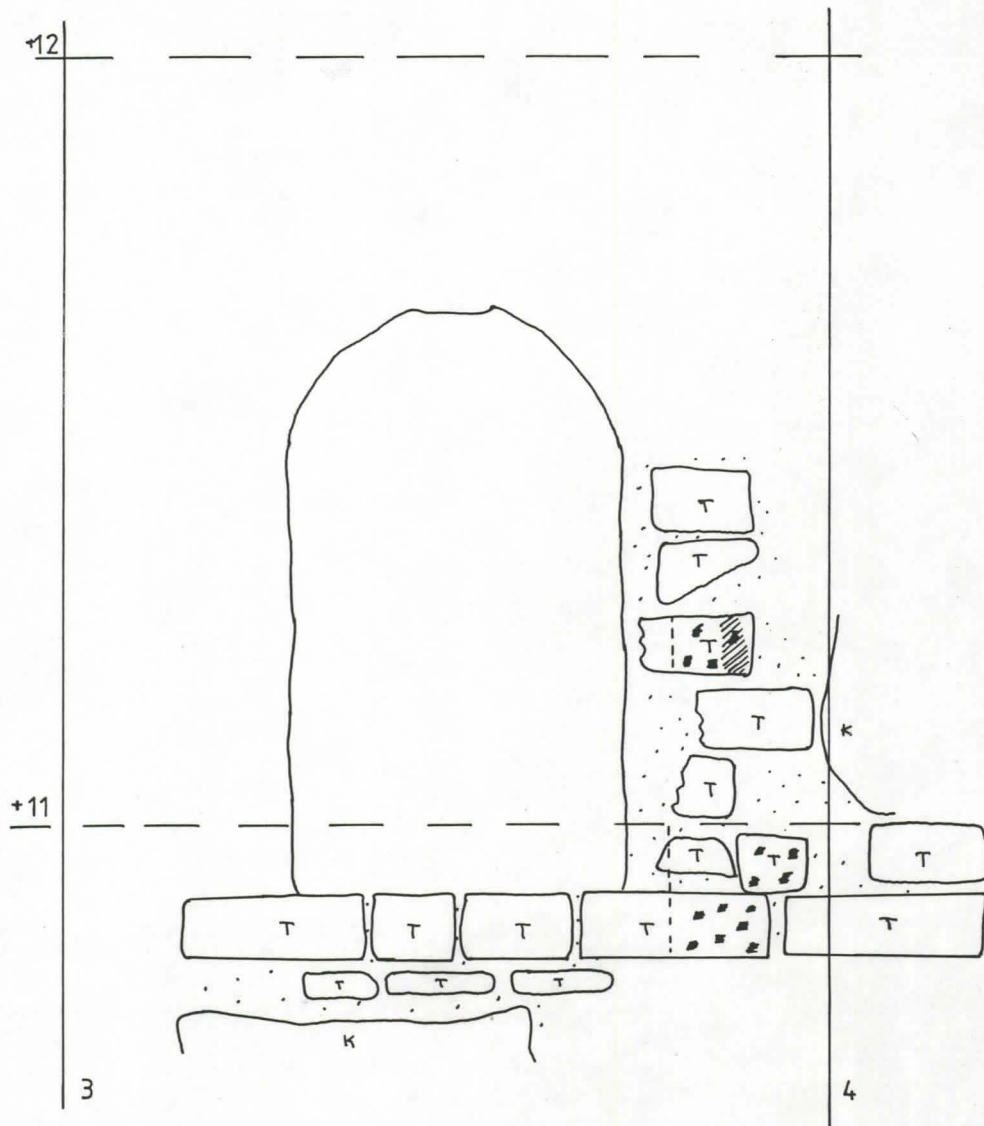

KAARINA.

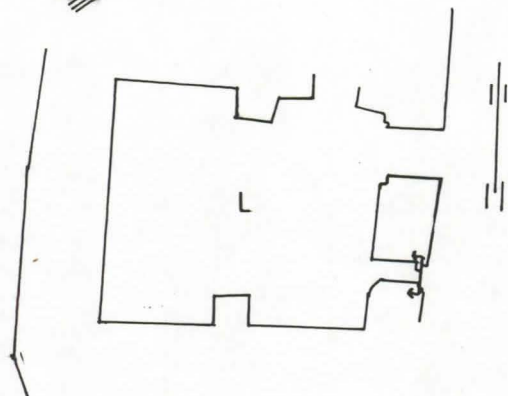
KUUSISTON LINNA.

SISÄPIIHAN LANSISIIWA. L-HUONEEN IKKUNAN ULKOPUOLI. TASOKARTTA.

ELOKUU - 90. K.Uotila

- = VALK. LAASTI
 - = PALOPINTA
 - = LASITUS
- 0 0.5m

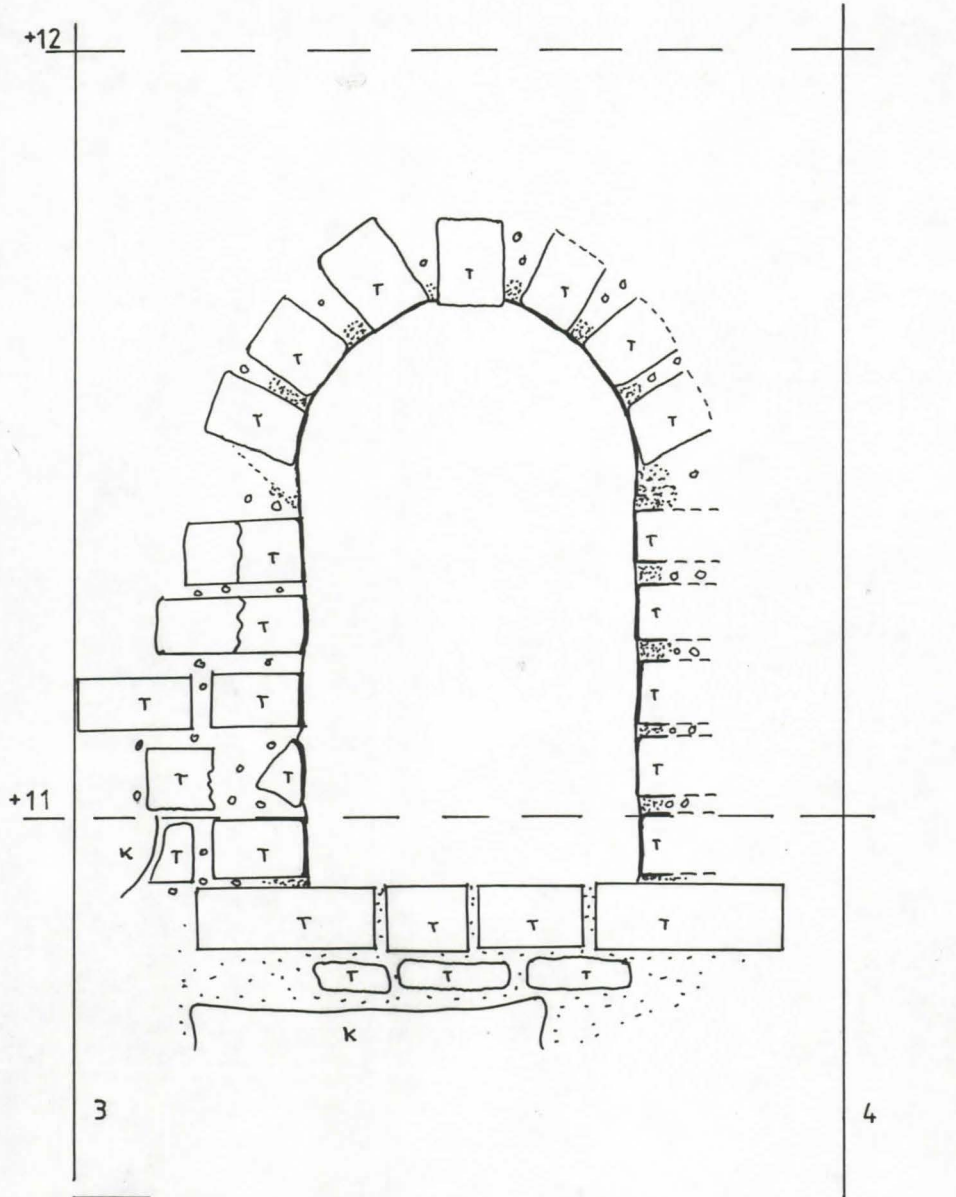

KAARINA.

KUUSISTON LINNA.

SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄ. L-HUONEEN IKKUNAN ULKOPUOLI. PROFIILI A.

ELOKUU - 90. K.Uotila

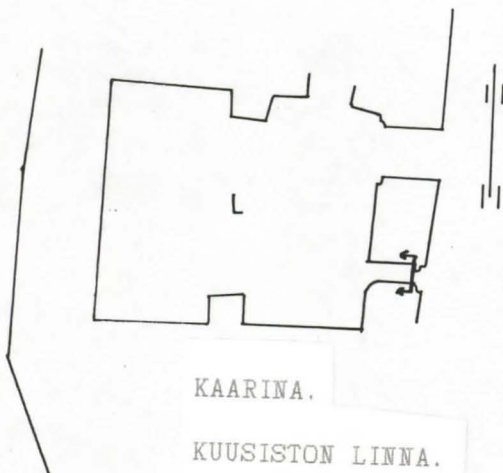
 = VAALEA LAASTI

 = VALK. LAASTI

 = UUSI LAASTI

K = KIVI

T = TIILI

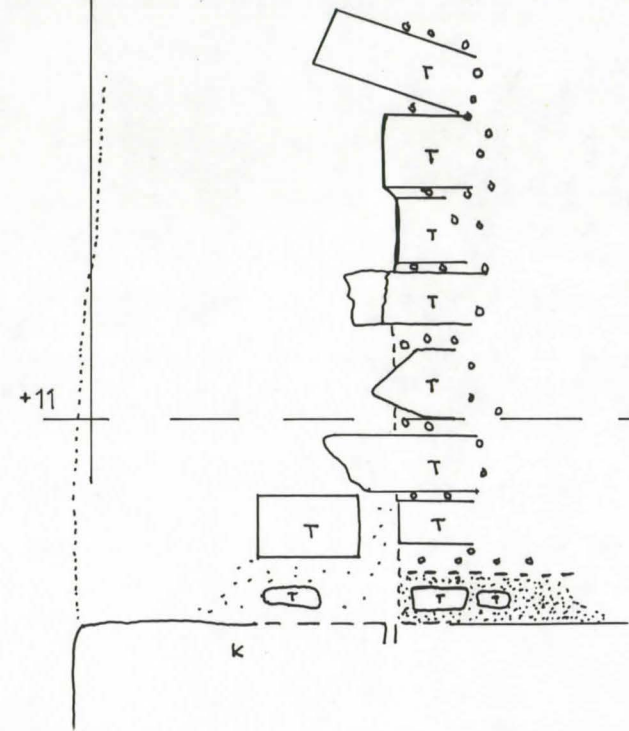
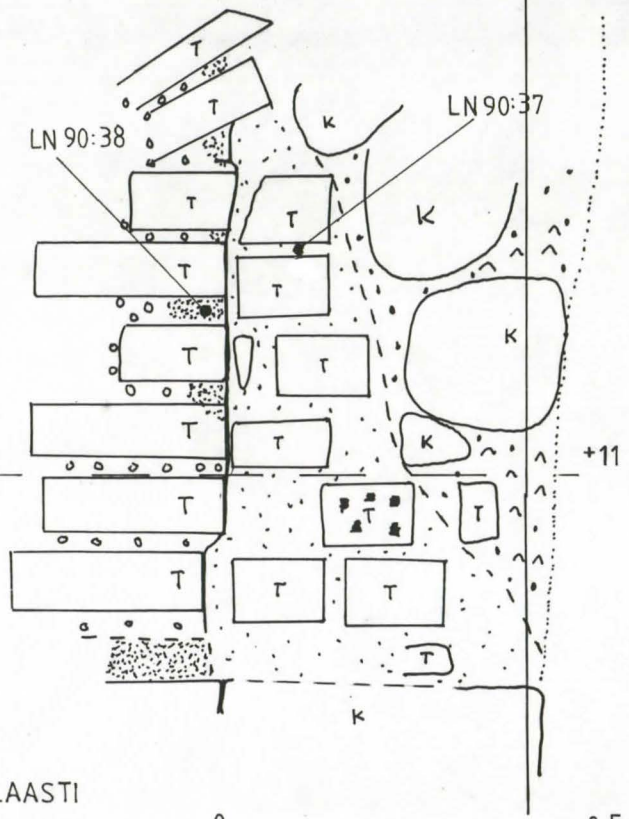

KAARINA.

KUUSISTON LINNA.

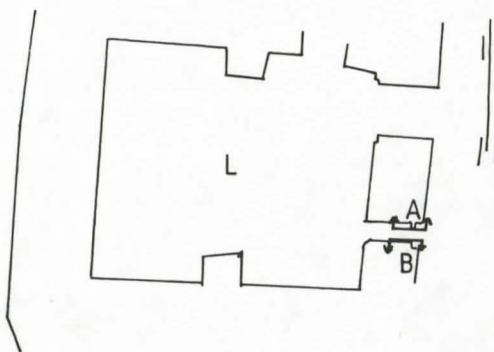
SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄ. L-HUONNEN IKKUNAN ULKOPUOLI. PROFIILI B.

ELOKUU - 90. K.Uotila

- = VAALEA LAASTI
- = VALK. LAASTI
- = UUSI LAASTI
- = KORJAUSLAASTI
- = PALOPINTA
- = RAKENNESAUMA

0 0.5m

KAARINA.

KUUSISTON LINNA.

SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄ. L-HUONEEN IKKUNAN ULKOPUOLI. LEIKKAUSKET A ja B.

ELOKUU - 90. K.Uotila

on voitu säilyttää sen takana vanhemmat rakenteet. Tämä sama korjausperiaate on nähtävissä myös L-huoneen puolella, jossa on rakennettu selvästi sekundaari tiilirakenne vanhojen ikkunarakenteiden eteen suojaksi.

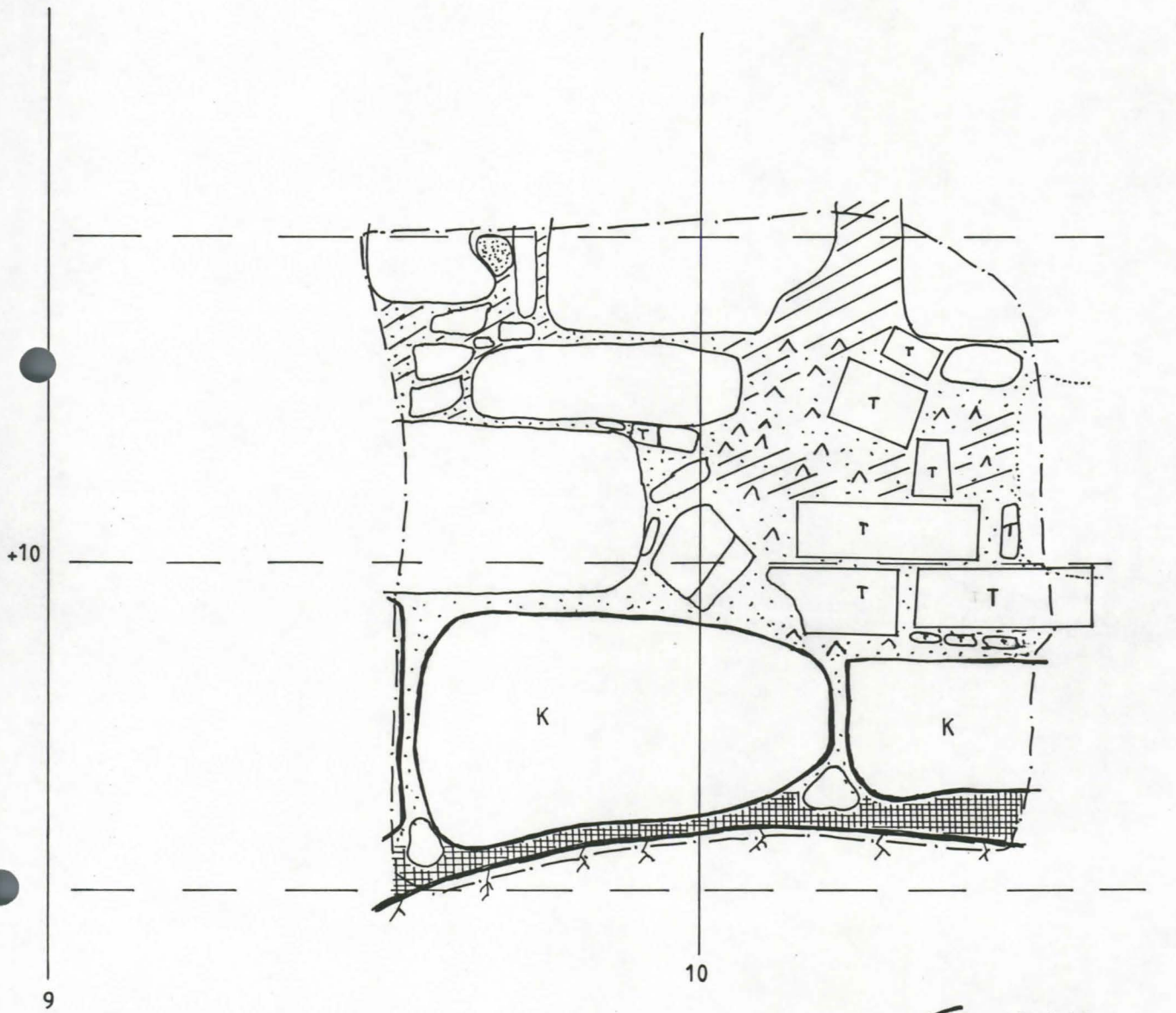
Ikkuna-aukon pohjoispielen rakenteissa on tummuneita tiiliä, joista yksi on ikkunan pohjatiilen pohjoispuolella. Samassa linjassa on myös ylempänä rakenteessa pohjoisosastaan tummunut tiili. Samoin pohjoispielen alaosassa on muuhun ikkunaan nähden vinoittain oleva tummunut tiilen pää, joka jatkuu seinän sisään. Nämä tummuneet tiilet saattavat viitata esimerkiksi vanhempaan ikkunarakenteeseen, jossa olisi ollut sisäpuolen ikkuna-aukon (L-huone) tavoin ulospäin aukeava ikkuna-aukko.

Kaivausalue 90 001:

Kaivausalue 90 001 sijaitsi läntisen siipiosan juurella aivan K-huoneen oviaukon eteläpuolella, joten kaivausten länsiprofiilina paljastettiin osa länsiseinän alaosaa (katso L.Venheen kaivauskertomus). Seinärakenne paljastettiin ruuduista 9-10:9-10.

Seinän eteläinen yläosa (ruudussa 10:9) on rakennettu suorakaiteen muotoisista pyöreistä kivistä, jotka on asetettu kerroksiin ja kivien välit on kiilattu pienillä kivillä. Suurten kivien välissä on melko runsaasti laastia ja osin myös multamaata.

Seinän pohjoisosassa (ruudussa 10:10) on rakenne rikkonainen. Ilmeisesti tässä K-huoneen eteläisessä ovipielessä on ollut alunperin tiilirakenne, joka on pahoin rapautunut ja ehjät tiilet ovat painuneet kohti pohjoista. Lisäksi rakenteet ovat multamaan peitossa. Vain noin korkeudella +9.90-10.10 on kaksi tiilikertaa suhteellisen ehjää tiilirakennetta.

 = TIILIMURSKA

 = LAASTI

 = MULTAMAA

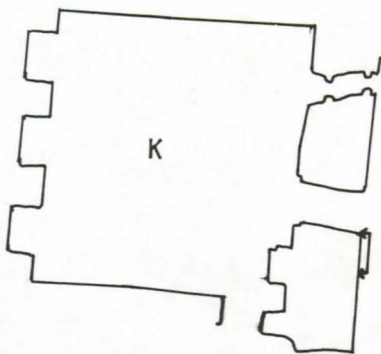
 = OKSIDIKERROS

 = n.40 cm ULKOP. OLEVAT KIVET

 = KALLIO

T = TIILI

0 0.5 1.0 m

KAARINA.

KUUSISTON LINNA.

SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄ K-HUONEEN OVIAUKON ETELÄPUOLELLA. PROFIIILI.

ELOKUU - 90. K.Uotila

Seinärakenteen alaosa (ruuduissa 9:9-10) on rakennettu suurikokoisista pyöreistä kivistä, jotka ovat noin 40 cm varsinaista seinää ulompana. Tässä osassa on kivien välissä saumauksessa lähinnä laastia ja vain paikoin pieniä kiviä. Nämä suurikokoiset kivet ovat ohuen (2-5 cm) oksidikerroksen päällä, joka erottaa kivet kalliosta (katso tarkemmin L.Venheen kaivauskertomus). Tämän perusteella vaikuttaa siltä, että alueella on ollut jotain toimintaa ennen seinän rakentamista.

K-huoneen oviaukko

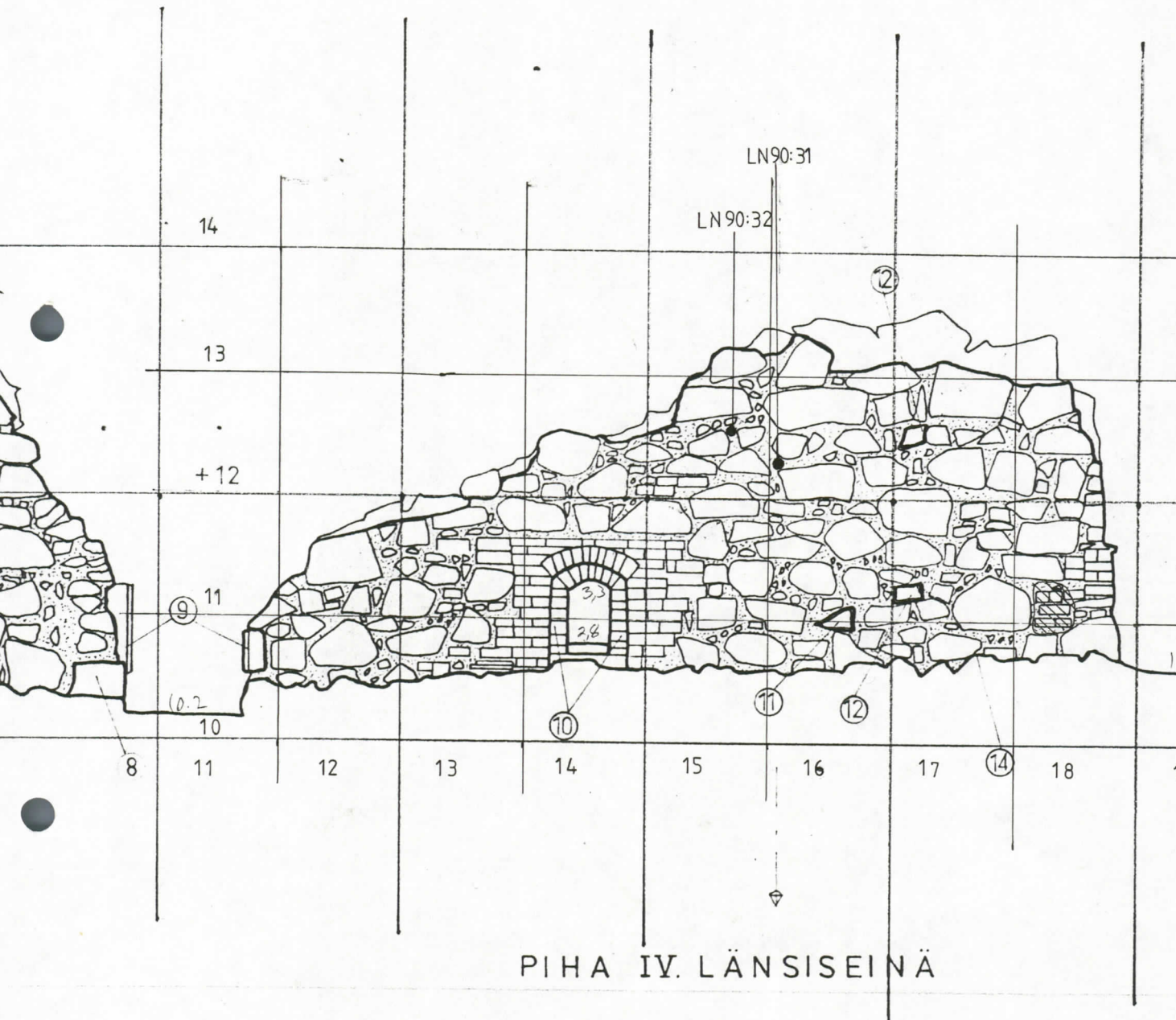
K-huoneen oviaukko oli rakennettu ennen purkutöitä pääosin tiilistä. Nämä ovipielet piirrettiin ennen purkutöitä. Tutkimusten tavoitteena oli selvittää vanhemman oviaukon rakenteita, mutta tämä tavoite jäi saavuttamatta, sillä oviaukon pintatiilien takana oli korjausrakenteita ja mahdolliset vanhat rakenteet ovat joko kokonaan tuhoutuneet tai sitten ne ovat nykyisten rakenteiden alla. Kaivausalue 90 001:n perusteella vaikuttaa siltä, että noin korkeudella +10.00 saattaa olla jotain rakenteita jäljellä.

Tämän purkutyön yhteydessä poistettiin myös oviaukon kalkkikivet A, B ja D, jotka piirrettiin ja valokuvattiin ja siirrettiin kellari H:n läheisyyteen. Näiden kalkkikivien materiaalitutkimus on vielä kesken.

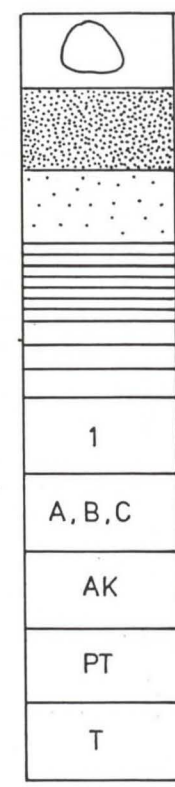
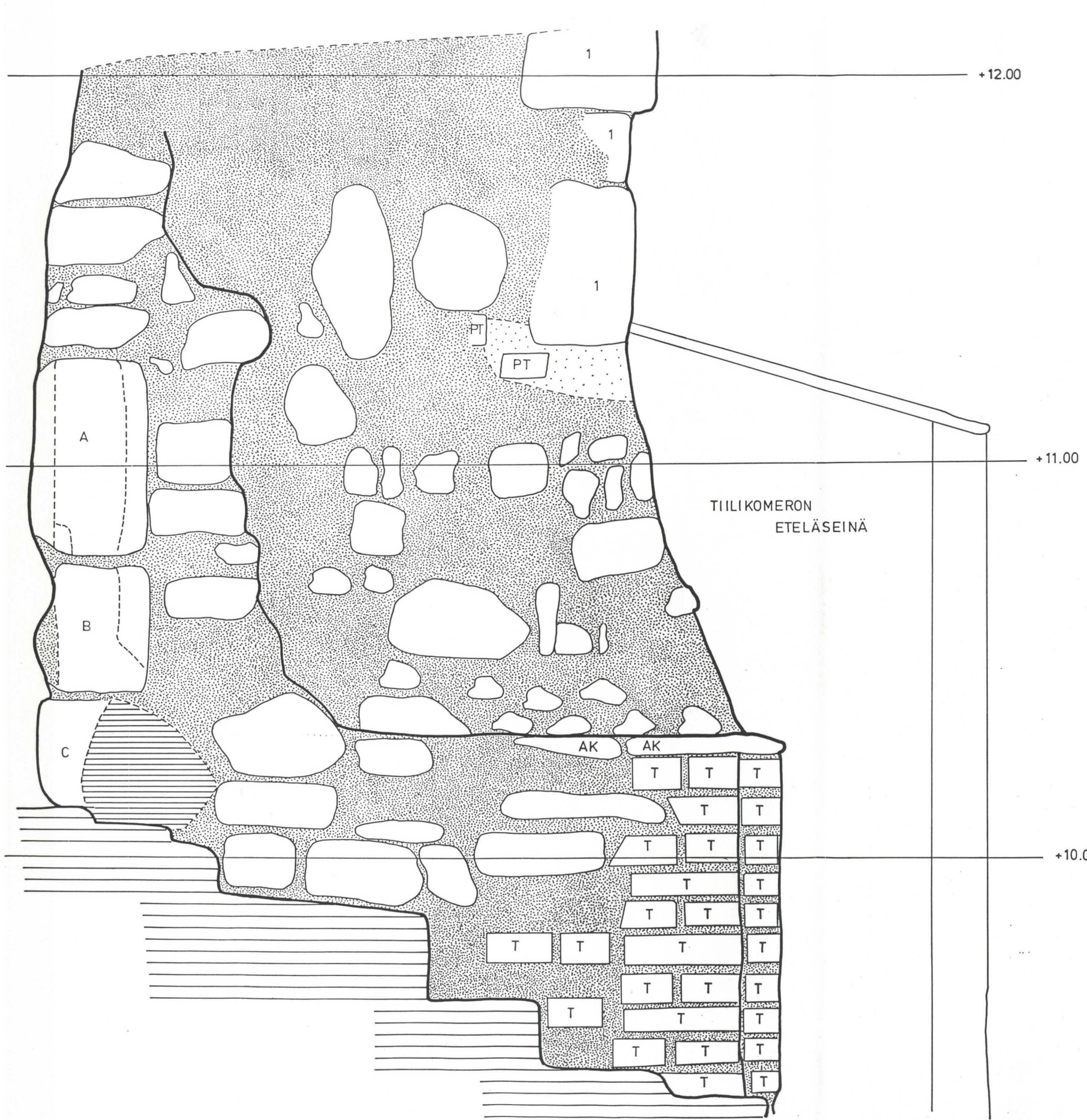
2.4.2. Keskiosa.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

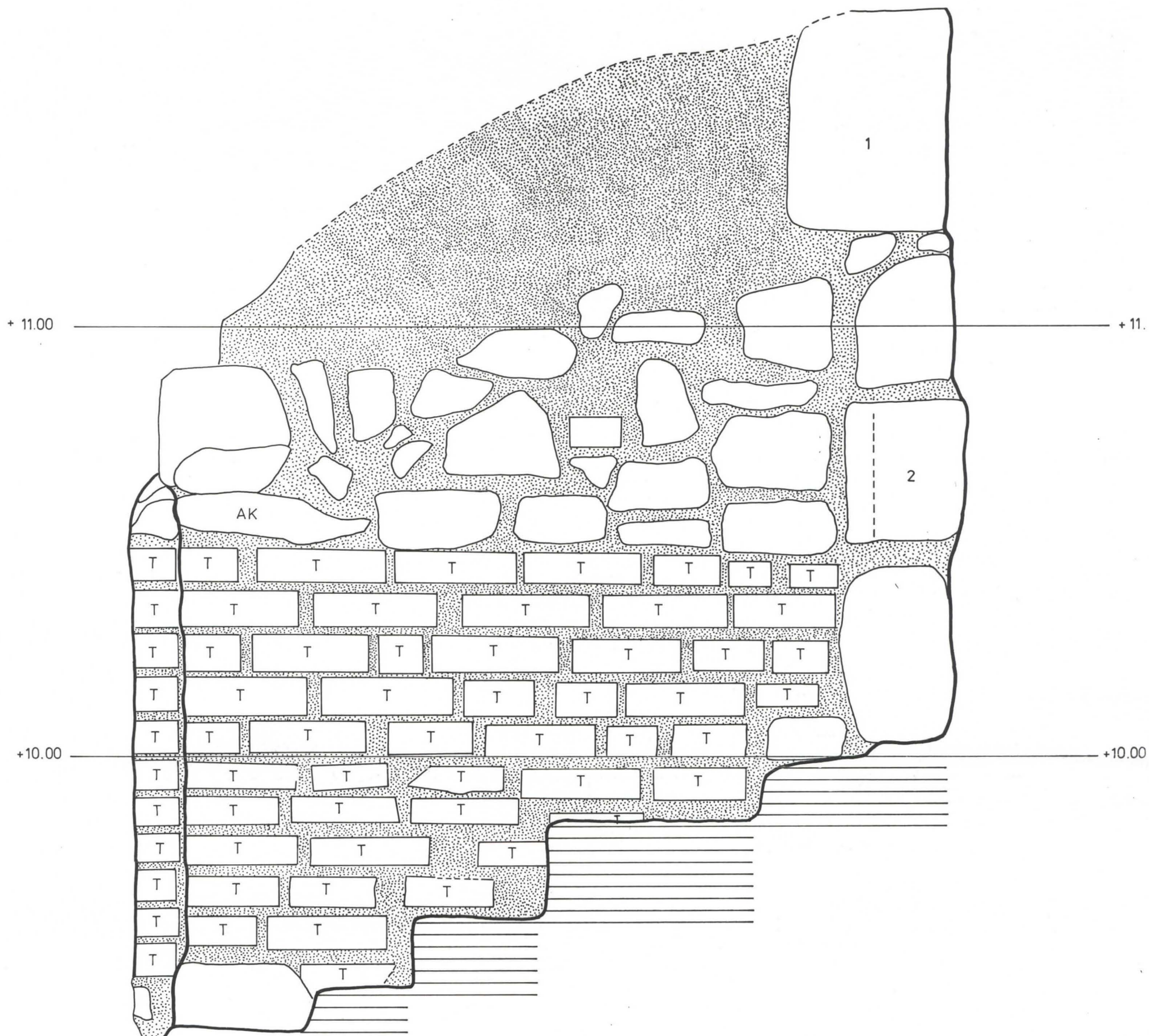
Seinäosa on pääosin luonnonkiviseinä, jossa on paikoitellen muutamia tiiliä ja tiilinen ikkuna-aukko ruudussa 10-11:14. Lisäksi K-huoneen oviaukon pohjoispielessä on yksi kalkkikivi (D). Seinän luonnonkivet ovat kooltaan

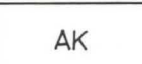
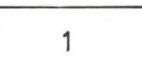
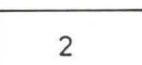

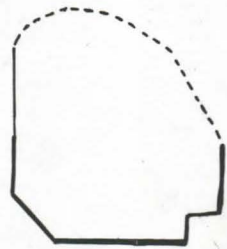
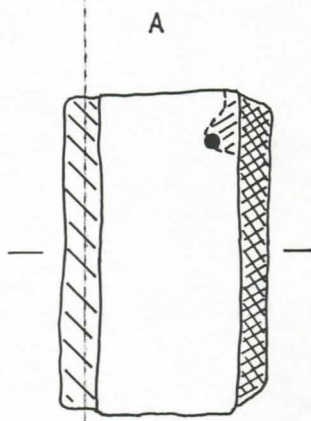
PIHA IV. LÄNSISEINÄ

- = KIVI
- = UUSI LAASTIPINTA
- = UUDEHKO SEINÄLAASTI
- = VALUNEEN KALKIN PEITTÄMÄ KERROS
- = ASKELMAT
- = ALKUPERÄISET KIVET
- = PROFILOIDUT OVIKIVET
- = AHVENANMAAN KALKKIKIVEÄ
- = PALANEITA TIILIÄ (SEKUND.)
- = TIILI (28,5 x 13,5 x 7,5 cm)

	=	KIVI
	=	UUSI LAASTIKERROS
	=	TIILI (29,5x14,5x7,5 cm)
	=	PORRASASKELMAT
	=	AHVENANMAAN KALKKIKIVEÄ
	=	MAHDOLLISESTI ALKUPER. KIVET
	=	PROFILOITU OVIKIVI (SEKUND.)

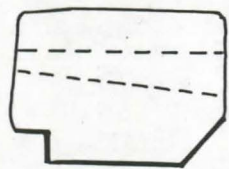
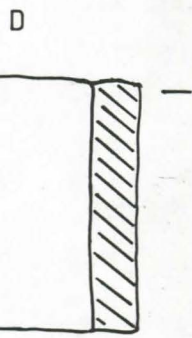
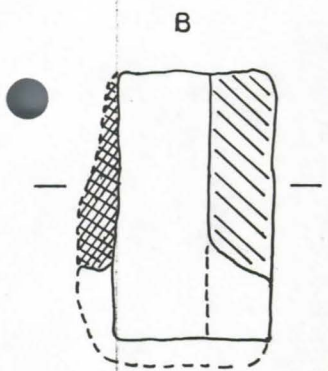
— = TYÖSTETTY PINTA

 = KULMAOSA

 = VINO-OSA

--- = MATA LA URA

0 ————— 0.5m

KAARINA.

KUUSISTON LINNA.

K-HUONE. ITÄSEINÄN PURETUN OVIAUKON KALKKIKIVET. 1:10.

ELOKUU - 90. K.Uotila

vaihtelevia ja vain osittain riveihin asetettuja. Osassa seinärakennetta on pinnassa nähtävissä sidetiilien päitä. Lisäksi seinässä on kaksi päällekkäistä kapeaa sidoskiveä, jotka ovat ruuduissa 11-12:17. Näihin sidoskiviin ei näytä liittyvän mikään muurattu rakenne.

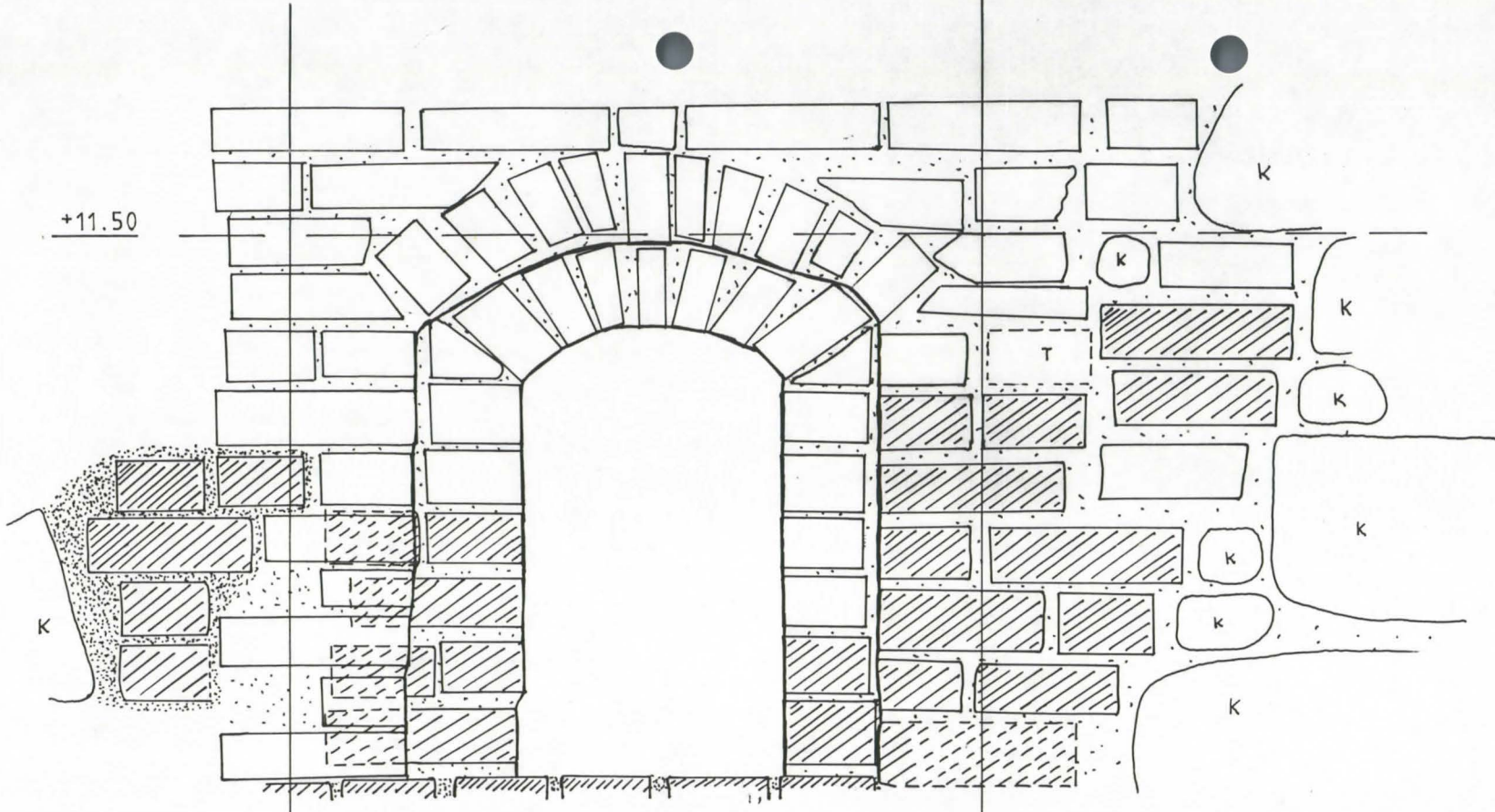
Korjaukset:

K-huoneen oviaukon pohjoispieli purettiin noin 20-30 cm pituudelta ja poistettiin ovesa ollut kalkkikivi (D). Lisäksi poistettiin ruudusta 11:13 muutama kivi, joiden takana oli tiiliseinä, joka oli pääosin rakennettu seinään asetetuista sidetiilistä. Tämä sidetiilirakenne ulottui osittain seinäpintaan saakka, kuten ruuduissa 10:13 ja 12:14-15, mutta kokonaisuutena se oli luonnonkivien takana. Tiilirakenteeseen liittyvä vanhempi laasti oli noin 10-15 cm syvyydessä (LN 90:32). Lisäksi saatiin tiilirakenteiden havaintoja myös ruudusta 10:16, jossa oli kivien välissä täytteenä tiilien päitä (sidetiiliä) ja pieniä kiviä.

Ylemmän sidoskiven päältä poistettiin ruuduista 12:16-17 luonnonkivi ja laastikerros, jonka takaa paljastui osin rikkonainen hirren kolo, jonka yläreunan olivat tuhonneet sekundaarit kivet ylhäältä päin. Tämän hirren kolon leveys on 27 cm, korkeus 20 cm ja kokonaissyvyys 65 cm ja säilynyt takaosa noin 55 cm. Myös tässä osassa oli säilynyt alkuperäinen laasti, joka ulottui ulkopuolella oleviin kiviin ja tiiliin, jotka siis ovat samaa rakennetta.

Aukon alapuolelta luonnonkivien välissä oli vanhempi laasti noin 10 cm syvyydellä, josta LN 90:31.

Ruudusta 11:18 poistettiin muutama I-huoneen eteläisen ovipielen reunatiili, joiden takana oli rikkonaisia tiiliä jonkinlaisessa rakenteessa. Tämän oven pieli jäi vuonna 1990 tutkimatta.

+11.50

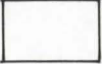

+10.50

13

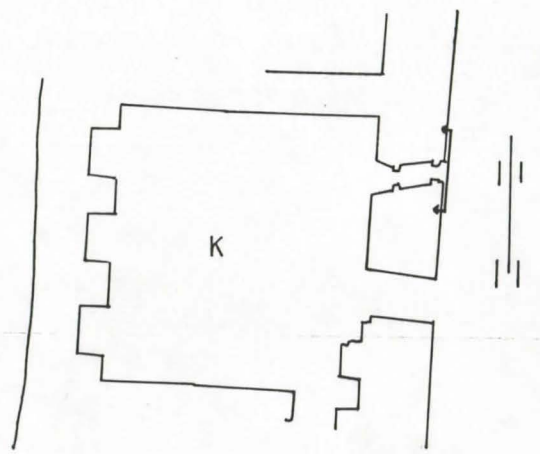
14

15

0 0.5m

- = VANHA TIILI
- = UUSI TIILI
- = VANHA LAASTI
- = UUSI LAASTI

K = KIVI

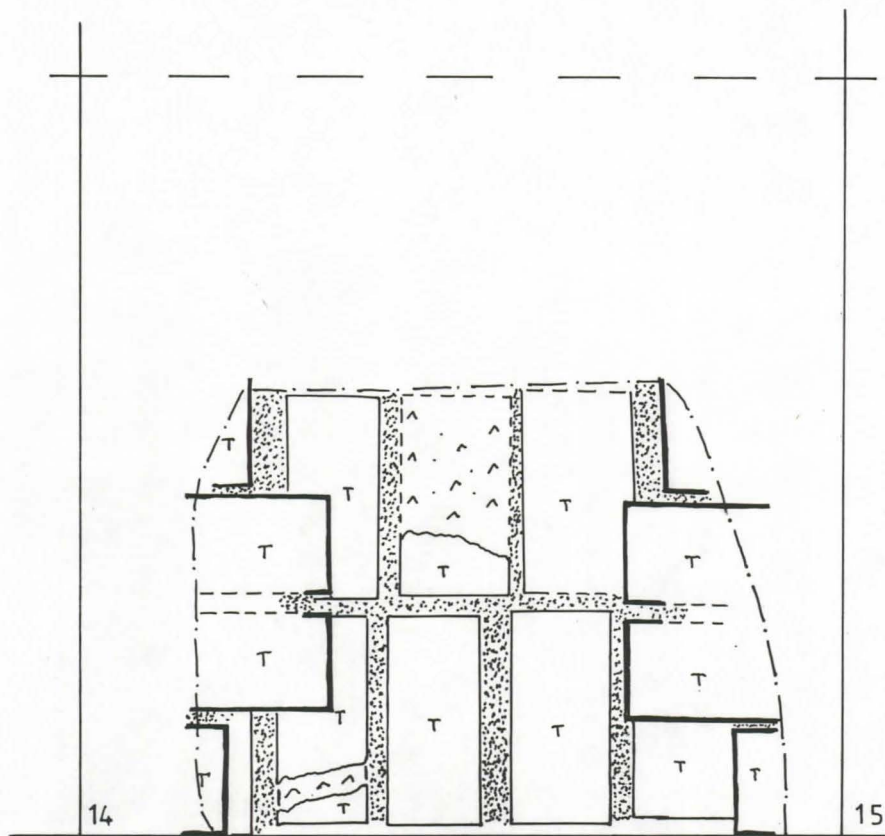

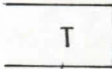
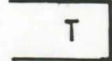
KAARINA.

KUUSISTON LINNA.

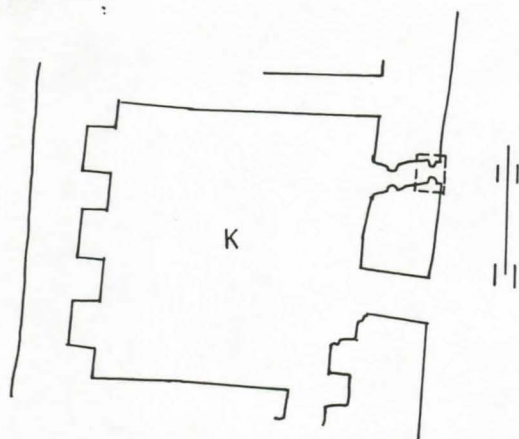
SISÄPIIHAN LÄNSISEBINÄN K-HUONEEN ULKOIKKUNA. PROFIILI.

ELOKUU -90. K.Uotila

- = VANHA LAASTI
- = POHJATIILI
- = IKKUNATIILI

0 0.5m

KAARINA.
 KUUSISTON LINNA.
 SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄN K-HUONEEN ULKOIKKUNA. TASO.
 ELOKUU - 90. K.Uotila

Tutkimukset

K-huoneen ikkuna-aukko.

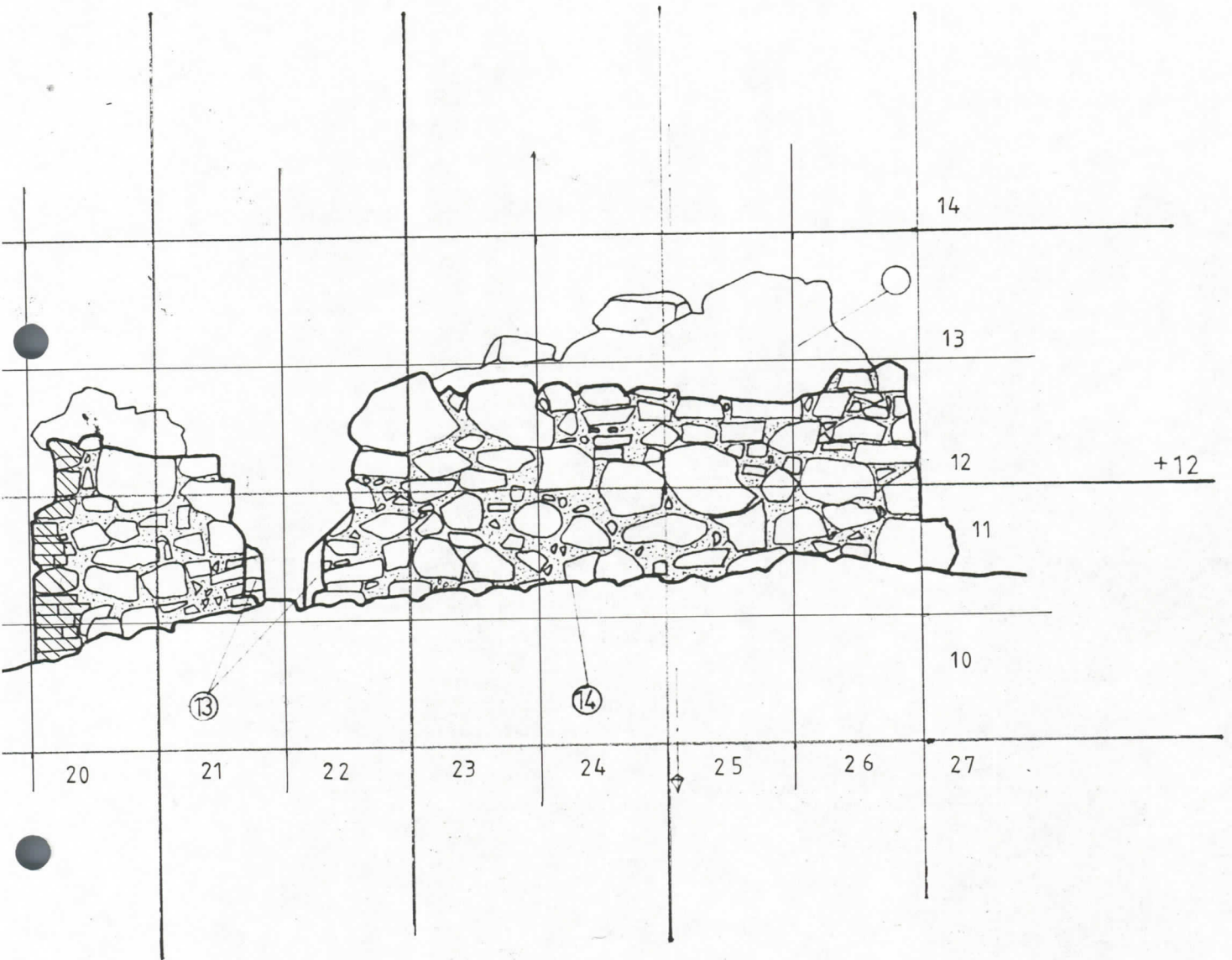
Ikkuna-aukko oli hyväkuntoinen ja sitä pyrittiin tutkimaan vain näkyviltä osiltaan. Ikkunan pohjana oli suuri kivi, jonka alta paljastui tiilinen ikkunan pohjarakenne. Tämän kahden juoksutiilen päällä on kokonaisen tiilen levyinen tiilikaari, joka näyttää olevan alkuperäinen. Ikkuna-aukon alaosassa ja sekundaarien pintatiilien alla on vanhempia tiiliä, jotka ulottuvat myös ikkunan molemmilla puolilla seinän pintaan saakka. Vanhojen tiilien väliset saumat ovat noin 2-3 cm. Niiden välissä on pääosin uudempaa korjauslaastia, mutta syvemmällä rakenteessa on vanhempaa laastia. Ikkunan nykyinen holviosa on selvästi sekundaarirakenne.

K-huoneen sisäpihan puoleinen ikkuna-aukko on kooltaan ja muodoltaan hyvin lähellä L-huoneen vastavaa ikkunaa. Ainoa ero näyttäisi olevan ikkunoiden kaariosan leveys, sillä L-huoneen osalta se olisi vain noin 15 cm (puoli tiiltä) ja K-huoneen osalta noin 30 cm (kokonainen tiili).

2.4.3. Pohjoisosassa.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Pohjoisosassa on seinän kunto melko hyvä. Kivien välissä oli paikoitellen tiiliä kiiloituksessa, mutta pääosa seinästä on kivirakennetta. Tiiltä on laajemmin I-huoneen oviaukossa ja I-huoneen itäseinän ikkunassa, jossa on sekundaarit tiilirakenteet. Seinärakenteen nurkan alin kivi ruudussa 11:27 jatkuu seinän linjan ulkopuolelle viitatun mahdolliseen rakennuksen jatkumiseen. Tällä suunnalla on ollut ns. huonetila 10.

Seinän kiviaines on kooltaan hyvin vaihtelavaa ja rikkonaista. Myös kivien rivitys on enintään ohjeellinen.

Korjaukset:

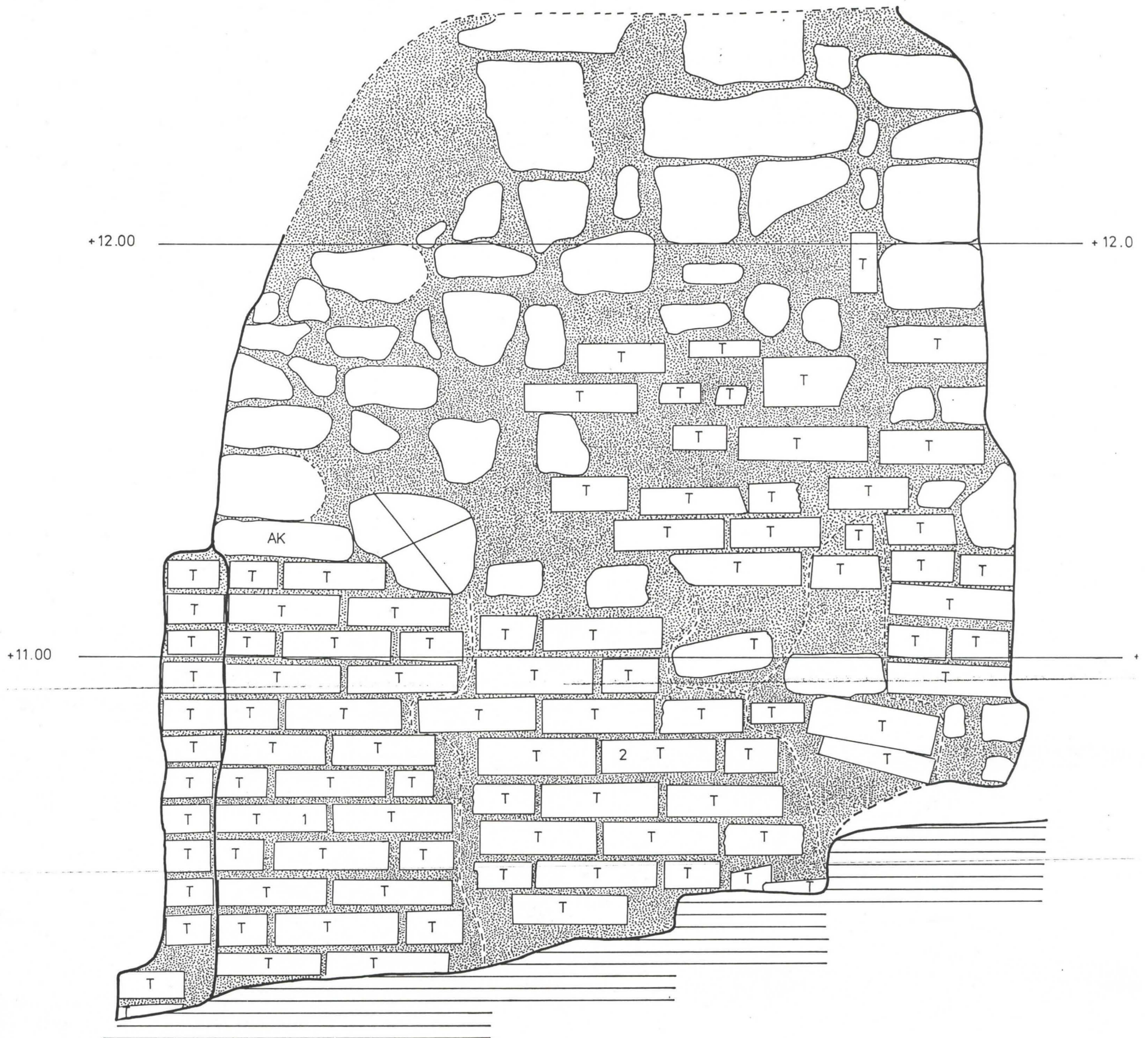
I-huoneen itäseinän oviaukon puretussa pohjoispuolella on nähtävissä kokonainen tiilinen seinän sisusta, jonka reunoissa on yksi kivikerta. Tämä sama rakenne näyttää jatkuvan koko seinän osuudella ruuduissa 11-12:20-21. Tässä osassa poistettujen kivien takana oli selvä tiilirakenne.

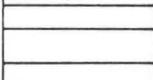
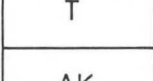

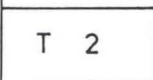

Seinäosassa ruuduissa 11-12:22-26 poistettiin pintalaasti, jonka takana oli noin 10 cm:n syvyydellä vanhempi laasti. Osin irtonaiset tiilet ulottuivat jo ennen korjausta seinän pintaan ja korjaustyön yhteydessä niitä tuli lisää. Seinän pintakivet oli kiilloitettu pääosin tiilillä, jotka ulottuivat seinän sisään. On mahdollista, että koko seinän sisäosa on tiilistä rakennettu.

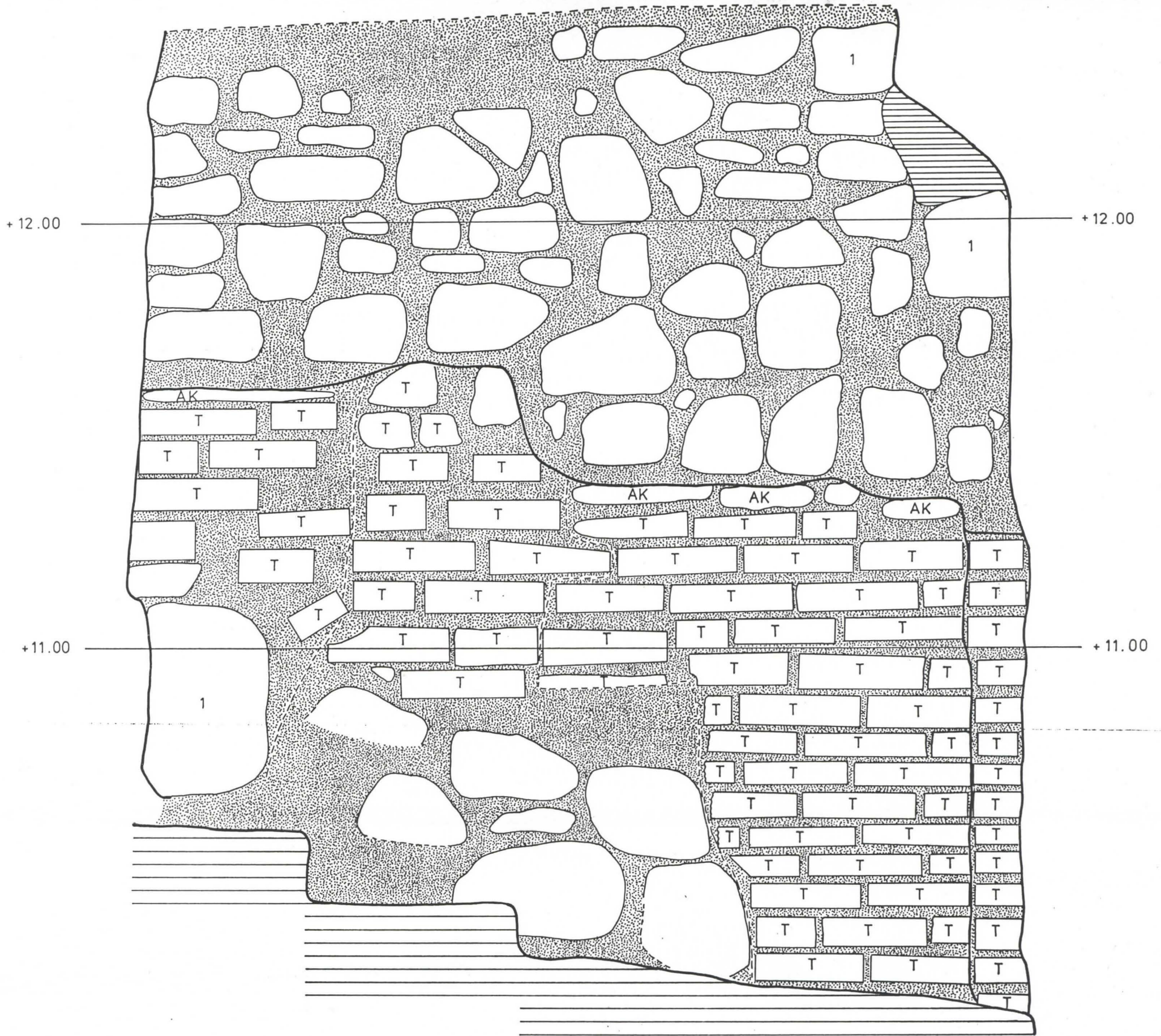
I-huoneen oviaukon tutkimuksissa piirrettiin ensin molemmat pielet, jonka jälkeen purettiin pohjoispuolella pintarakenteet. Tämän lisäksi poistettiin oviaukon kynnyksenä ollut betonilaatta, jonka alla oli sekoitemaakerros. Tämän maakerroksen tutkimus jätettiin vuodelle 1991, kuten myös oviaukon tarkempi tutkimus.

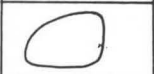
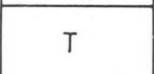
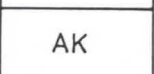
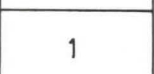

Länsiseinän havainnot:

Ensimmäinen huomiota kiinnittävä seikka on seinän erikoinen rakennustapa. Käsitykseni mukaan keskiaikaisessa rakentamisessa ei ole tapana rakentaa seinän sisustaa tiilillä ja peittää se sitten kivillä. Ensimmäinen ongelma on tiiliosan alkuperäisyys. Lähinnä eteläosan sortuneet osat viittaisivat mahdolliseen korjaustyöhön, sillä tiilirakenteessa ollut laasti oli hiukan muista poikkeavaa. (katso esim. I-huoneen itäseinän kynnyksen) Tämä tiili+laasti

	=	UUSI LAASTIKERROS
	=	PORRASASKELMAT
	=	TIILI
	=	AHVENANMAAN KALKKIKIVEÄ
	=	KIVI
	=	TIILI 28,5 x 14 x 7,5 cm
	=	TIILI 29,5 x 15 x 8,5 cm
	=	AUKKO

	= UUSI LAASTIKERROS
	= PORRASASKELMAT
	= MYÖHEMMIN RAKENNETTU LIUSKA, JOKA VOI LIITTYÄ VANHEMPAAN HOLVAUKSEEN
	= KIVI
	= TIILI (27x14 x7 cm)
	= AHVENANMAAN KALKKIKIVEÄ
	= MAHDOLLISESTI ALKUPERÄISET KIVET

kuitenkin näyttää jatkuvan läpi koko seinän, jossa on kuitenkin joitakin rakenteita säilyneinä. Niinpä lienee pakko tulkita tiilirakenne alkuperäiseksi rakenteeksi. Tähän rakenteeseen liittyvät kaksi hirren koloa, jotka eivät ole aivan samalla tasolla ja toiseen koloon (B) liittyvät kaksi sidoskiveä, joiden varassa on saattanut olla jokin porra rakenne.

Tiirakenteen pinnassa oleva kiviosa on toinen ongelma. Ovatko kivet viimeisen sadan vuoden aikana tehtyjä korjauksia, vaiko keksiaikaisen lisäys tai alkuperäinen rakenne. Vanhimmat piirustukset ja havainnot linnasta poistanevat ainakin kivien myöhemmän muuraamisen. Sen sijaan kysymys siitä, onko seinissä ollut alunperin vain tiiliä vai myös kivipeite jää avoimeksi.

2.5. HUONE 10.

2.5.1. Eteläseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Huonetta 10 on sisäpihan länsisiiven päässä oleva epämääräinen huonetta, jonka eteläseinä on läntisen siipiosan pohjoinen ulkoseinä. Tämä seinä on kunnoltaan melko hyvä. Seinän pinta on kokonaan luonnonkivistä, jotka ovat kooltaan vaihtelevia. Kivet on asetettu paikoitellen riveihin. Osassa seinää on pieniä kiilakiviä, joista osa saattaa olla sekundaareja.

Korjaukset:

Seinän pintalaasti poistettiin kauttaaltaan ja vanha laasti (LN 90:33) oli noin 10-20 cm syvyydellä. Laastin seassa oli sekoitteessa kalkkikivien pieniä paloja. Seinän sisässä oli kiiloitukseen käytetty kivien lisäksi tiiliä, joita saattoi olla enemmän seinän sisässä.

LN 90:33

13

13

11

12

11

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

HUONE 10 ETELÄSEINÄ

Eteläseinän länsiosassa seinän luonnonkivet jatkuivat huonetilan 10 länsiseinän sisään. Tätä seinäliitosta saatiin esiin noin 20-30 cm, joten tältä tosin eteläseinä on länsiseinää vanhempi.

Havainnot:

Tilan 10 eteläseinä on osin alkuperäisessä asussaan ja jatkuu länsiseinän liitoksessa kohti länttä. Tätä seinää vasten on rakennettu puskusaumalla länsiseinän etuosa. Tämä seinäliitos viittaa siihen, että sisäpihan läntinen siipiosa olisi rakennettu ennen kuin ympärysmuurin läntinen osa. Tämä tieto voi olla osin virheellinen, sillä on viitteitä, joiden perusteella voisi otaksua, että ympärysmuuria on levennetty jossain vaiheessa.

2.6.SISÄPIHAN PORTAIKKO.

2.6.1. Länsiseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Seinärakenne on hiukan liikkunut sisäänpäin, mutta muuten seinä on hyväkuntoinen. Seinän kiviaines on jaettavissa selvästi kahteen erilaiseen osaan, jossa ylhäällä on suurikokoiset suorakaiteen muotoiset kivet ja alhaalla pienempiä kiviä, joiden asettelussa ei ole mitään tiettyä rivitystä.

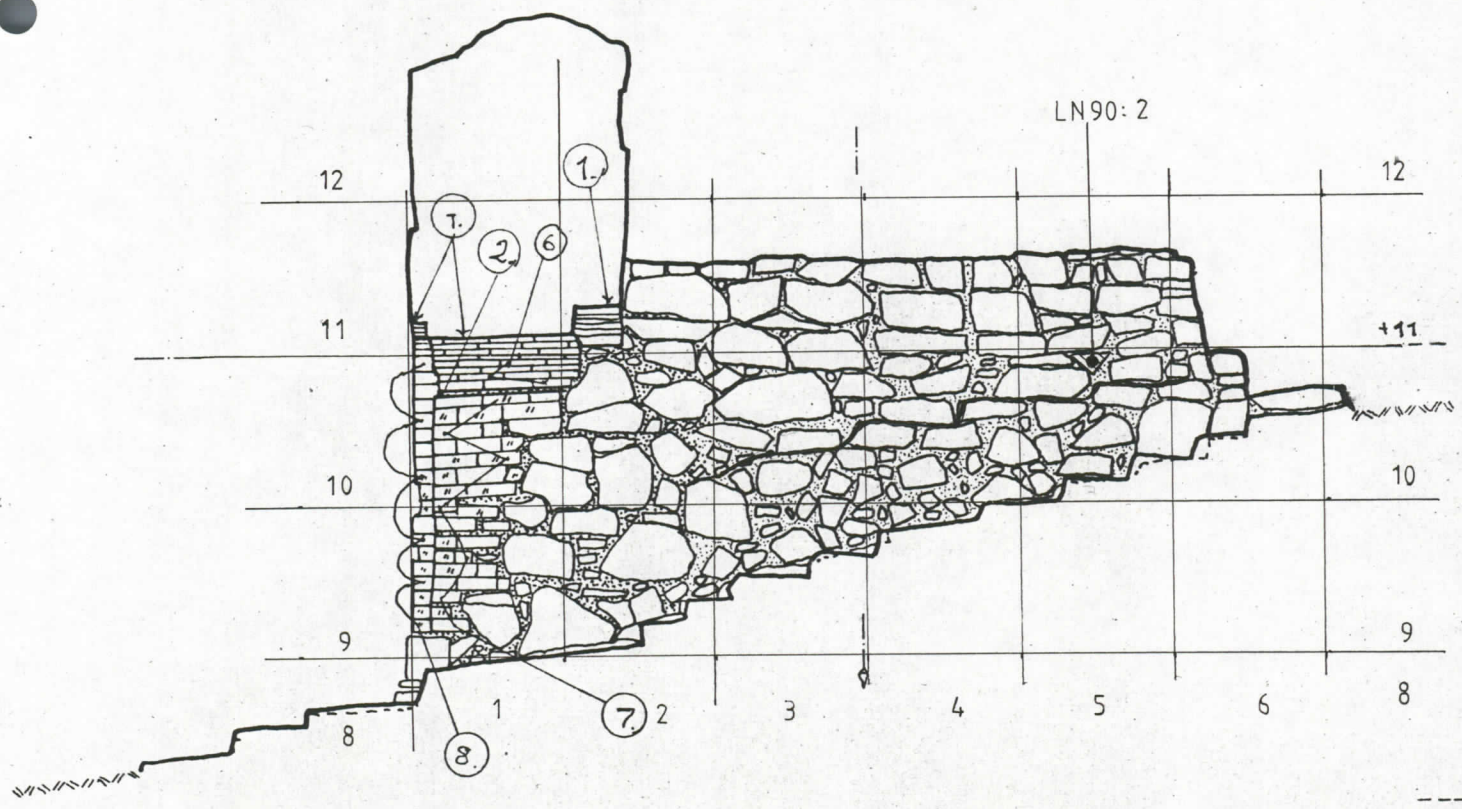
Korjaustyöt:

Seinän yläosassa oli suurten kivien välissä lähes kokonana pelkkää uudempaa laastia. Tämä seinäosa jätettiin hyväkuntoisena pääosin korjaamatta.

9,26 x 11 x 9,
 5 x 125 x 8,
 TITTOJA
 9, ? x 135 x 8,5,
 5,30 x 145 x 7,
 x 7,5,
 x 7,
 25,5 x ? x 7,
 x 8, ? x 12 x 8,
 x 7,

+10.

1 (KATS. ITÄÄN.) YLLÄ.

Seinän alaosassa on ruuduissa 10:3-6 vanhempi seinäosa, joka on rakennettu pienemmistä kivistä. Tässä osassa on vanhempi laasti noin 15 cm:n syvyydessä. Laastin joukossa on irtonaisia kiviä ja sekundaarien tiilirakenteiden jäännöksiä, kuten ruudussa 10:5 ollut tiili ja laastirakenne (LW 90:2).

Havainnot:

Seinärakenne saattaa olla kokonaan sekundaari, mutta selvästi on havaittavissa kaksi eriaikaista osaa. Alempi osa noin 100 cm:n korkeudelle on vanhempi ja sen päälle rakennettu osa selvästi uudempi rakenne.

2.6.2. Itäseinä.

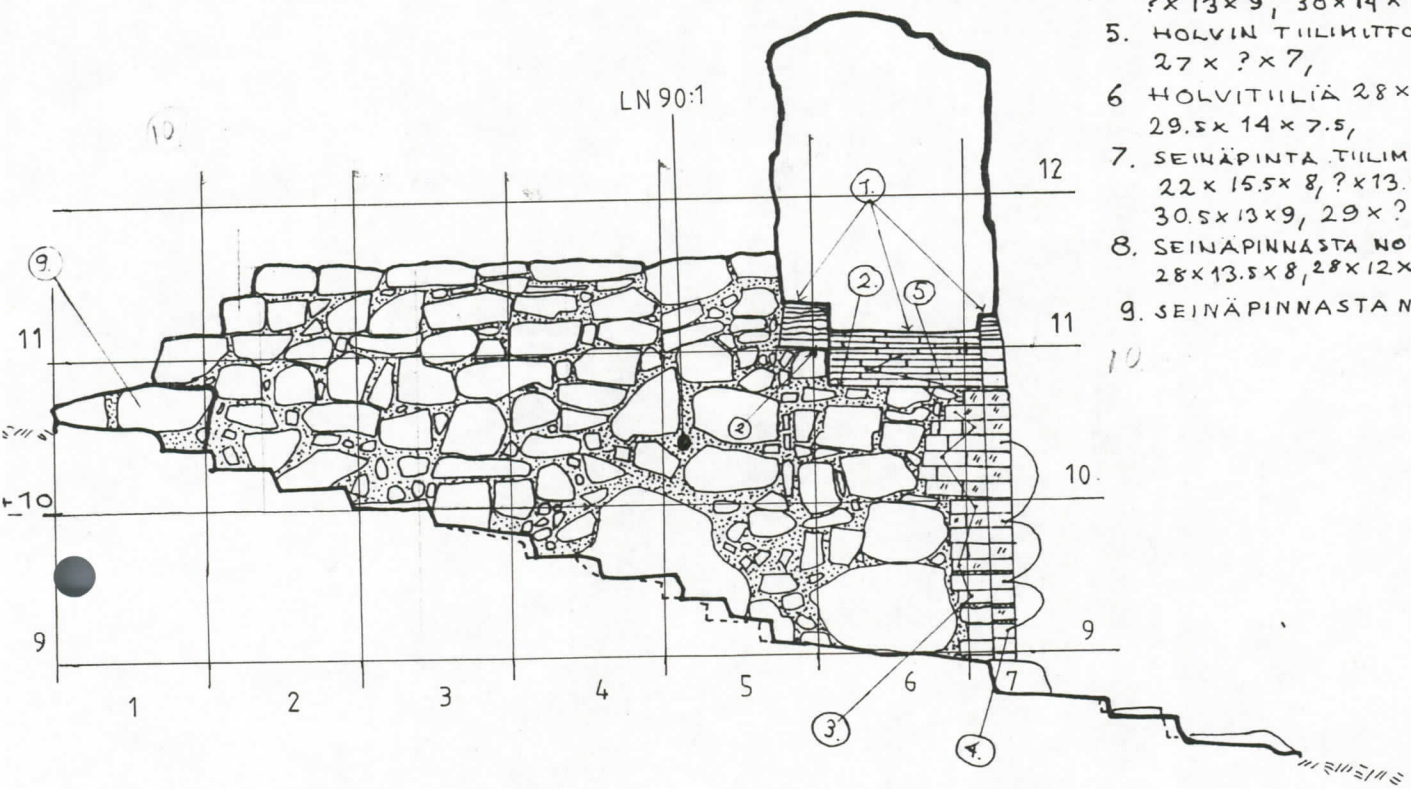
Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Seinä on hiukan pullistunut ulospäin. Muutoin seinä on melko hyvä kuntoinen. Seinä on rakennettu pääosin suorakaiteen muotoisista luonnonkivistä, jotka on asetettu riveihin. Vain aivan alhaalla seinässä on suuria pyöreitä luonnonkiviä, jotka ovat osittain muusta seinärakenteesta erillään.

Luonnonkivet eivät varsinaisesti jatku itäseinän oviaukkoon, vaan oven tiili- ja kivirakenteen ja seinän välillä on selvä sauma, joka viittaa eri aikaiseen rakentamiseen.

Korjaustyöt:

Seinän pintalaasti poistettiin ja korvattiin uudella. Yläosassa ei löydetty selvää vanhempaa laastia, mutta alosasta, varsinkin ruudusta 9:4-5 ja 10:5

- 1 HOLVIN KORKEIN KOHTA.
- 2 HOLVIN KANTA
- 3 SEINÄPINTA. TIILIMITTOJA. 24x11
25.5x13.5x8.5, 25x?x8, ?x13.5x8, :
- 4 SEINÄPINNASTA NOIN 14CM. TIILI
?x13x9, 30x14x8.5, 27x13:
- 5 HOLVIN TIILIMITTOJA 30x15x
27x?x7,
- 6 HOLVITIILIÄ 28x?x7.5, 28x?
29.5x14x7.5,
- 7 SEINÄPINTA TIILIMITTOJA 25x11
22x15.5x8, ?x13.5x8, ?x13.5x9
30.5x13x9, 29x?x7.5,
- 8 SEINÄPINNASTA NOIN 17CM. ?x
28x13.5x8, 28x12x9, ?x13x8, ?x
- 9 SEINÄPINNASTA NOIN 15cm

LEIKKAUS A — A

löydettiin pintakivien takaa noin 25-40 cm:n syvyydestä vanhempaa laastia. Tämä vanhempi laasti liittyy pyöreihin luonnonkiviin, jotka saattavat muodostaa vanhemman seinärakenteen.

Havainnot:

Seinä on länsiseinän tavoin pääosin korjausrakentamista. Seinässä on useita eri korjausvaiheita, mutta alkuperäistä osaa ei tämän työn yhteydessä varmuudella voitu todeta.

2.7. Sisäpihan kaakkoisosa (huone 19).

2.7.1. Pohjoisseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

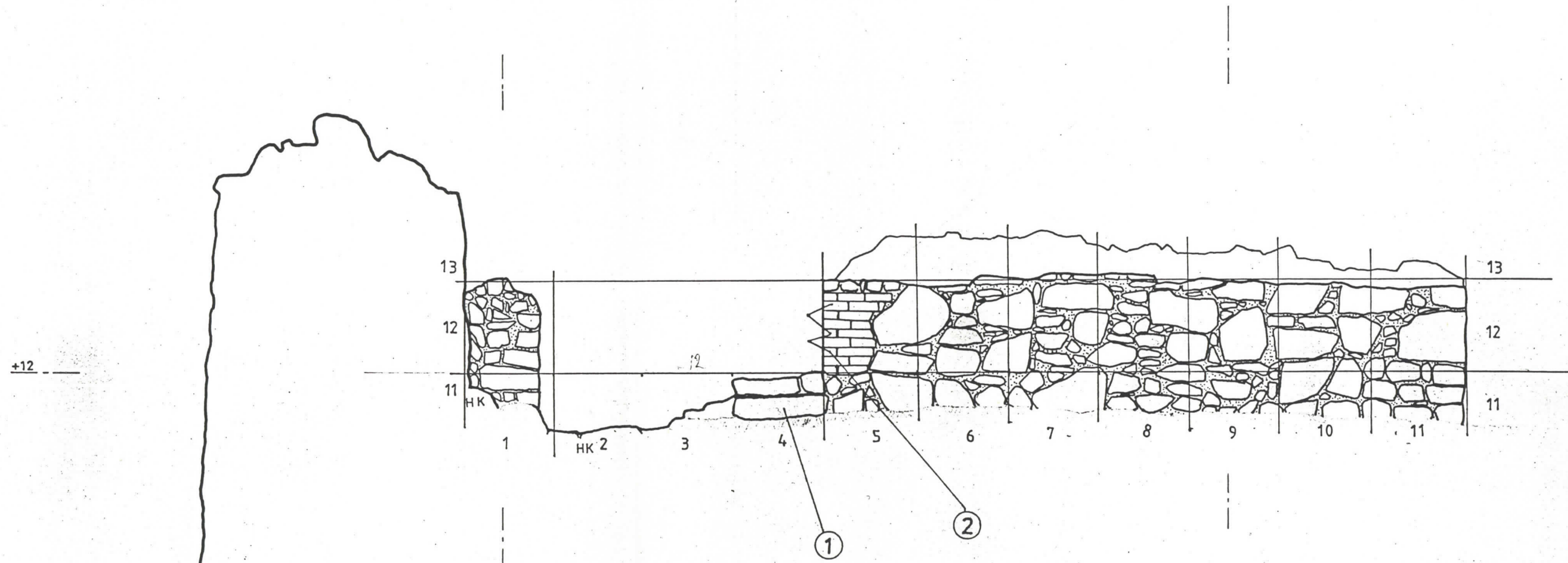
Seinä koostuu kahdesta osasta, joista pieni osa G-tornin vierellä on ruudussa 11-12:1. Tämä osa on muurattu pienillä luonnonkivillä, ja saattaa olla sekundaari. Tämä osa jäi korjaamatta vuonna 1990.

Tämän seinäosan jälkeen on suuri aukko, jonka länsipuolella seinä jatkuu ruuduissa 11-12:4-11. Seinä on pääosin rakennettu kivistä. Tiiltä on vain sekundaarikäytössä ruudussa 11-12:4 olevassa ovipielessä. Kiviaineksessa on kaksi erilaista osaa. Seinässä on kautta linjan suurikokoisia tasapintaisia kiviä, joiden välissä on suuria alueita, joissa on vain pieniä kiilakiviä. Ainoa normaali osa on on ruuduissa 11:9-11, jossa kivet ovat samankokoisia ja selvissä riveissä.

Seinän yläreunassa noin korkeudella +13.00 on seinässä kynnysrakenne, jota ei vuonna 1990 tutkittu. Sen pintaan laitettiin suojalaasti, mutta itse rakenne jäi

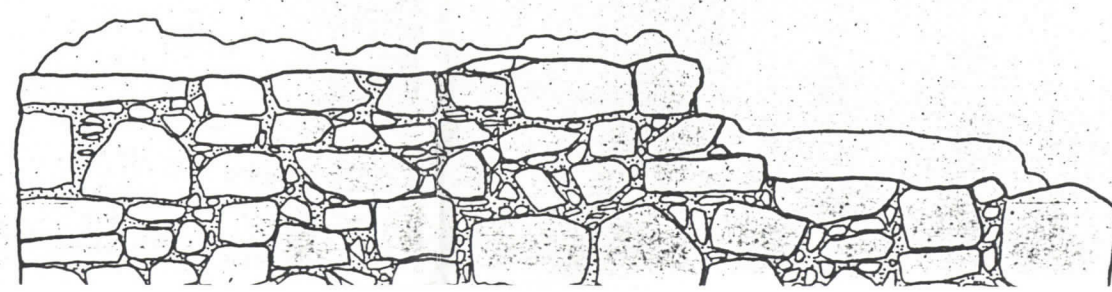
MUISTIINPANOT

- 1. SEINÄPINNASTA ULOS N. 40 CM.
- 2. 29x15x9, 28x14x8, 29x14x9 CM.
- 3. SEINÄPINNASTA SISÄÄN N. 37 CM.
- 4. SEINÄPINNASTA ULOS N. 50, 84, 118
150, 174, 205, 232, 257 JA 285 CM.
- 5. 29x14x9, 29x15x9 CM.

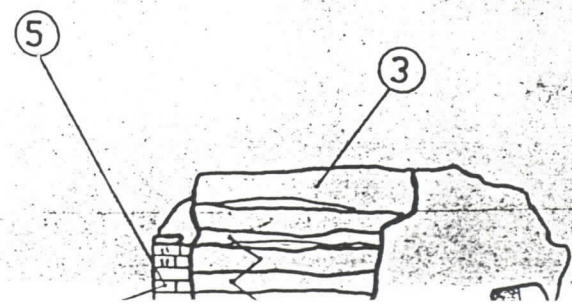

POHJOINEN ULKOSEINÄ

+12

+12

valtaosin ehjäksi. Kyseessä saattaa olla myöhemmin syntynyt kynnys tai sitten jonkin puurakenteen hirsi on ollut seinään upotettuna.

Korjaukset:

Koko seinäosan 11-12:4-11 pintalaasti poistettiin. Vanhempi laasti oli noin 10 cm:n syvyydellä, paikoin noin 15 cm:n syvyydellä. Työn yhteydessä poistettiin pienten kivien alueet esimerkiksi ruuduista 11-12:7 ja 12:10. Näillä alueilla oli kivien takana vanha osittain rapautunut laasti, jossa oli joukossa pieniä kiviä ja tiilien palasia.

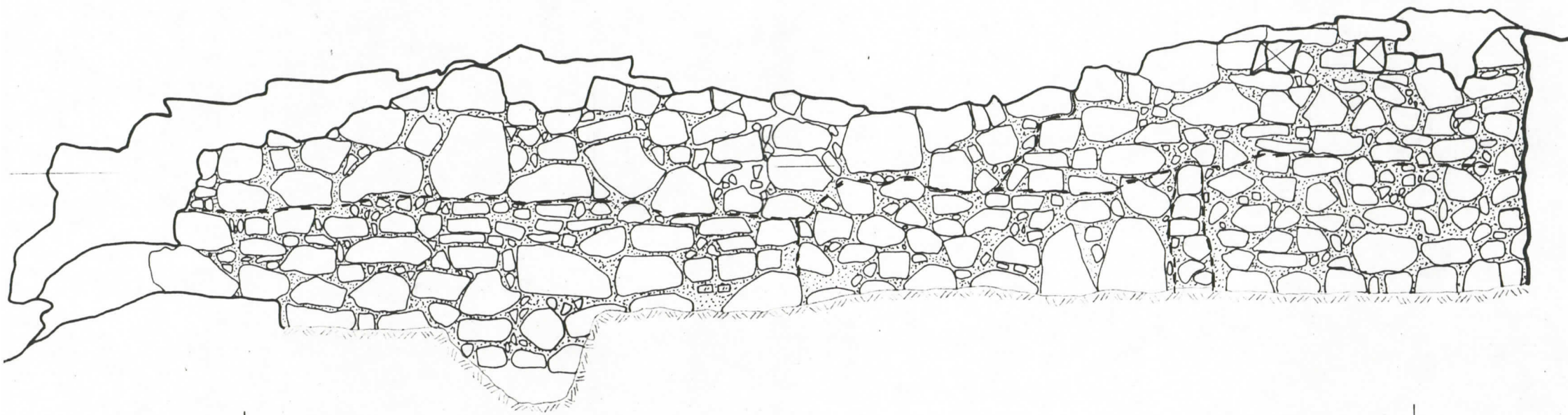
2.8. Sisäpihan itäseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Tässä luonnonkiviseinässä on havaittavissa useita erilaisia seinärakenteita, joiden ääriiviivat on merkitty oheiseen karttaan. Ensimmäisen osan muodostaa seinän pohjoisosassa ruuduissa 11-12:1-6 oleva seinäosa, joka on rakennettu pitkistä suorakaiteen muotoisista kivistä. Kivien välissä on suuria kiilakivetykselle tehtyjä täytealueita, jotka saattavat olla sekundaareja. Tähän seinäosaan kuuluvat myös ruuduissa 11-12:1-2 olevat sidoskivet, joita on ainakin kolme kappaletta.

Tämän osan pohjoispuolella on ruuduissa 11-12:7-10 on kiviseinä, joka on rakennettu pyöreistä luonnonkivistä, joiden ulkopintaa ei ole työstetty. Seinärakenteessa on ruuduissa 11-12:9-10 kaksi suurta silmäkiveä. Tässä seinäosassa olevia kiviä ei ole asetettu suoriin riveihin.

Ruuduissa 10-11:10 on mahdollisesti sekundaari pystysuora kivistä, joka erottuu muusta seinästä. Tässä kivistä on kaikkiaan kuusi kiveä

PIHA IV ITÄSEINÄ

päällekkäin. Tämän mahdollisen saumakohdan pohjoispuolella seinä poikkeaa muusta seinästä. Ensinnäkin seinässä on runsaasti paikkauslaastia (betonia) ja osa kivistä on myöhempää korjausta. Seinän kivet ovat muodoltaan pyöreitä luonnonkiviä, joiden pintaa ei ole työstetty ja rivitys on erittäin epämääräistä.

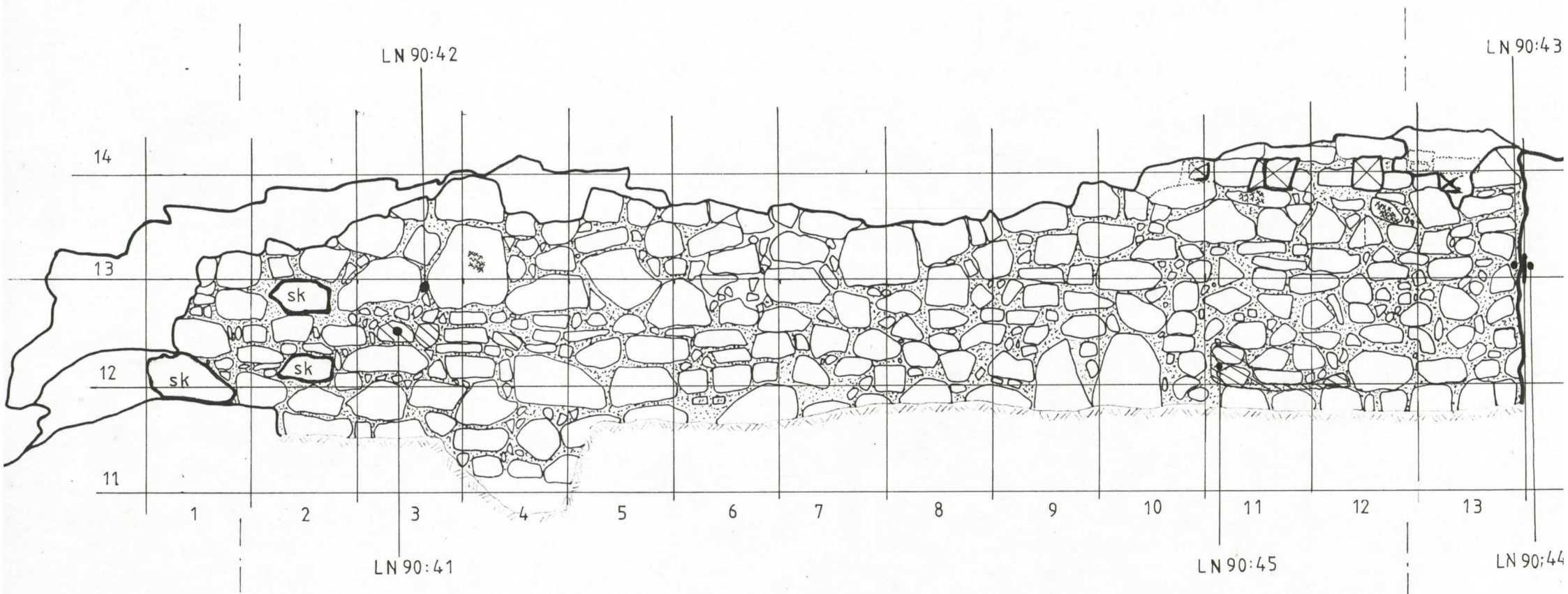
Edellä mainitut kivrakenteet ulottuvat noin korkeudelle +13.00, jonka päällä on seinärakenne alemmasta poikkeava. Seinän pohjoisosassa (ruuduissa 13:1-8) on seinä rakennettu suurista tasapintaisista kivistä, joita ei ole asetettu riveihin. Kivien pinnassa on paikoitellen tulen jälkiä.

Suurten kivien pohjoispuolella ruuduissa 13-14:9-13 on seinärakenne rakennettu suorakaiteen muotoisista ja pyöreistä kivistä, jotka on asetettu seinään kerroksittain. Tähän osaan kuuluu myös kaksi selvää hirren koloa ruuduissa 13-14:11-12, jotka liittyvät johonkin muurin edustalla olleeseen rakennukseen.

Korjaukset:

Seinän pintalaasti poistettiin lähes kauttaaltaan. Alla olleen vanhemman laastin säilyneisyys vaihteli suuresti, mutta huonokuntoisin osa oli seinän pohjoisosassa ja parhaiten oli säilynyt keskiosassa.

Ruudusta 12:3 poistettiin muutama pienempi kivi, joiden takana oli rapautunut laastikerros, jossa oli laastin joukossa pieniä kiviä ja tiilien paloja. Laasti oli kivien välissä noin 7-10 cm syvyydellä, ja laastin joukossa oli kiilaukseen käytetty tiiliä ja kiilakiviä. Laasti oli vaaleaa (LN 90:41), joskin rapautuminen on saattanut muuttaa laastin ulkonäköä. Purettu alue ulottui myös ruutuun 13:3, jossa suurten luonnonkivien välissä oli vaalea laasti (LN 90:42). Mitään selvää laastisaumaa ei voitu havaita mahdollisten eri seinäosien väliällä ruudussa 12:3.

PIHA IV ITÄSEINÄ

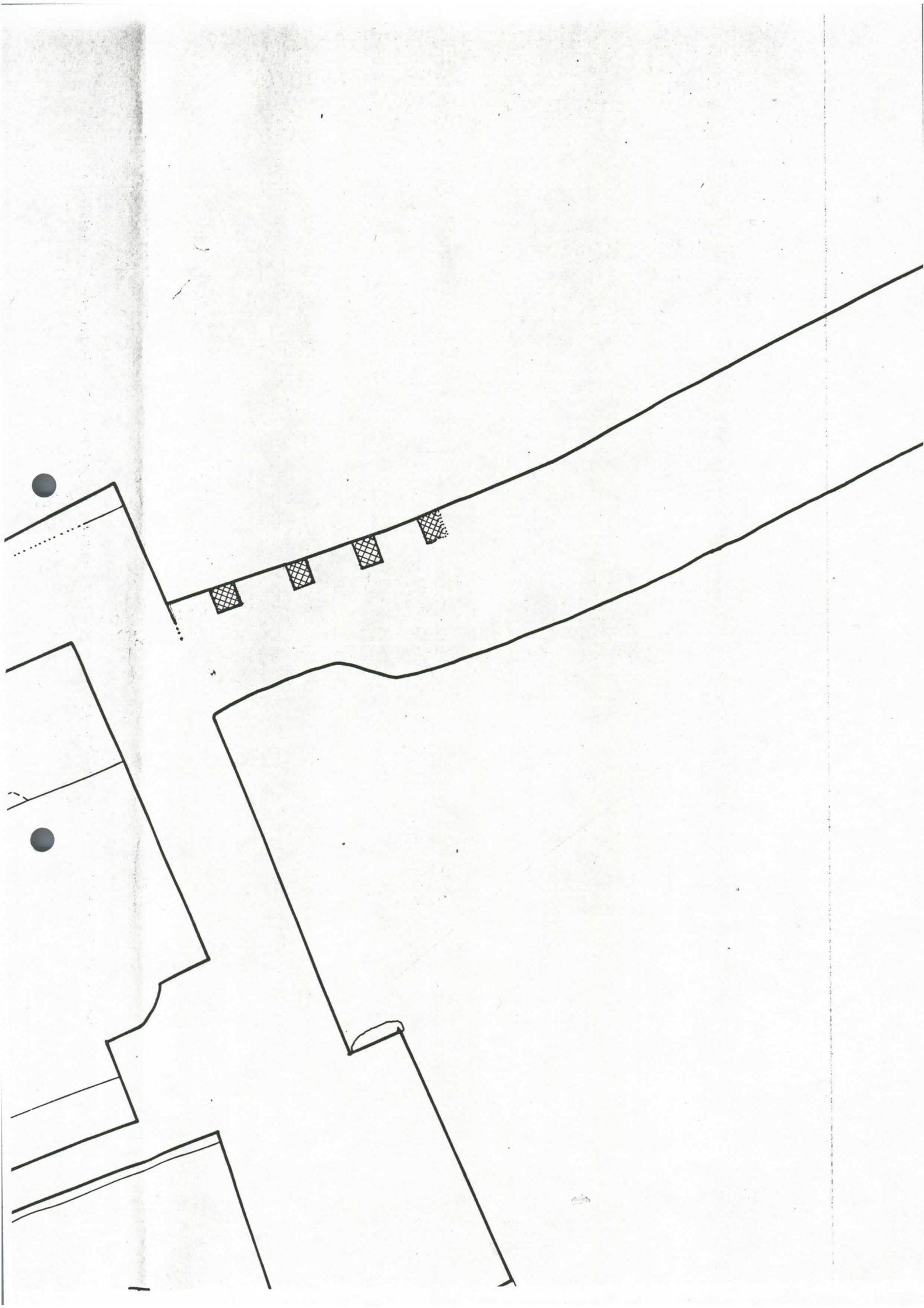
Ruudun 12:11-12 alaosasta poistettiin tutkimusten takia kaksi suurempaa kiveä, joiden takaa paljastui epämääräinen juoksutiilirakenne (LN 90: 45), joka jatkui avatun alueen takana ruutuun 12:12. Nämä tiilet rajautuivat pohjoispuolella olleeseen pystysuoraan luonnonkivirakenteeseen. Tiilirakenne jatkuu mahdollisesti pintakivien alla myös ruudussa 12:13.

Seinän pohjoisosan yläosassa oli ennen töiden alkua näkyvissä kaksi selvää hirren koloa. Korjaustyön yhteydessä paljastui ruudusta 13:13 kivirakentesta kolo, jonka alareunassa oli säilynyt laastipinta samalla korkeudella kuin ehjissä hirrenkoloissa. Kivien välissä ollut aukko oli saman suuruinen kuin muut kolot, joten voidaan olettaa, että kyseessä olisi yksi hirren kolo.

Neljäs mahdollinen hirren kolo paljastui ruutujen 13:10-11 rajalta, jossa oli kiviseinässä kolon jäännöksiä ja pohjoisosassa laastipinnan jäännöksiä. Kolon A (ruudussa 13:10-11) eteläreunan syvyys on 32 cm, kolon B (13:11) syvyys on 35-40 cm, kolon C (13-12) syvyys on 32 cm ja kolon D (13:13) on noin 30 cm. Säilyneiden kolojen (lähinnä B ja C) leveys on 25-30 cm ja korkeus 25-30 cm. Hirren kolot saattavat liittyä jonkin rakennukseen välikattorakenteisiin, jossa hirret on upotettu noin 35 cm seinän sisään ja hirsien väli on ollut noin 75-80 cm.

Mahdollisesti hirsien kanssa samaan rakenteeseen liittyvät kivien pinnassa ruudussa 13:12 olevat palojäljet ja tummat pystysuorat linjat. Ruudun keskellä olevassa kivessä on pystysuora tumman ja vaalean pinnan ero, joka on samassa linjassa kuin hirren kolo C.

Tutkimuksellisista syistä avattiin seinän pohjoiskulma, joka on kiinni G-tornin pohjoisseinässä ruuduista 13:12-13. Pintalaastin alla oli nähtävissä vanhempi saumarakenne, jossa G-tornin pohjoisseinä jatkui suorana liitoksen sisään (LN 90:44) ainakin noin 25-30 cm. Tämä seinäosa on rakennettu tasapintaisista

luonnonkivistä ja kiinteästi laastista. Tätä vanhempaa osaa vasten jatkuu itäseinän sisäosan laasti (LN 90:43) ja epämääräinen seinän sisäosan kivrakenne.

Havainnot:

Sisäpihan itäseinässä on useita erilaisia rakenteita. Ensinnäkin ruuduissa 12:1-2 olevat sidoskivet ovat selvästi seinärakenteeseen kuuluvia ja viittaavat siihen, että jotakin rakennusta suunniteltiin liitettäväksi tähän seinäosaan. Aivan sidoskivien kohdalla onkin kellari H:n kaakkoiskulma, joka ei kuitenkaan aivan ulotu tässä kohdassa kiinni seinään. Niinpä sidoskivet ovat jääneet vaille käyttöä.

Toinen ongelma-alue on seinän pohjoisosassa ruuduissa 11-13:2-6, jossa on kivimateriaalissa havaittavissa mahdollinen saumarakenne, mutta seinän sisäisen rapautumisen vuoksi tällaisen sauman toteaminen on mahdotonta. Toinen selvä saumarakenne on ruudussa 12:10, jossa pohjoispuolella on kiviseinä ja eteläpuolella tiili- ja kiviseinä, jossa on pinnassa mahdollisesti sekundaari kivipinta. Tämä ruudussa 12:10 oleva sauma on samassa linjassa ylempänä olevan hirren kolo A:n kanssa. Hirren kolot ovat voineet jatkua pidemmälle pohjoiseen, mutta on myös mahdollista, että ne ovat rajoittuneet tähän osaan, jossa seinärakenne poikkeaa muusta seinästä.

Seinän pohjoisosassa saatiin saumahavainto, joka viittaa siihen, että itäseinä on rakennettu G-tornin pohjoisseinää vasten. Tämä rakennusjärjestys tarkoittaisi sitä, että ensin on ollut kivien torni G, jota vasten on myöhemmin rakennettu linnan ympäröimä muuri. Tähän mahdollisuuteen tulisi suhtautua varauskin, sillä on mahdollista, että itäseinässä on levennyksosia, jotka on rakennettu tornia vasten ja itse muuri olisi nykyisen seinän sisällä tai ulkopinnassa.

2.9. G-torni.

2.9.1. Länsiseinä.

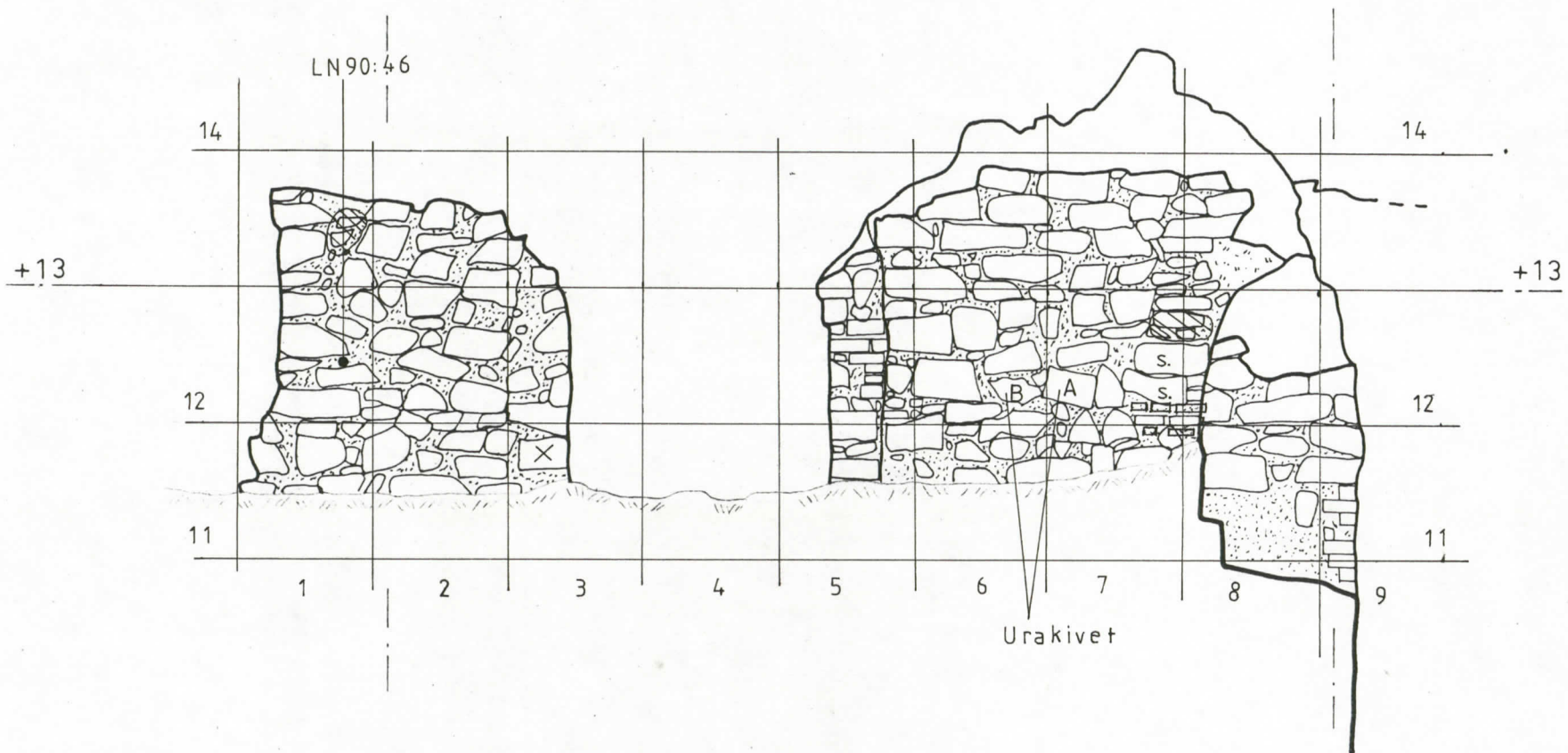
Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Länsiseinä on kiviseinä, jossa on eteläosassa joitakin tiiliä näkyvissä. Oviaukon nykyinen suurikokoinen oviaukko on todennäköisesti korjausrakentamisen tulosta, sillä ainakin oven eteläpieli on sekundaarirakenne. Seinän pohjoisosassa ruuduissa 11-13:1-3 on seinä rakennettu kooltaan vaihtelevista kivistä joita ei ole asetettu mitenkään huolellisesti riveihin. Eteläpuolella (ruuduissa 11-13: 5-8) ovat kivet suorakaiteen muotoisia ja niissä on osittain rivityksen merkkejä.

Korjaukset:

Pohjoisosassa on pinnassa olevien luonnonkivien takana mahdollisesti vanhempi seinäpinta, joka on rakennettu kivistä. Tämä seinä tuli esiin lähinnä poistetun laastin takaa (ruudusta 12:1) noin 25-30 cm:n syvyydeltä. Tämän vanhemman seinän kivet olivat pahoin rapautuneet ja niiden pinta oli rikkonainen. Kyseessä saattaa olla esimerkiksi tulipalossa tuhoutunut kivipinta tai sitten myös sekundaari seinäpinta. Rakenteesta otettiin laastinäyte LN 90:46. Tämä vanhempi seinälinja näyttää kapenevan kohti etelää ja ovipieltä, jossa on x-merkillä merkitty kivi ruudussa 11:3 Tämä muusta seinästä sisempänä oleva kivi voi olla osa vanhempaa seinää.

Ruudusta 13:1 tuli pintakivien takaa esiin tiilirakenteiden jäännöksiä noin 15-20 cm syvyydeltä. Sama tiilirakenne ilmeisesti jatkui myös ruutuun 13:2, jossa oli pintalaastin takana noin 15-20 cm syvyydellä tiiliä.

PIHA IV ITÄSEINÄ

Eteläosa poistettiin pintalaasti kauttaaltaan. Vanhempi laasti oli noin 20-30 cm:n syvyydellä. Laastin alta paljastui ruuduista 12:6-7 kaksi työstettyä kiveä (mahd. kalkkikiveä). Näistä ns. urakivistä kivi A oli ruudusta 12:7 ja urakivi B ruudusta 12:6. Nämä kivet olivat tässä seinärakenteessa selvästi sekundareja. Ehkä ne on sijoitettu seinään jonkin korkeustyön yhteydessä. Sekundaarikiviä on myös ruudussa 12:7-8, jossa kivien takana jatkuu alempana esillä oleva tiilirakenne.

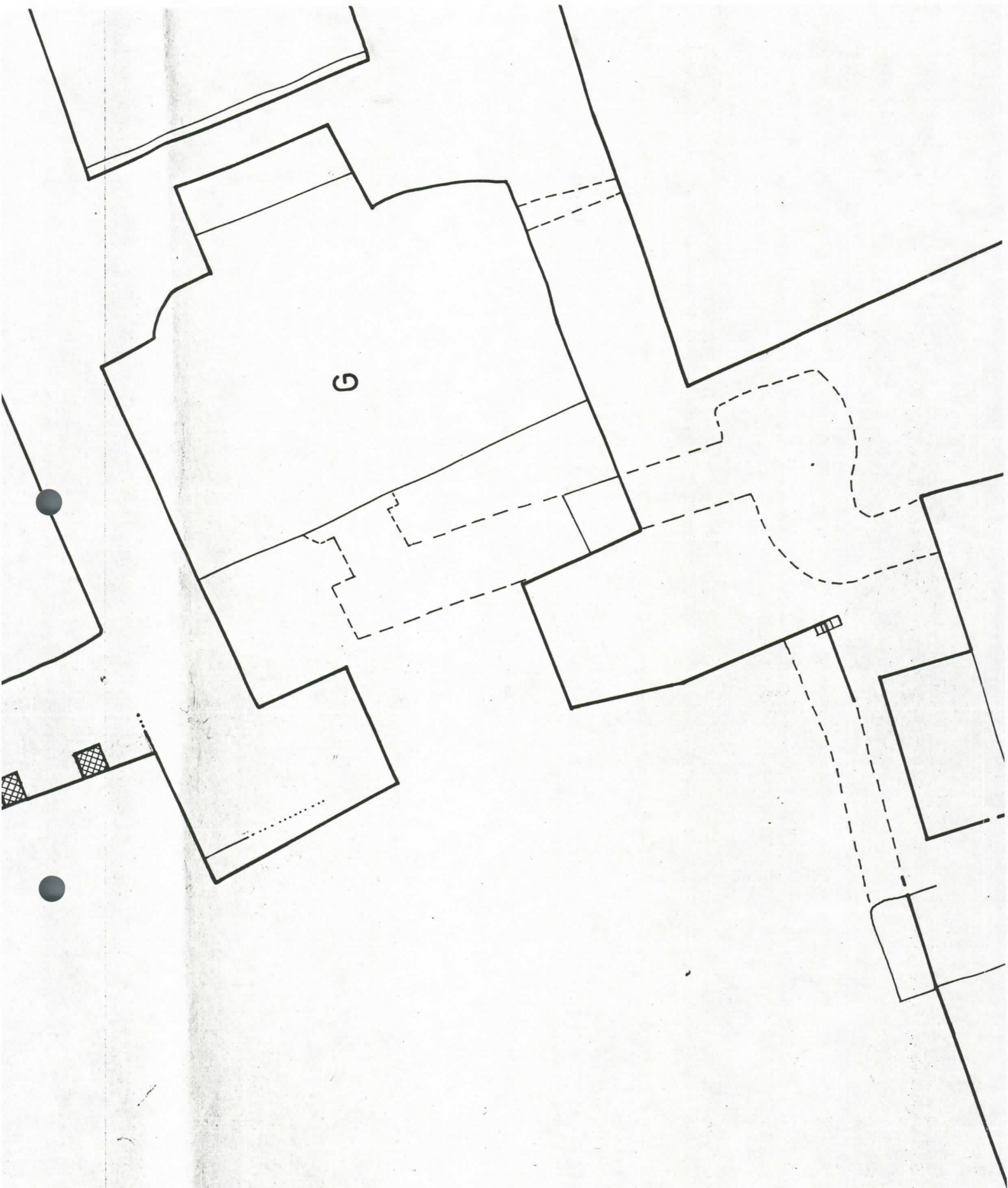
Ruuduista 11-13:7-8 paljastui osittain tuhoutunut tiilirakenne, joka oli pinnassa olleiden kivien takana. Tämä rakenne jätettiin korjaamatta, koska alue vaatii jatkotutkimuksia. Samaan rakenteeseen saattaa liittyä aivan maan rajasta ruudusta 11:8 esiin tullut tiilikaaren osa, jossa on kaksi tiiltä asetettu holviin. Tämä kaari jatkuu länsiseinän sisään.

Länsiseinän eteläosan liitos kaakkoisosan (huone 19) pohjoisseinään on epämääräinen, sillä vaikuttaa siltä, että osittain pohjoisseinän kivet jatkuisivat tornin seinän sisään. Koko tämä alue jätettiin odottamaan jatkotutkimuksia.

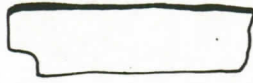
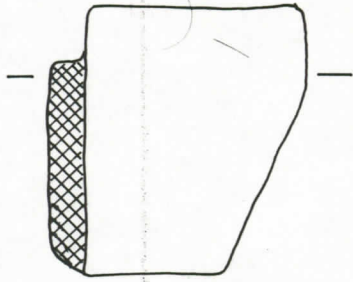
Havaintoja:

G-tornin länsiseinä on nykyiseltä asultaan pääosin sekundaari. Korjaustyöt saattavat ajoittua jo linnan käyttöaikaan, joskin myöhemmätkin korjaukset ovat mahdollisia. Nykyisen kivipinnan takana näyttää varsinkin pohjoisosassa olevan vanhempi seinä, joka on noin 25-30 cm:ä seinän sisässä. Eteläosasta tällaista vanhempaa seinää ei voitu todeta.

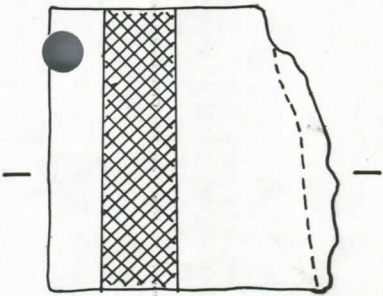
Urakivet A ja B ovat huolellisesti työstettyjä kalkkikiviä, joissa on syvä ura keskellä kiveä. Näiden kivien alkuperä ja käyttötarkoitus on vielä selvittämättä.

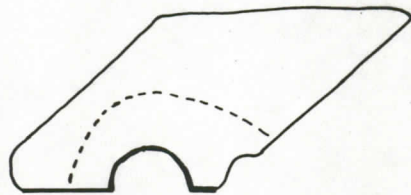
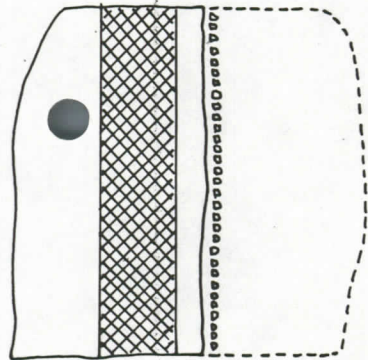
K-HUONE

URAKIVI A.

URAKIVI B.

KAARINA.

KUUSISIOIN LINNA.

RAKENTEISTA POISTETUT KALKKIKIVET. 1:10.

ELOKUU - 90. K.Uotila.

2.9.2. Pohjoisseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

G-tornin pohjoisseinästä ei ole piirrettyä seinäkuvaa, joten dokumentointi on hiukan vaikeampaa. Seinän kivet ovat suurikokoisia, mutta heikokuntoisia. Kivet on asetettu ohjeellisiin riveihin. Rakenteen luoteisnurkassa on maassa luonnonkivi. Tämä suurikokoinen kivi viittaa siihen, että seinä olisi jatkunut pidemmälle kohti pohjoista.

Korjaukset:

Seinän länsiosaa avattiin ensimmäisen kivikerran osalta. Takana oli nähtävissä länsiseinän vanhempi seinälinja, joka jatkui pohjoisseinässä ulkoseinään sakka. Pohjoisseinän kivet olivat pahoin lohjenneita, joten on vaikea todeta, mihin vanha seinä oikein on ulottunut.

Sisäpihan itäseinän ja pohjoisseinän liitoksessa pohjoisseinä on jatkunut kohti itää. Tässä osassa on ilmeisesti ainoa seinäosa, jossa seinä on säilynyt alkuperäisessä asussaan ja linjassaan.

Havainnot:

G-tornin pohjoisseinä on pahoin tuhoutunut ja sen nykyinen ulkoasu on suurelta osin korjaustöiden tulosta. Seinän sisässä on nähtävissä länsiseinän vanhempi seinälinja, joka sekin on rikkonainen. G-tornin luoteiskulmalla on merkkejä lisärakennuksesta, joka voi liittyä itäseinän eteläosassa olleisiin rakennuksen jäänteisiin, kuten rakennussaumoihin ja hirren koloihin.

2.10. Läntinen ulkoseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Päälinnan läntisen ulkoseinän korjaustyö oli aloitettu jo vuonna 1989. Tuolloin oli korjattu seinän eteläosaa. Seinän eteläosa oli kaiken kaikkiaan ehkä eniten korjattu, sillä tässä osassa suurin osa pintakivistä on ilmeisesti sekundaareja. Läntinen ulkoseinä voidaan jakaa useaan erilaiseen rakenteelliseen osaan.

Seinän eteläisin osa lähinnä ruuduissa 7-10:23-31 on rakennettu vaihtelevan kokoisista ja mallisista kivistä, joista vain osa on asetettu kerroksiin. Seinän tässä osassa on tehty ilmeisesti useita korjaustöitä, joista osa seinän piirtämisen jälkeen.

Seinän keskiosassa on seinän perustana suuret ns. silmäkivet, joita on ruuduissa 8-10:12-22. Näiden suurten kivien välissä ja yläpuolella ovat pienemmät luonnonkivet suurelta osin samankokoisia. Kivet ovat pintamuodoltaan pyöreitä ja ainakin osittain ne on asetettu riveihin.

Kolmannen selvän osan muodostaa seinäosa ruuduissa 8-11:6-11, jossa puuttuvat suuret silmäkivet. Kiviaines on melko vaihtelevaa, muodoltaan luonnonpyöreitä ja vain osittain riveihin asetettuja. Ruudussa 9:7 on yksi pyöreä reikä, joka jatkuu seinän sisään.

Neljännän osan muodostaa seinä ruuduissa 9-11:1-6, jossa kivet ovat aikaisempaa suurempia ja malliltaan suorakaiteen muotoisia. Lisäksi kivien pinta on tasaiseksi työstetty. Seinän suuret kivet on asetettu jonkinlaisiin riveihin. Seinän yläosassa olevat pienet kivet saattavat olla jonkin korjaustyön jäljiltä.

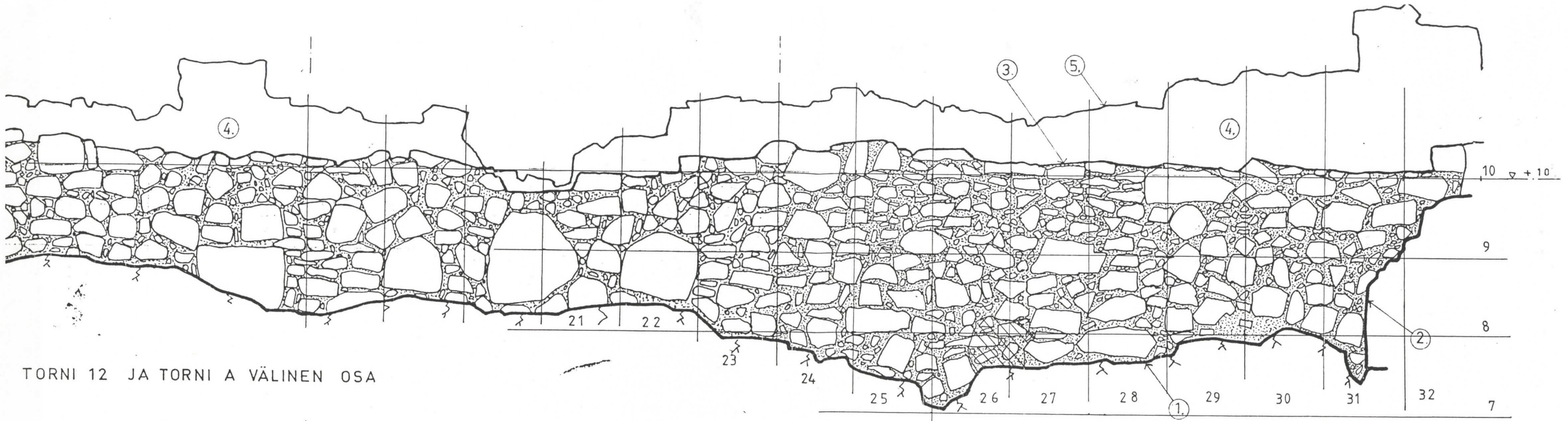
Korjaustyöt:

L-huoneen viemäroinnin yhteydessä (katso L-huone. Länsiseinä) purettiin osa läntisen ulkoseinän kivetyksestä ruuduista 7-8:26-27. K-huoneen viemärointityön yhteydessä purettiin muutama kivi ruuduista 8-18-19 ja porattiin paloja suurikokoisesta kivistä ruudusta 8:19.

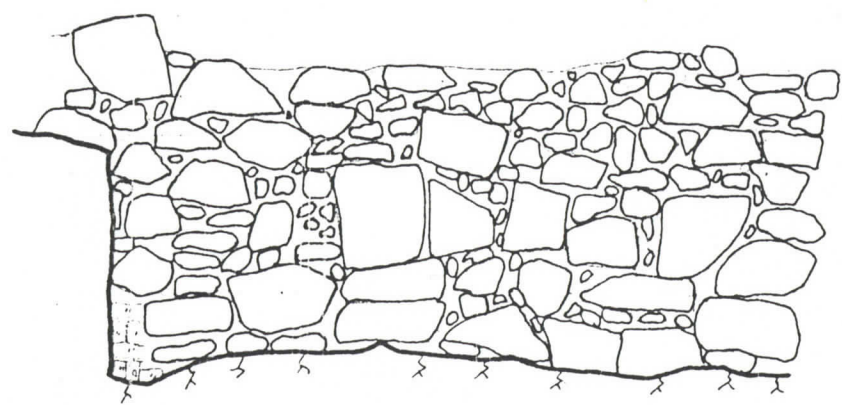
Vuoden 1990 korjaustöitä jatkettiin noin ruudusta 7-9:28-29, johon oli vuonna 1989 päätetty korjaustyöt. Seinän eteläosassa (ruuduissa 7-10:23-28) oli pintalaastin takana monissa paikoin sekundaaria korjauslaastia, jota ei kaikin osin poistettu. Myös hyväkuntoinen pintalaasti jätettiin paikoitellen paikalleen. Seinän tässä osassa on suuria korjausalueita.

Seinän keskiosassa (ruuduissa 8-10:12-22) oli pintalaastin takana noin 15-20 cm syvyydessä vanhempi laasti. Osa pintakivistä liittyi tähän vanhempaan laastiin ja korjaustyön osuus oli eteläosaa pienempi. Suuren silmäkivien päältä ruudusta 9-10:12 poistettiin yksi kivi, jonka takaa paljastui noin 30 cm:n syvyydestä kovassa kuumuudessa lasittunut kalkkikiven pala. Muuta tulipalon merkkiä ei seinässä ollut havaittavissa.

Seinän kolmannessa osassa ruuduissa 8-11:6-11 poistettiin pintalaasti kauttaaltaan. Vanhempi laasti oli noin 10-15 cm:n syvyydessä ja liittyi lähes kaikkiin pintakiviin. Korjaustyön yhteydessä poistettiin pintakivi ensin ruudusta 9:10, jolloin kiven takaa paljastui lähes pyöreä kolo, jossa on sisäpuolella slammauspinta (LN 90:47), joka on tehty pyöreätä puuta vasten. Aukon suuosan koko on 25 x 20 cm ja syvyys on kaikkiaan 120 cm. Takaosan laasti on samaa rakennetta kuin muukin aukko, joten se ei ole koskaan johtanut seinän läpi. Aukon etuosassa on slammauspinnasta erottuva laasti (LN 90:48), jolla aukko on muurattu umpeen.

TORNI 12 JA TORNI A VÄLINEN OSA

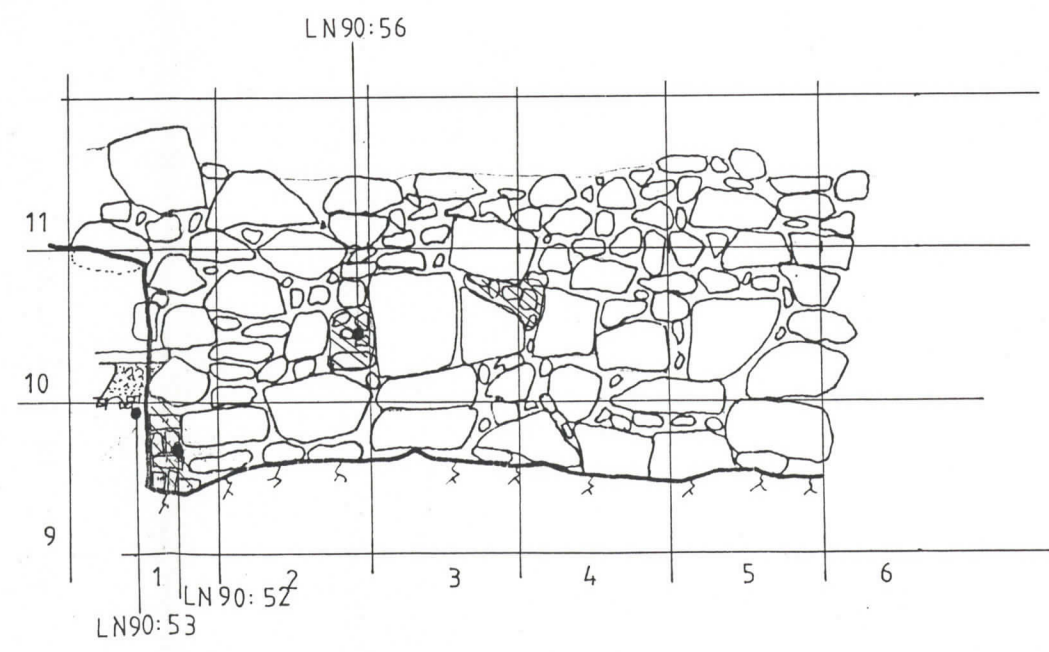
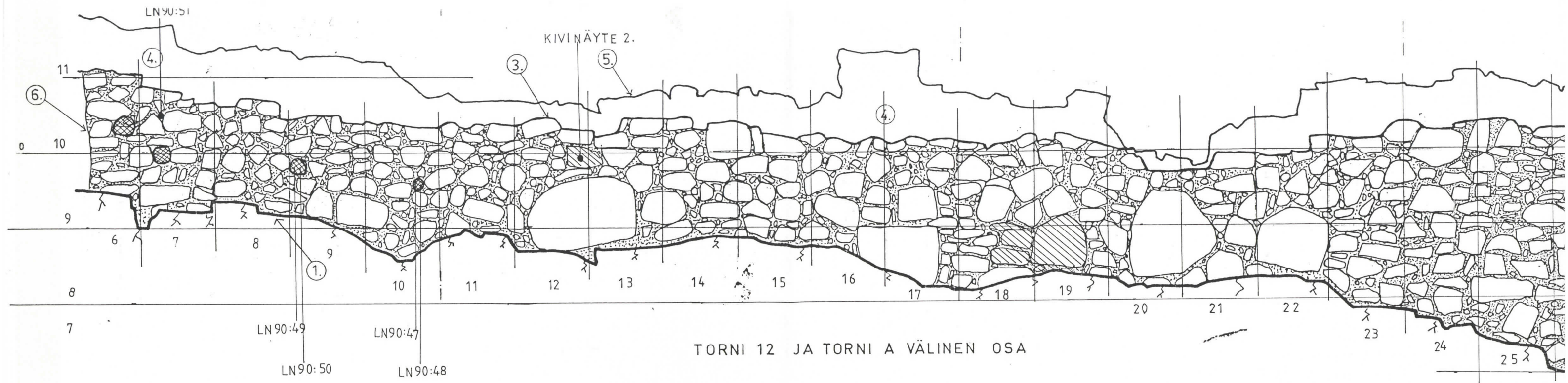
Toinen samanlainen hirren kolo saatiin esiin ruudusta 9:9, jossa myös pintakiven takana oli kolo. Myös tässä tapauksessa kolo oli selvästi suljettu kyseisellä kivellä - ehkä jo linnan käyttöaikana. Tämän aukon halkaisija oli noin 20 cm ja syvyys 100 cm. Kolossa olevan slammatun laastin näyte on LN 90:49 ja kolon sulkemiseen käytetty laasti on LN 90:50.

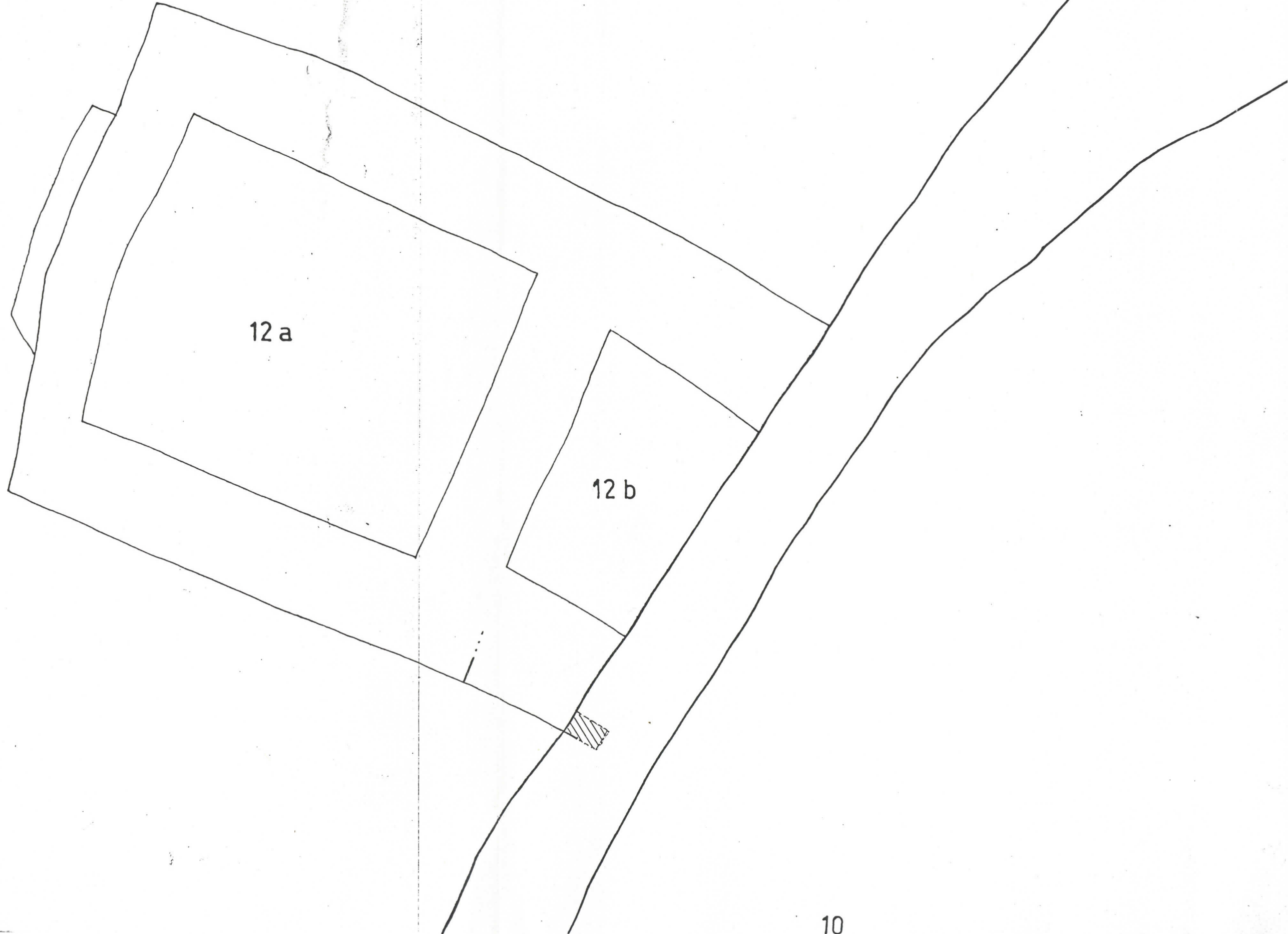
Kolmas aukko oli jo ennen korjauksia näkyvissä, eli ruudussa 9-10:7, jossa aukon halkaisija on 23 cm ja syvyys 120 cm. Nämä kolme aukkoa ovat tietyssä linjassa, joskin reunimmaisten kolojen korkeusero on noin 50 cm.

Neljäs kolo ruudussa 10:6 on muista selvästi ylempänä. Tämän aukon edessä oli selvä umpeenmuuraus, jonka kivet saattoivat olla sekundaareja. Aukon leveys on 30-32 ja korkeus 27 cm ja syvyys 120 cm.

Useammista hirrenkoloista ei saatu havaintoja, mutta on mahdollista että ruuduissa 8-9:12-13 oleva suuri seinästä ulospäin työntyvä kivi on liittynyt jotenkin samaan rakenteeseen hirrenkolojen kanssa. Sen sijaan aukkojen pohjoispuolella oli täysin erilainen seinärakenne, jossa ei ollut koloja.

Seinän pohjoisin osa (ruuduissa 9-11:1-6) oli seinän ehkä huonokuntoisin osa. Pintakivien takana ollut laasti oli huonokuntoista ja sitä jouduttiin poistamaan runsaasti, varsinkin ruuduista 10:2-3. Vanhempi irtonainen laasti oli noin 5 cm:n syvyydellä, mutta sitä poistettiin noin 40-50 cm syvyydelle. Seinän alaosan suuret luonnonkivet olivat muodoltaan kiilamaisia, joissa kapea osa oli seinän sisustaa kohden. Seinä oli siis lähinnä peitetty leveillä kivilevyillä. Näitä suuria kiviä oli ruuduissa 9-10:2-6, ja niiden alkuperäisyys oli epävarmaa. Kivien takana oli tumma laasti, jossa oli pieniä nokikokkareita joukossa (LN 90:56). Tämän seinän osa on muusta seinästä hiukan vinossa ja tämä taitoskohta on samalla kohdalla kuin sisäpihan läntisen siipiosan

12 a

12 b

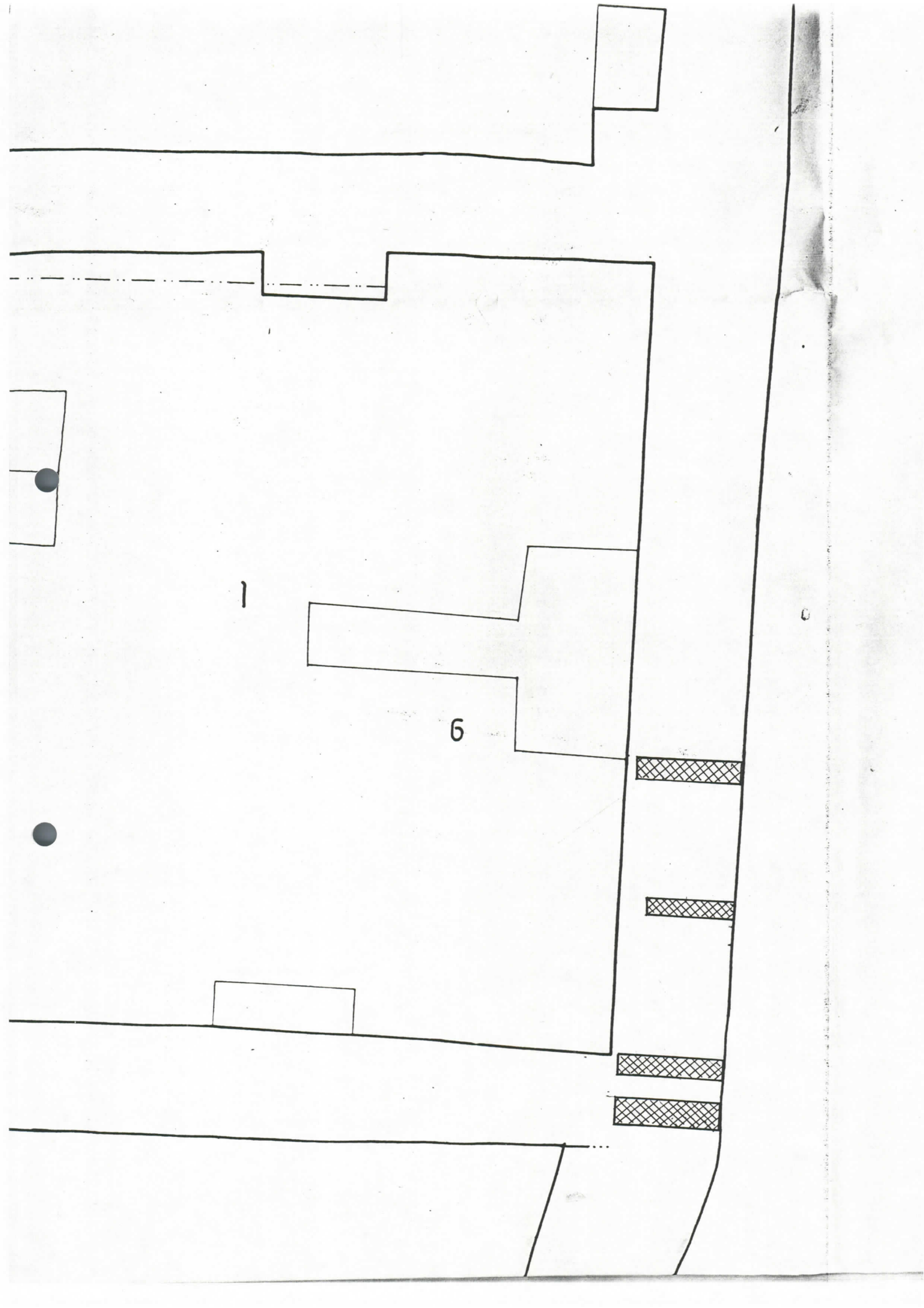
ulkoseinä. Sauma sijaitsee ruuduissa 9-11:6, jossa on selvästi erotettavissa erilainen kivirakenne, mutta mitään selvää laastisaumaa ei voitu havaita.

Ruudussa 9-11:1 on seinää vasten rakennettu torni 12:n eteläseinä. Läntisen ulkoseinän kivet on asetettu ensin ainakin osassa ruutua 10:1 ja kokonaan ruudussa 11:1. Sen sijaan ruudussa 9:1 jatkuvat tornin kivet seinän sisään. Läntisessä ulkoseinässä on ilmeisesti ollut alunperin jonkinlainen suunnikkaan muotoinen aukko ruudussa 10:1. Tämän aukon katteena on noin 50 cm:n pituinen katekivi, jonka alla on noin 33 cm:n levyinen ja korkuinen suunnikkaan muotoinen aukko. Aukon pohjalla on nykyisin lähinnä irtonaisia kiviä ja runsaasti laastia. On mahdollista, että aukko on alunperin jatkunut alemmas. Tämän aukon kanssa samaan rakenteeseen näyttää kuuluvan ruudussa 9:1 oleva tiilirakenteen jäännös. Rakenteet viittaavat siihen, että ensin on ollut jokin aukkorakenne, johon on sitten myöhemmin sijoitettu tornin eteläseinän kivet. Samalla on länsiseinän aukon osa muurattu umpeen tiilillä. Tämän vuoksi seinäliitos vaikuttaa tällä hetkellä siltä, että torni 12 on rakennettu ennen länsistä ulkoseinää.

Havainnot:

Läntisen ulkoseinän nykyinen ulkoasu on ilmeisesti ainakin osittain korjaustöiden tulosta. Tämän vuoksi rakenteissa havaittavien rakenteiden tulkinta on vaikeaa. Aikaisemmin tuntematon rakenne oli pohjoisosasta esiin tullut neljän hirren kolon rakennelma. Näiden kolojen syvyys oli noin 100-120 cm eli ne ulottuivat lähes seinärakenteen läpi. Ilmeisesti seinän sisäpuolella on vain yksi kivikerta kolojen edessä. Nämä kolot on tehty selvästi pyöreitä hirsiiä vasten.

Sen sijaan kolojen sulkeminen on vaikeampi ongelma. Kolojen laastipinnan päällä on silmämäärin arvioituna lähes samanlainen laasti, jolla on sidottu kolon

sulkenut kivi paikalleen. Niinpä on mahdollista, että kolot olisi suljettu saman rakennustyön yhteydessä. Tällöin koloissa olisi ollut lähinnä joitakin seinän rakennustelineitä, jotka olisi sitten seinän valmistuttua purettu ja reiät muurattu umpeen. Tätä käsitystä vastaan saattaa kuitenkin viitata kolojen erittäin huolellinen laastipinta, joka on myötäillyt hirren pintaa.

Kolmen alimman hirren varassa olleen mahdollisen rakenteen korkeus on ollut eteläpäässä noin +9.65 ja pohjoispäässä noin +10.10 ja rakenteen pituus noin 370 cm. Rakenne siis nousee noin 50 cm kohti pohjoista. On mahdollista, että rakenne on jatkunut ruudussa 8-9:12-13 oleven suurikokoisen kiven päälle, jolloin rakenteen pituus olisi ollut noin 550-600 cm. Neljäs hirren kolo on mahdollisesti ollut jokin kynnyks- tai porrassosa, sillä se on noin korkeudella +10.50.

Koko läntisen ulkoseinän rakennusjärjestyksestä on nykyisen korjaustilanteen valossa vaikea todeta mitään varmaa. On kuitenkin mahdollista, että seinän pohjoisosassa (ruuduissa 9-11:6) on seinärakenteessa saumarakenne. Tähän viittaa selvä kivirakenteen muutos, mutta korjaustöissä ei tavoitettu mitään selvää laastisaumaa, joskin alueen laasti oli muutoinkin pahoin tuhoutunutta.

2.11. Tornin 12.

2.11.1. Eteläseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Tornin eteläseinä voidaan jakaa rakenteiden perusteella kahteen eri osaan. Seinän yläosassa on ruuduissa 9-10:7-8 suorakulmaisista, tasapintaisista

kivistä rakennettu osa, jossa kivet on asetettu selvästi riveihin eli kerroksiin. Tämä seinäosa poikkeaa muusta seinästä selvästi.

Muu seinä on rakennettu kooltaan ja muodoltaan vaihtelevista kivistä, jotka on asetettu pääosin riveihin. Seinän alaosassa on lounaiskulmassa suurikokoisia suorakaiteen muotoisia kiviä, jotka saattavat olla korjaustyön tulosta. Seinästä puuttuu sekundaari pintalaasti, joten seinän laasti on pahoin rapautunutta. Seinän päällä on myöhemmän korjauksen jäljiltä bitumikerros.

Korjaukset:

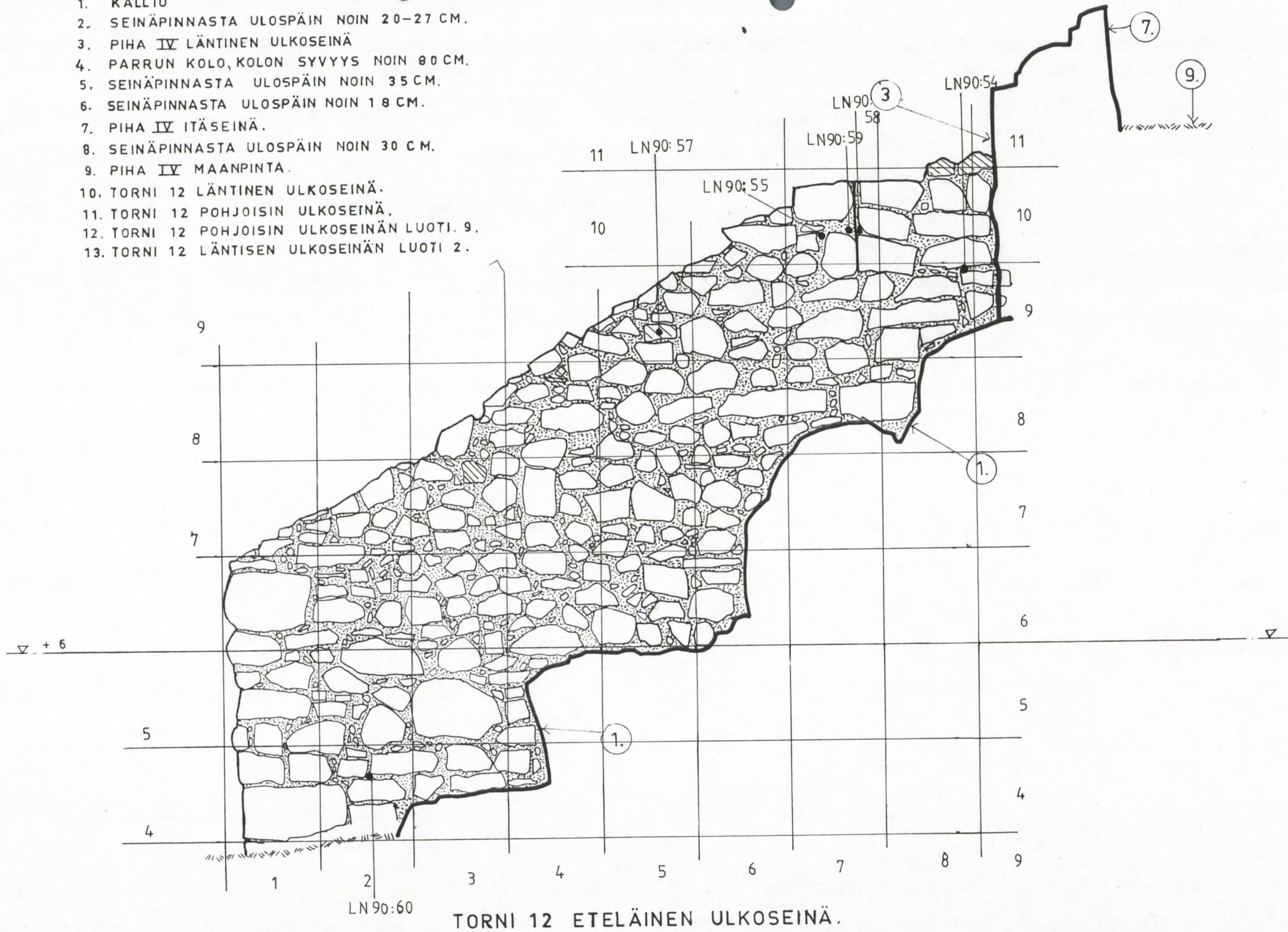
Seinä oli erittäin huonokuntoinen, sillä laasti oli pahoin rapautunutta. Tätä laastia jouduttiin poistamaan jopa 40-60 cm:n syvyydeltä. Tämä vanhempi laasti tuli esiin paikoin jo 2-3 cm:n syvyydestä. Laasti oli muista seinistä poikkeavaa, sillä siinä oli juokossa pieniä nokikokkareita. Lisäksi laastin joukossa on huomattavan paljon kalkkikivien paloja. Pintakivien takana oli pääosin pyöreitä mukulakiviä, mutta myös tiiliä ja kaarevia kattotiilien paloja, kuten ruuduissa 5-6:2-3.

Seinän lounaiskulmassa ruuduissa 4-5:1-2 oli laasti ilman nokikokkareita, mutta mitään selvää laastisaumaa ei havaittu. Lounaiskulman suurikokoiset kivet saattavat olla korjausta. Ruudun 4:1 yläreunassa oleva kivi oli pelkkä kivilevy, jonka takana oli toinen samanmallinen kivi. Kyseessä voi olla lohjennut kivipinta tai sitten kokonaan uusi rakenne.

Sen sijaan seinän yläosassa ruuduissa 10-11:7-8 oleva suorakaiteen muotoisten kivien alue erottui muusta seinästä selvällä laastisaumalla. Sauman perusteella vaikutti siltä, että tämä seinäosa olisi rakennettu muuta seinää myöhemmin.

MUISTIINPANO.

1. KALLIO
2. SEINÄPINNASTA ULOSPÄIN NOIN 20-27 CM.
3. PIHA IV LÄNTINEN ULKOSEINÄ
4. PARRUN KOLO, KOLON SYVYYS NOIN 80 CM.
5. SEINÄPINNASTA ULOSPÄIN NOIN 35 CM.
6. SEINÄPINNASTA ULOSPÄIN NOIN 18 CM.
7. PIHA IV ITÄSEINÄ.
8. SEINÄPINNASTA ULOSPÄIN NOIN 30 CM.
9. PIHA IV MAANPINTA.
10. TORNI 12 LÄNTINEN ULKOSEINÄ.
11. TORNI 12 POHJOISIN ULKOSEINÄ.
12. TORNI 12 POHJOISIN ULKOSEINÄN LUOTI. 9.
13. TORNI 12 LÄNTISEN ULKOSEINÄN LUOTI 2.

TORNI 12 ETELÄINEN ULKOSEINÄ.

Tämän osan kivet päättyivät läntistä ulkoseinää vasten, kun taas alempana ruudussa 9:8-9 olevan seinäosan kivet jatkuivat läntisen ulkoseinän edellä mainittuun mahdolliseen aukkoon.

Ruudun 9:8 alaosassa oli nokikokkareisen laastin joukossa ns. Ahvenanmaan hiekkakiven kappaleita, jotka viittaavat korjaustöihin. Koko nokikokkareisen laastin alue voi olla korjaustyön tulosta, mutta tällöin lähes koko seinä olisi uudellen korjattua, joka ei vaikuta kovin todennäköiseltä.

Havainnot:

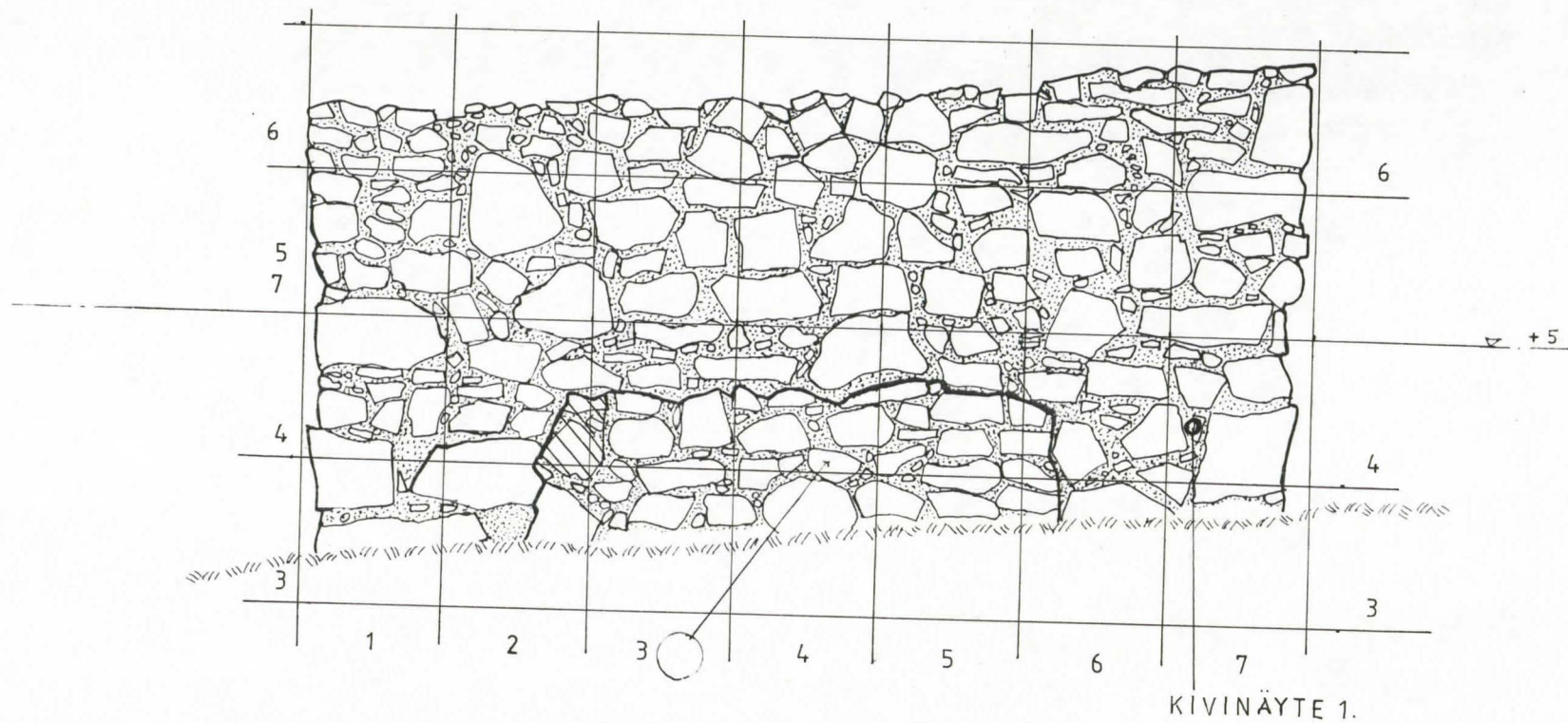
Tornin eteläseinä on rakenteellisesti hyvin rikkonainen. Seinän yläosassa näyttää olevan uudempi osa, joka on rakennettu muusta seinästä poikkeavasta materiaalista ja joka erottuu muusta seinästä myös selvällä saumalla. Tämän korjausosan alla oleva seinäosa jatkuu läntisen ulkoseinän sisään.

Varsinainen seinäosan nokipitoiselle laastille voidaan löytää vastine läntisen ulkoseinän eteläosasta (ruuduista 9-11:1-6), jossa on myös nokipitoista huonokuntoista laastia kivien takana. Kummassakin tapauksessa voidaan ajatella seinien olevan laajojen korjausten tulosta.

2.11.2. Länsiseinä.

Seinän kunto ja rakenne ennen korjaustöitä:

Tornin länsiseinä on suurelta osin korjaustyön tulosta. Kivet ovat muodoltaan epämääräisiä suunnikkaita, jollaisia ei tavata keskiaikaisista seinäosista. Kivet on asetettu osittain rivettäin. Seinän alaosassa on ruuduissa 4-5:2-6 ulospäin työntyvä lisäosa, joka on osittain sortunut. Myös tämä rakenne saattaa olla korjaustyön tulosta.

TORNI 12 LÄNTINEN ULKOSEINÄ.

Korjaustyöt:

Seinän alaosan korjaaminen jätettiin vuodelle 1991. Korjaustyöt keskittyivät yläosaan, josta ruuduista 5-6:6-7 paljastui pintalaastin alta betonilaasti, jossa oli tukirauhoitusta. Sama rakenne jatkui myös ruudussa 6:3, jossa betoni ulottui ainakin 15-20 cm:n syvyyteen.

Seinän länsiosan alakulmaa korjattaessa (ruutua 4:7) tuli esiin suurten kivien välistä tummaa - lähes hiiltynyttä - kiveä oleva kappale, joka myöhemmin todettiin orgaaniksi aineeksi, joka on ollut suuressa kuumuudessa. Ruutujen 4:6-7 alueelta todettiin heikkokuntoista nokipitoista laastia, joka poistettiin huonokuntoisena aina 40-50 cm:n syvyyteen saakka. Kulmarakenteen suurikokoiset kivet ulottuivat tähän laastiin, eli kuuluivat samaan rakenteeseen, kuten myös tumma orgaaninen kiviaines.

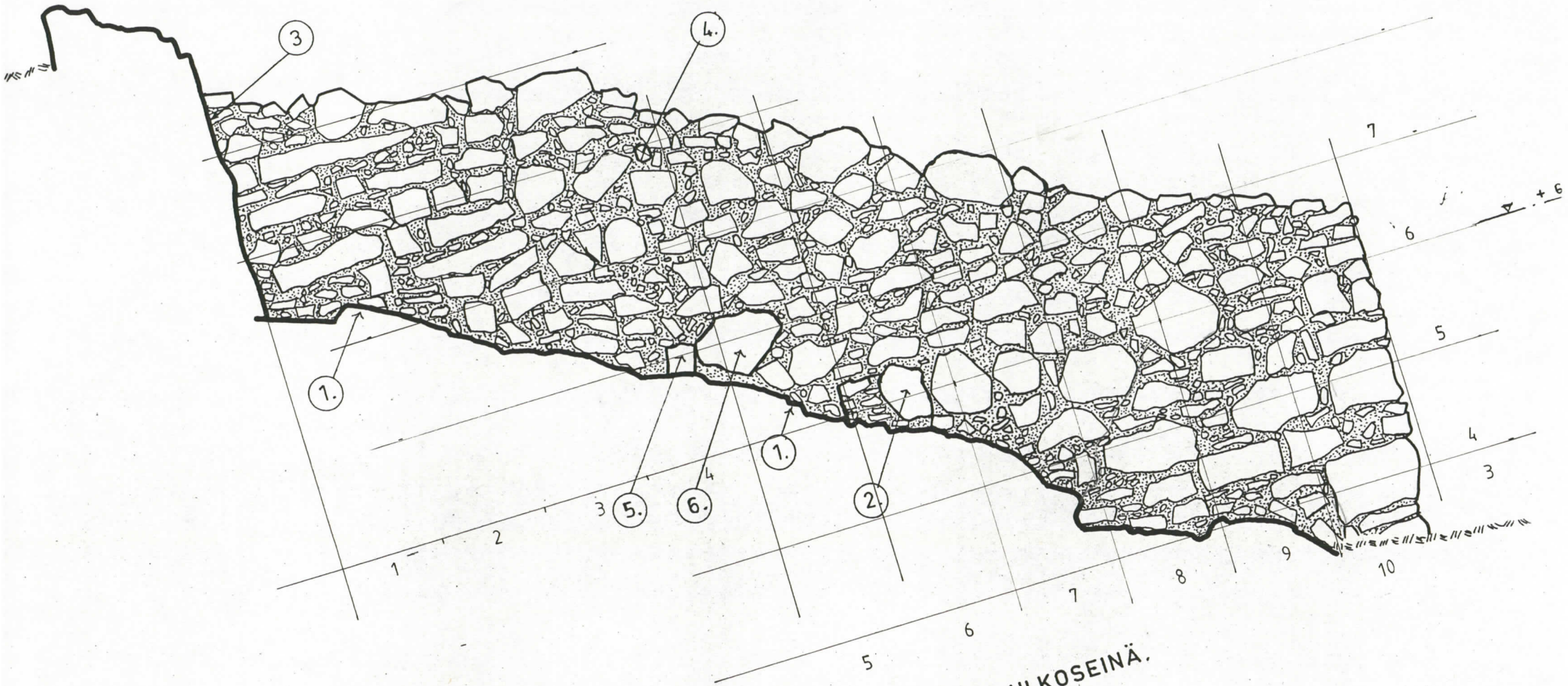
Havainnot:

Seinän yläosa on kokonaan myöhäistä korjaustyötä. Sen sijaan alaosassa on jäljellä samaa rakennetta kuin eteläseinässä. Alaosan kynnyksosa jäi tältä vuodelta selvittämättä.

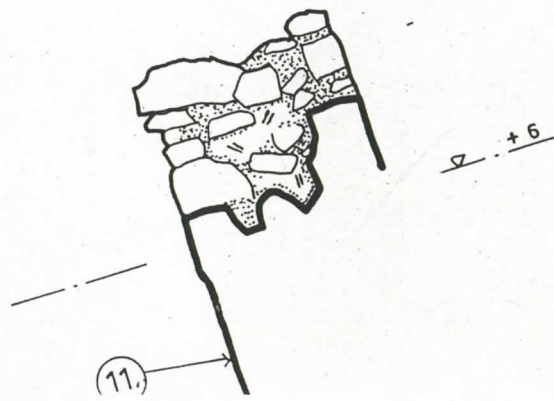
2.11.3. Pohjoisseinä.

Korjaustyöt:

Vuonna 1990 korjaustyöt päätettiin tornin pohjoisseinään, josta korjattiin osia ruuduista 5-6:8-10. Seinärakenne oli huonokuntoinen ja laasti oli noin 10 cm:n syvyydessä. Nokipitoista laastia ei havaittu korjatuista osista.

TORNI 12 POHJOINEN ULKOSEINÄ.

3. YHTEENVETO

Vuonna 1990 korjattiin Kuusiston linnanraunioilla useita eri kohteita, joista pääosan muodosti piha IV:n eli linnan sisäpihan läntinen siipiosa, josta korjattiin kolmen huoneen sisäseiniä ja molemmat ulkoseinä. Tähän samaan osaan liittyy myös linnan ulkopuolinen torni 12. Lisäksi korjaustöitä tehtiin linnan sisäpihan etelä ja itäosassa.

Korjaustöiden rakennushistoriallisia tuloksia arvioitaessa on huomattava se seikka, että tutkimustulokset perustuvat pääosin seinien korjaustyön yhteydessä esiin tulleista rakenteista. Osa havainnoista on kertynyt myös ns. detaljitutkimuksista, jotka ovat palvelleet lähinnä suunnittelun tarpeita. Vain harvoissa kohteissa, kuten L-huoneen länsiseinässä, tehtiin seinään pelkistä tutkimustarpeista johtuvia purkutöitä. Tämä tilanne heijastuu myös siinä, että hyväkuntoiset rakenteet, kuten esimerkiksi L ja I -huoneiden tiilipilarit, jätettiin tutkimatta. Tämä korjaustöistä riippuvainen rakenteiden havainnointi ei voi olla vaikuttamatta rakennushistoriallisten havaintojen kokoamiseen.

3.1. Piha IV:n eli sisäpihan länsiosan rakennusryhmä.

Länsiosan kolmen huoneen kokonaisuudessa on havaintojen perusteella erotettavissa selvästi kaksi rakennusvaihetta. Rakenteelliset havainnot varsinkin L-huoneesta viittaavat siihen, että rakennusryhmän läntinen seinä olisi ollut alunperin noin 70-80 cm kapeampi. L-huoneen länsiseinän osalta tämä havainto on mielestäni suhteellisen varma. Tähän samaan seikkaan viittaa myös K-huoneen länsiseinän rakenteet, joissa olisi myös noin 80 cm:n paksuinen levennysoasa. I-huoneessa tällaista levennysoaa ei ole, vaan

se on säilynyt alkuperäisessä leveydessään. Tämä kapeampi seinärakenne voisi liittyä linnan alkuperäiseen muurattuun ympärismuuriin.

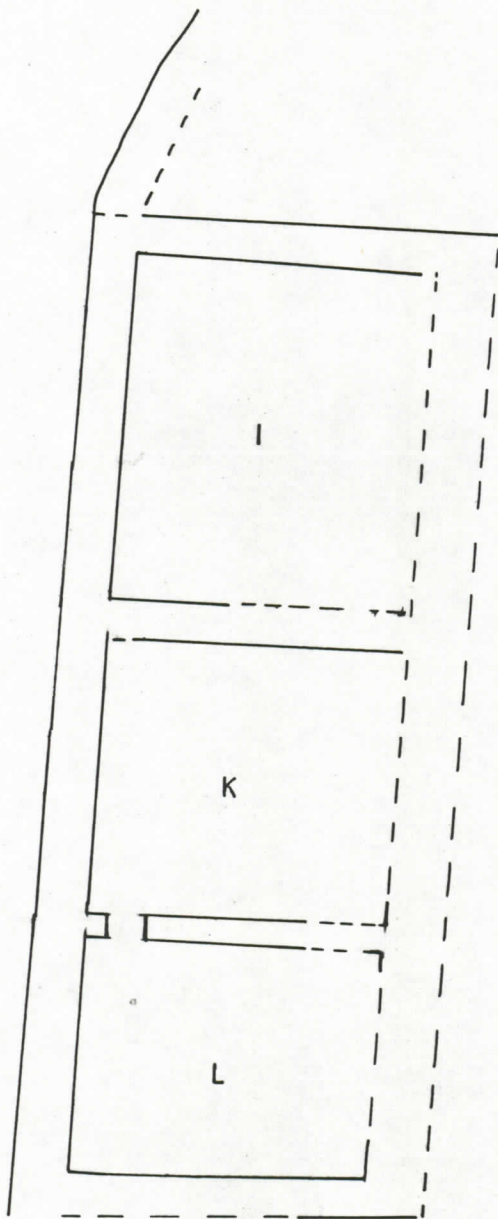
Tähän kapeampaan läntiseen seinään liittyy selvällä liitoksella L-huoneen eteläseinän alaosa. Samoin I-huoneessa liittyy länsiseinään selvästi sekä etelä- että pohjoisseinä. K-huoneen osalta ei voi varmaa havaintoa tehdä, mutta L-huoneen pohjoisseinän ja K-huoneen eteläseinän läpi kulkeva tiilinen oviaukko viittaa välillisesti siihen, että tämä seinä kuuluu myös jo vanhempaan rakennusvaiheeseen. Niinpä vaikuttaa siltä, että jo tässä vaiheessa on läntisen ulkoseinän yhteyteen rakennettu kolmihuoneinen rakennus. Tämän rakennuksen itäseinänä on todennäköisesti ollut nykyinen itäseinä, joskin se seinä on muita ongelmallisempi. L-huoneen etelä - ja itäseinän liitos kuitenkin viittaa samaan rakennusvaiheeseen.

Tämän ensimmäisen rakennusvaiheen rakennus on ollut L-huoneen eteläseinän perusteella vain noin 250 cm korkea, josta suora seinäosa on noin 190-200 cm. L-huoneen eteläseinässä on ollut noin ylimpänä 35 cm leveä kynnys ja sen päällä 60 cm korkea kapeampi seinäosa. Tämä kynnysrakenne saattaa liittyä yksikerroksisen rakennuksen kattorakenteisiin. Tämän perusteella vaikuttaa siltä, että ensimmäisessä rakennusvaiheessa olisi ainakin L-huoneessa ollut vain yksikerroksinen kivirakennus.

L - K -huoneiden välisessä seinässä on vielä osittain näkyvissä tiilikaarinen oviaukko, joka ulottuu nykyisin L ja K -huoneiden länsiseinän sisään. Tämä oviaukko on ollut toimiva oviaukko vain ensimmäisessä rakennusvaiheessa. Länsiseinän leventämisen myötä oviaukko on jäänyt pois käytöstä.

I VAIHE

0 10 m

Toisessa vaiheessa on L ja K -huoneiden länsiseinää levennetty noin 70-80 cm ja näin syntyneen kapeamman huoneen keskellä on sijoitettu L-huoneessa kaksi tiilipilaria. On hyvin todennäköistä, että huoneiden holvaukseen liittyvät tiilirakenteet ovat L ja I -huoneissa tästä toisesta vaiheesta. Ilmeisesti tässä vaiheessa on rakennusta korotettu ja rakennettu ainakin K-huoneen länsiseinän ikkuna ja komerot. L ja K -huoneiden välinen vanhempi oviaukko on jäänyt seinän sisään ja todennäköisesti tuolloin on avattu nykyinen oviaukko kellareiden L ja K välille. Tähän samaan rakennusvaiheeseen liittyy myös kaikkien huoneiden itäseinissä olevat kynnysrakenteet, joiden varaan on todennäköisesti rakennettu toisen kerroksen välipohjarakenteet. L-huoneen ikkuna-aukko on selvästi varsinaista seinää nuorempi rakenne ja voi liittyä myös tähän toiseen vaiheeseen.

Oheinen rakennusjärjestys on tehty siltä pohjalta, että alkuperäinen rakenne muodostaa ensimmäisen vaiheen ja toisen vaiheen siihen tehdyt muutokset. Kaikki nämä muutokset eivät välttämättä ole samanaikaisia, mutta tässä yhteydessä ne on luettu osaksi toista rakennusvaihetta. Joissakin detaljirakenteissa, kuten L-huoneen itäseinän ikkunassa, on selvästi useita vaiheita, mutta tällaista detaljitutkimusta ei voida tehdä käytettävissä olevan ajan puitteissa.

Läntisen siipiosan liitos pihaa kiertävään muuriin on ongelmallinen. Korjaustöiden yhteydessä saatiin havainto, että huoneen 10 eteläseinä jatkuu suorana kohti länttä ja pihaa kiertävä muuri on rakennettu tätä seinää vasten. Myös läntisen ulkoseinän puolelta saatiin tulkinnallinen saumahavainto, joka voidaan tulkita samalla tavoin. Tämä tarkoittaisi sitä, että läntisen siipiosan rakennusryhmää vasten on rakennettu pihaa kiertävä muuri. On tietysti myös mahdollista, että pihan muuri on purettu rakennusryhmän alta pois, mutta tämä ei vaikuta todennäköiseltä. Niinpä

vaikuttaa siltä, että ensin on rakennettu läntinen siipiosa ja vasta tämän jälkeen pihaa kiertävä muurattu muuriosa. Tämä tulkinta vaatisi vielä tiettyjä tarkistustutkimuksia eri osissa muuria.

3.2. Piha IV:n eli sisäpihan itäosa.

Läntisen siipiosan lisäksi saatiin merkittäviä tuloksia sisäpihan (piha IV) itäosasta. Havaintojen perusteella vaikuttaa siltä, että G-tornin pohjoisseinää vasten on rakennettu pihan itäseinä. Tämä tarkoittaisi sitä, että ensin on rakennettu G-torni ja tämän jälkeen linnan pihaa kiertävä muuriosa. Toisaalta on myös mahdollista, että alkuperäinen ympärismuuri on ensin purettu G-tornin alta pois ja jäljelle jäänyt osa on sitten liitetty torniin selvällä puskusaumalla.

Sisäpihan itäseinän eteläosassa on kaikkiaan neljä hirrenkoloa. Nämä kolot ja seinärakenteen saumat viittaavat siihen, että alueella on ollut rakennuksia. Tällaisesta rakennuksesta saatiin ehkä havaintoja jo 1960-luvun korjaustöissä, jolloin kaivettiin esiin ns. "saunarakennus".

Kari Uotila
FK Kari Uotila

Turussa 31.12.1990.

KUUSISTON LINNAN RAUNIOT.

MUURITUTKIMUS 1990.

LAASTINÄYTTEET (LN)

Nro	Kohdealue	Väri	Huomautuksia.
1.	Sisäpihan sisäänkäynti. Itäseinä.	Kellert.	Seinän sisässä ollut l.
2.	--- Länseiteinä.	---	2 tiilen välissä l.
3.	L-huone. Etelä-s. 12:1-2. sisäosa.	valk.	Seinän yläosan vanh. l.
4.	--- 12:6 sisäosa.	kellert.	---
5.	Sisäp. länsi-s. 12:3.	Valk.	mahd. paikkauslaasti.
6.	L-huone. Etelä-s. 11:3.	Valk.	tiiliosan laasti.
7.	--- 11:2.	vaal.rusk.	---
8.	--- 12:2-3.	kellert.	saumarakenteen l.
9.	--- 11:2-3. palop.	kellert.	vanh. palopinta.
10.	--- 11:3. vanh.l.k.s.	valk.	vanh. laastipinta.
11.	--- 11:2. vanh.seinä.	kellert.	vanh. lastipinta.
12.	--- 11:2. ---	valk.	---
13.	--- Länsi-s. 10:1. vanh.seinä.	vaal.rusk.	puretun seinän takaa.
14.	--- Itä-s. 12:20. vanh.s.	rusk.	mahd. alkuper. laasti.
15.	--- Etelä-s. 11:8. vanh.seinä.	rusk.	vanha seinälaasti.
16.	--- 10:8. vanh.seinä.	vaal.rusk.	tumma l. seinän sisällä.
17.	--- Itä-s. 12:21. vanh.seinä.	---	betonin alla ollut l.
18.	--- 12:21. tiiliosa.	valk.	tiilirak. laasti (prim.)
19.	K-huone. Länsi-s. ikkunarakenne.	valk.	vanh. laastiosa.
20.	--- ---	---	ikkunarakenteen l.
21.	--- Itä-s. 12:18. kynnysrak.	kellert.	mahd. vanh. laasti.
22.	--- 12:17.	valk.	kivien välissä prim.l.
23.	--- 10:16-17. komero.	vaalea.	komeron prim. laasti.
24.	K-L -huoneen ovi. Länsipieli.	rusk.	vanh. tiilirakenne.
25.	Sisäp. länsi-s. 10:4. kiviseinä.	rusk.	kiviosan laasti.

Nro	Kohdealue		Väri	Huomautuksia.
26.	Sisäp. länsi-s.	11:4.	tiiliseinä.	vaal.rusk. sortunut tiiliseinä.
27.	L-huone. Länsi-s.	9:5.	seinäosa.	rusk. seinärakenteen l.
28.	"-	8:5.	perustusosa.	rusk. perustusosan l.
29.	K-huone. Länsi-s.	8:7.		vaal.rusk. tiilirakenteen l.
30.	Sisäp. länsi-s.	11:9.	tiilirak.	vaal.harm. prim. tiilirak. l.
31.	"-	12:16.	seinärak.	harm. seinärak. laasti.
32.	"-	12:15.	tiilirak.	rusk. tiilirak. laasti.
33.	Huone 10. Etelä-s.	12:6.	seinärak.	vaal-rusk. alkuper. laasti.
34.	I-huone. Etelä-s.	11:7.	seinärak.	vaalea. Sauman yläpuolinen l.
35.	"-	10:7.	seinärak.	tumman r. nokisekoitteinen l.
36.	"- pohj.-s.	11:3.	seinärak.	vaal-rusk. seinärakenteen prim.l.
37.	Sisäp. länsi-s.	11:1.	ikkunarak.	valk. uudempi pieliosa.
38.	"-	11:1.	"-	vaal. vanh. seinäosa.
39.	I-huone. Länsi-s.	10:16.	seinärak.	vaalea. vinon tiilirak. l.
40.	Sisäp. (h. 19) P-s.	12:8.	seinärak.	rusk. laastin pinnassa nokea.
41.	Sisäpihan itä-s.	12:3.	seinärak.	vaalea. alaosan rapautunut l.
42.	"-	12:3.	"-	kelt. yläosan l.
43.	"-	13:13.	seinärak.	vaal.rusk. puskusauman l.
44.	G-torni. Pohj.-s.	13:1.	seinärak.	valk. Vanhemman seinän l.
45.	Sispihan itä-s.	12:11.	tiilirak.	valk. tiilirakenteen l.
46.	G-torni. Länsi-s.	12:1.	seinärak.	rusk. vanh. kiviseinän l.
47.	Länt. ulkoseinä.	9:10.	Aukko 1.	kellert. Aukon pintalaasti.
48.	"-	9:10.	"-	"- Aukon umpeemuuraus l.
49.	"-	9:9.	Aukko 2.	vaalea. Aukon pintalaasti.
50.	"-	9:9.	"-	rusk. Aukon umpeenmuuraus l.
51.	"-	10:9.	seinärak.	vaalea. Seinärakenteen prim.l.
52.	"-	10:1.	tiilirak.	ruskeht. mahd. sekun. l.
53.	"-	10:1.	sisäosa.	vaal. seinäkolon sisustan l.
54.	Torni 12. Etelä-s.	9:8.	seinäosa.	ruskeht. seinärak. laasti.

<u>Nro Kohdealue</u>		<u>Väri</u>	<u>Huomautuksia.</u>
55. -"-	10:7. seinäarak.	vaalea.	nuor. seinäosa.
56. Länt. ulkoseinä.	10:2. seinäarak.	valk.	seinän sisustan l.
57. Tornin 12. Etelä-s.	9:5. -"-	rusk+noki.	seinäarak.
58. -"-	10:2. saumal.	valk.	vanh. seinäosa.
59. -"-	10:2. saumal.	vaal.	nuor. seinäosa
60. -"-	4:2. seinäarak.	vaal.	seinälaasti.

KIVINÄYTTEET:

<u>Nro Kohdealue</u>		<u>Väri</u>	<u>Huomautuksia.</u>
1. Tornin 12. länsis.	4:7.	Tumma kivettynyt orgaaninen "kivi".	
2. Länt. ulkoseinä.	9:12.	Lasittunut kalkkikiven pala.	
3. L-huone. etelä-s.	12:6.	Kalkkikiven pala.	
4. Tornin 12. etelä-s.	9:6.	Kalkkikiven pala.	
5. -"-	8:5.	Suurikokoinen kalkkikiven pala.	

HIILINÄYTE:

<u>Nro Kohdealue</u>		<u>Väri</u>	<u>Huomautuksia.</u>
1. Tornin 12. etelä-s.	9:5.	Laastissa olevia nokikokkareita.	

KUUSISTON LINNANRAUNIOT.

VUODEN 1990 MUURITUTKIMUKSET.

Mustavalko - kuvat(kinofilmi). Kuvaaja Kari Uotila.

Filmi 1. Kuvattu 2.5.1990.

5992.	1.	Linnanpihalle johtava portaikko.	Itäs.sisäpuoli. Yleiskuva K).	SW.
5993.	2.	---	Länsiseinän sisäpuoli. YK.	SE.
5994.	3.	---	Itäseinän sisäpuoli. Panor (PK).	W
5995.	4.	---	---	W.
5996.	5.	---	---	W.
5997.	6.	---	Länsiseinän sisäpuoli. PK.	E.
5998.	7.	---	---	E.
5999.	8.	---	---	E.
6000.	9.	---	Länsiseinän sisäpuoli. YK.	NE.
6001.	10.	---	Itäseinän sisäpuoli. YK.	NW.
6002.	11.	---	Yleiskuva koko rakenteesta.	N.
6003.	12.	---	Itäseinä ylhäältä päin.	SW.
6004.	13.	---	Länsiseinä ylhäältä päin.	SE.
6005.	14.	---	YK.	SE.
6006.	15.	---	YK.	NW.
6007.	16.	---	Itäseinä alhaalta päin.	S.
6008.	17.	---	Länsiseinä alhaalta päin.	S.
6009.	18.	L-huone.	Itäseinä. YK.	W.
6010.	19.	---	Itäseinä, panoraama.	W.
6011.	20.	---	---	W.
6012.	21.	---	---	W.
6013.	22.	---	---	W.
6014.	23.	---	Itäseinän ikkuna.	W.
6015.	24.	---	Itäseinän oviaukko.	W.
6016.	25.	---	Itäseinän oviaukon pohj.seinä.	SW.
6017.	26.	---	Itäseinän oviaukon eteläseinä.	NW.
6018.	27.	---	Eteläseinä. panoraamakuva.	N.
6019.	28.	---	---	N.
6020.	29.	---	---	N.
6021.	30.	---	---	N.
6022.	31.	---	---	N.
6023.	32.	---	---	N.
6024.	33.	---	---	N.
6025.	34.	---	---	N.
6026.	35.	---	---	N.
6027.	36.	---	---	N.

Filmi nro 2. Kuvattu 9.-10.5.1990.

6028.	1. L-huone.	Pohj.seinä. panoraamakuva.	S.
6029.	2. --	--	S.
6030.	3. --	--	S.
6031.	4. --	Pohj. seinä.Yleiskuva.	SE.
6032.	5. --	Pohj.seinän kaareva tiilir.	SE.
6033.	6. K-huone.	Pohj. seinä. panoraamakuva.	S.
6034.	7. --	--	S.
6035.	8. --	--	S.
6036.	9. --	Itäseinä. panoraamakuva.	W.
6037.	10. --	--	W.
6038.	11. --	--	W.
6039.	12. --	Eteläseinä. panoraamakuva.	N.
6040.	13. --	--	N.
6041.	14. --	--	N.
6042.	15. --	Eteläseinä. YK.	NE.
6043.	16. --	--	N.
6044.	17. L-huone.	Eteläseinä. muurirakennekuva.	N.
6045.	18. --	--	N.
6046.	19. K-huone	Länsiseinä. panoraamakuva.	E.
6047.	20. --	--	E.
6048.	21. --	--	E.
6049.	22. --	Länsiseinä. YK.	E.
6050.	23. --	Eteläseinän portaikko.	NE.
6051.	24. --	Itäseinän ikkuna-aukko.	SW.

Filmi nro 3. toukokuu 1990.

	1. -----		
	2. -----		
6052.	3. Linnan sisäpihan länsiseinä L-huoneen kohdalta. YK.		E.
6053.	4. --	detaljikuva.	E.
6054.	5. --	--	E.
6055.	6. --	seinärakenne.	S.
6056.	7. I-huone.	Länsiseinä.	E.
6057.	8. --	--	E.
6058.	9. --	Pohj. seinä. panoraamakuva.	S.
6059.	10. --	--	S.
6060.	11. --	--	S.
6061.	12. --	--	S.
6062.	13. --	--	S.

6063.	14.	I-huone.	Länsiseinän tiiliosa.	SE.
6064.	15.	---	---	E.
6065.	16.	L-huone.	Eteläseinän rakennedetalji.	N.
6066.	17.	---	---	NE.
6067.	18.	---	---	NW.
6068.	19.	I-huone.	Eteläseinä, panoraamakuva.	N.
6069.	20.	---	---	N.
6070.	21.	---	Itäseinä, panoraamakuva.	W.
6071.	22.	---	---	W.
6072.	23.	---	---	W.
6073.	24.	---	Eteläseinä, YK.	N.
6074.	25.	---	Itäseinä, YK.	W.

Filmi nro 4. Toukokuu 1990.

	1.	-----		
6075.	2.	L-huone.	Pohj. seinä.	S.
6076.	3.	---	---	S.
6077.	4.	---	Pohjoisseinän yleiskuva.	SE.
6078.	5.	---	Pohjoisseinän tiilikaari.	SE.
6079.	6.	K-huone.	Pohj.seinän panoraamakuva.	S.
6080.	7.	---	---	S.
6081.	8.	---	---	S.
6082.	9.	---	Itäseinän panoraamakuva.	W.
6083.	10.	---	---	W.
6084.	11.	---	---	W.
6085.	12.	---	Itäseinän yläosan kynnys.	W.
6086.	13.	---	Eteläseinä, panoraamakuva.	N.
6087.	14.	---	---	N.
6088.	15.	---	---	N.
6089.	16.	---	Eteläseinän yleiskuva.	NE.
6090.	17.	---	Eteläseinän portaikko.	N.
6091.	18.	L-huone.	Eteläseinän muurirakenne.	N.
6092.	19.	---	---	N.
6093.	20.	K-huone.	Länsiseinän panoraamakuva.	E.
6094.	21.	---	---	E.
6095.	22.	---	---	E.
6096.	23.	---	Länsiseinän yleiskuva.	E.
6097.	24.	---	Eteläseinän portaikko.	N.
6098.	25.	---	Itäseinän ikkuna-aukko.	W.

Filmi nro 5. Kuvattu toukokuussa 1990.

6099.	1. L-huone.	Eteläseinässä oleva vanhempi luonnonkivimuuraus.	N.
6100.	2. "-	"-	N.
6101.	3. "-	"-	N.
6102.	4. "-	"-	N.
6103.	5. "-	Eteläseinästä esiintullut neliömäinen tiili.	N.
6104.	6. "-	Eteläseinän länsipäässä oleva vanhempi kynnyser.	NE.
6105.	7. "-	"-	N.
6106.	8. "-	"-	NW.
6107.	9. "-	"-	N.
6108.	10. Sisäpihan länsiseinän kaivauksissa paljastunut osa.		E.
6109.	11. "-		E.
6110.	12. "-		E.
6111.	13. L-huone.	Eteläseinän länsipään kynnysrakenne.	S.
6112.	14. "-	"-	SW.
6113.	15. "-	"-	NW.
6114.	16. "-	"-	S.
6115.	17. "-	Pohj- ja itäseinän liitos.	SW.
6116.	18. "-	"-	SW.
6117.	19. "-	"- Yleiskuva.	SW.
6118.	20. "-	Eteläseinän itäpään luonnonkivirakenne.	N.
6119.	21. "-	"-	N.
6120.	22. "-	"-	N.
6121.	23. K-huone.	Eteläseinän tiilirakenne.	N.
6122.	24. "-	"-	N.
6123.	25. "-	Itäseinän seinärakenne korjaustyön aikana.	NW.

Filmi nro 6. Kuvattu Touko-kesäkuussa 1990.

6124.	3. L-huone.	Etelä- ja itäseinän liitos.	YK.	NW.
6125.	4.	"-	detalji.	NW.
6126.	5.	"-		NW.
6127.	6.	"-		NW.
6128.	7. L-huone.	I-seinän kynnysrakenne.		S.
	8. ----			
	9. ----			
6129.	10. L-huone.	Itäseinän yläosa.		SW.
6130.	11.	"-		S.
6131.	12.	"-		S.
6132.	13.	"-	detalji.	W.
6133.	14.	"-		S.

6134.	15.L-huone. Etelä-länsiseinän liitoksen purkutyö.		N.
6135.	16.	--	S.
6136.	17.	--	NE.
6137.	18.	--	NE.
6138.	19.	--	NE.
6139.	20.	--	NE.
6140.	21.	Itäseinän korjaustyö. YK.	W.
6141.	22.	--	SW.
6142.	23.	--	SW.
6143.	24.K-huone. Länsiseinän ikkunarakenne.		E.
6144.	25.	--	NE.
6145.	26.	--	SE.
6146.	27.	--	N.
6147.	28.L-huone. Itäseinän holvikynnys.		W.
6148.	29.	--	NW.
6149.	30.K-huone. Eteläseinän portaikon seinärakenne.		N.
6150.	31.	Länsiseinän ikkunarakenne.	N.
6151.	32.	--	N.
6152.	33.	Itäseinän pohjoisosa.	W.
6153.	34.	--	W.
6154.	35.	--	N.
6155.	36.I-huone. Itäseinän kynnysrakenne. päältä.		S.
6156.	37.	--	W.

Filmi nro 7. Kuvattu kesäkuussa -90.

6157.	2. Seinien kuntotilanne -kuvia kesäkuussa -90. Oviaukko X-huon.		N.
6158.	3.	--	W.
6159.	4.	--	E.
6160.	5.	--	E.
6161.	6.	--	SE.
6162.	7.	--	NW.
6163.	8.	--	N.
6164.	9.	--	SW.
6165.	10.	--	SW.
6166.	11.K-huone. Eteläseinän tiilinen ovikaari.		N.
6167.	12.	--	N.
6168.	13.	--	N.
6169.	14.	Pohj.seinä. muurirakenne.	S.
6170.	15.	--	S.
6171.	16.Sisäpihan länsiseinä. Panoraama. (pohj-etelään.)		E.
6172.	17.	--	E.

6173.	18.	Sisäpihan länsiseinä. Panoraama (pohj.-etelään)	E.
6174.	19.	---	E.
6175.	20.	---	E.
6176.	21.	---	E.
6177.	22.	---	E.
6178.	23.	Huone 10. Eteläseinä, panoraama (länsi-itä).	N.
6179.	24.	---	N.
6180.	25.	---	N.

Filmi nro 8. Kuvattu kesä-heinäkuussa -90.

6181.	2.	L- ja K-huoneiden Itäseinän välissä oleva kiviladelma.	S.
6182.	3.	---	N.
6183.	4.	---	NW.
6184.	5.	---	W.
	6.	----	
	7.	----	
	8.	----	
	9.	----	
6185.	10.	---	kiviladelma poistettu. W.
6186.	11.	---	YK. SW.
6187.	12.	---	W.
6188.	13.	---	W.
	14.	---	
6189.	15.	L-K-huoneiden oviaukossa oleva komero. Takaseinä.	W.
6190.	16.	---	W.
6191.	17.	---	SW.
6192.	18.	---	luoteiskulma. NW.
6193.	19.	---	NW.
6194.	20.	---	YK. NW.
6195.	21.	---	W.
6196.	22.	---	takaseinä. W.
	23.	Kaivausalue 90 002. Kerroksen IX pohja.	NE.
	24.	---	E.
	25.	koekuoppa.	SE.
	26.	Kerroksen X pohja.	E.
	27.	---	N.
	28.	---	W.
	29.	---	N.
	30.	---	E.
	31.	---	S.
	32.	---	N.

33.	Kerroksen XI pohja.	N.
34.	---	E.
35.	---	W.
36.	---	N.
37.	---	N.
Filmi nro 9. Kuvattu heinäkuussa -90.		
3.	Kaivausalue 90 002. Kerroksen XII pohja.	N.
4.	---	N.
5.	---	S.
6.	---	N.
7.	Kerroksen XIII pohja.	S.
8.	---	N.
9.	---	N.
10.	---	E.
11.	---	E.
12.	---	E.
13.	---	S.
14.	Sisäpihan länsiseinän eteläosa. Sortunut ikkunakaari.	E.
15.	---	E.
16.	Kaivausalue 90 002. Kerroksen XIV pohja.	S.
17.	---	N.
18.	---	S.
19.	---	S.
20.	---	NE.
21.	Kerroksen XV pohja	E.
22.	---	N.
23.	---	S.
24.	---	S.
25.	Kerroksen XVI pohja	S.
26.	---	N.
27.	---	N.
28.	---	N.
29.	---	S.
30.	---	E.
31.	Kerroksen XVII pohja.	E.
32.	---	E.
33.	---	N.
34.	---	S.
35.	---	W.
36.	---	E.
37.	---	N.

6197.
6198.

Filmi nro 10. Kuvattu elokuussa -90.

6199.	2.	Sisäpihan länsiseinä, eteläosa. (L-huone) korjaustyö.	E.
6200.	3.	--- Oviaukko.	E.
6201.	4.	---	E.
6202.	5.	--- Ikkunan ja oven välinen osa.	E.
6203.	6.	--- detalji.	E.
6204.	7.	--- Oven pohj. ovipieli.	NE.
6205.	8.	---	NE.
6206.	9.	keskiosa. (K-huone) YK.	E.
6207.	10.	---	E.
6208.	11.	---	E.
6209.	12.	---	E.
6210.	13.	---	E.
6211.	14.	eteläosa. Oviaukon päällä oleva seinäosa.	E.
6212.	15.	keskiosa. K-huoneen ikkuna-aukko.	E.
6213.	16.	---	E.
6214.	17.	---	E.
6215.	18.	---	E.
6216.	19.	U-huone. Lounaiskulma.	E.
6217.	20.	---	E.
6218.	21.	---	E.
6219.	22.	---	N.
6220.	23.	Sisäpihan länsiseinä, eteläosa. A-hirren kolo. YK.	E.
6221.	24.	---	E.
6222.	25.	---	E.
6223.	26.	--- detalji.	E.
6224.	27.	---	E.
6225.	28.	--- seinärakenne K-h etel. oviaukossa	N.
6226.	29.	---	N.
6227.	30.	---	N.
6228.	31.	--- A-hirren kolo.	SE.
6229.	32.	U-huoneen kaakkoisseinän alaosa.	N.
6230.	33.	---	N.
6231.	34.	---	NE.
6232.	35.	Sisäpihan länsiseinän keskiosa. Seinärakenne.	E.
6233.	36.	pohjoisosa. Seinärakenne.	E.

Filmi nro 11. Kuvattu elokuussa -90.

6234.	1. L-huone. Länsiseinä. Viemäriaukon kaivuutyö.		E.
6235.	2.	---	E.
6236.	3. K-huone. Länsiseinä. Katekivellinen viemäriaukko.		E.
6237.	4.	---	E.
6238.	5. Lant. ulkomuuri. Keskiosa (K-huone). Viemärikaivuu.		W.
6239.	6.	---	W.
6240.	7.	Eteläinen osa (L-huone). Viemärikaivuu.	W.
	8-20. Laukon kartanon kaivaukset.		
6241.	21. Sisäpihan länsiseinä. L-huoneen ikkuna-aukko. YK.		E.
6242.	22.	---	E.
6243.	23.	---	E.
6244.	24.	---	E.
6245.	25.	---	E.
6246.	26.	---	SE.
6247.	27.	---	NE.
6248.	28.	---	E.
6249.	29.	---	E.
6250.	30.	---	SE.
6251.	31.	---	E.
6252.	32. Huone 10. eteläseinä. korjaustyö.		N.
6253.	33.	---	N.
6254.	34.	---	N.
6255.	35.	---	NW.
6256.	36.	---	N.

Filmi nro 12. Kuvattu elo-syyskuussa -90.

6257.	2. Sisäpihan länsiseinä. K-huoneen ikkuna-aukko.		E.
6258.	3.	--- " ---	NE.
6259.	4.	--- " ---	SE.
6260.	5. Sisäpihan kaakkoisosa. YK.		N.
6261.	6.	panoraama. (länestä-itään).	N.
6262.	7.	--- " ---	N.
6263.	8.	--- " ---	N.
6264.	9. Sisäpihan länsiseinä. K-huoneen ikkuna-aukko. Alakiven poisto.		E.
6265.	10.	--- " ---	E.
6266.	11.	--- " ---	E.
6267.	12. K-huone. Itäseinän ikkuna-aukko. YK.		W.
6268.	13.	--- " ---	W.
6269.	14.	--- " ---	W.

Filmi nro 12. Kuvattu elo-syyskuussa -90.

	2.	Sisäpihan länsiseinä. K-huoneen ikkuna-aukko.		E.
	3.	---	eteläpieli.	NE.
	4.	---	pohj. pieli.	SE.
	5.	Sisäpihan kaakkoisosa. YK.		N.
	6.		panoraama. (lännestä-itään).	N.
	7.	---		N.
	8.	---		N.
	9.	Sisäpihan länsiseinä. K-huoneen ikkuna-aukko. Alakiven poisto.		E.
	10.	---		E.
	11.	---		E.
	12.	K-huone. Itäseinän ikkuna-aukko. YK.		W.
	13.	---	YK.	W.
	14.	---	alakivet poistettu.	W.
6270.	15.	---	pohj. pieli.	SW.
6271.	16.	---	eteläpieli.	NW.
6272.	17.	---	ikkunan yläkaari.	W.
6273.	18.	---	YK.	SW.
6274.	19.	L-huone. Itäseinän ikkuna-aukon purkutyö.	eteläpieli.	NW.
6275.	20.	---	pohj. pieli.	SW.
6276.	21.	---	YK.	NW.
6277.	22.	---	pohjarakenne.	W.
6278.	23.	---	YK.	W.
6279.	24.	---	eteläpieli.	W.
6280.	25.	---	pohj. pieli.	W.
6281.	26.	---		SW.
6282.	27.	---	detalji.	SW.
6283.	28.	---	eteläpieli.	NW.
6284.	29.	---		NW.
6285.	30.	---		NW.
6286.	31.	---	pohj. pieli.	SW.
6287.	32.	Sisäpihan kaakkoisosa. Syvätäyttö.	detalji	N.
6288.	33.	---	YK.	N.
6289.	34.	---		N.
6290.	35.	---	detalji.	N.
6291.	36.	Sisäpihan länsiseinä. K-huoneen ikkuna-aukko.		E.

Filmi nro 13. Kuvattu syyskuussa -90.

6292.	2.	R-huone. Lounaiskulman kivilatomuksen purkutyö. YK.	N.
6293.	3.	--- YK ylhäältä.	N.
6294.	4.	---	N.
6295.	5.	---	N.
6296.	6.	---	NE.
6297.	7.	---	NE.
6298.	8.	--- YK.	E.
6299.	9.	---	N.
6300.	10.	---	N.
6301.	11.	---	E.
6302.	12.	--- detalji.	NE.
6303.	13.	---	NE.
6304.	14.	--- YK.	E.
6305.	15.	---	N.
6306.	16.	Sisäpihan itäseinä. Panoraama (pohj-etelä).	W.
6307.	17.	---	W.
6308.	18.	---	W.
6309.	19.	+ torni G.	W.
6310.	20.	YK	W.
6311.	21.	Sisäpihan pohjoisseinä. YK	S.
6312.	22.	---	S.
6313.	23.	Sisäpihan luoteisseinä. YK.	SE.
6314.	24.	---	SE.
6315.	25.	Sisäpihan itäseinä+torni G. YK.	W
6316.	26.	. YK.	S.
6317.	27.	YK.	S.
6318.	28.	hirsikolot.	W.
6319.	29.	I-huone. Eteläseinän länsiosa. Syvätäyttö.	N.
6320.	30.	---	NW.
6321.	31.	---	NW.
6322.	32.	Pohj.seinän syvätäyttö.	S.
6323.	33.	---	S.
6324.	34.	Länsi ja pohj- seinän liitos.	SE.
6325.	35.	Länt. ulkomuuri. L-huoneen viemärointiaukko.	W.
6326.	36.	---	W.

Filmi nro 14. Kuvattu syyskuussa -90.

6327.	0.	L-huone. Itäseinän ikkuna-aukko.	YK.	W.
6328.	1.	"	eteläpieli.	W.
6329.	2.	"	pohj.pieli.	W.
6330.	3.	"	eteläpieli.	NW.
6331.	4.	"	pohj.pieli.	SW.
6332.	5.	"		SW.
6333.	6.	Sisäpihan itäseinän ja G-tornin liitos.	detalji.	NW.
6334.	7.	"		NW.
6335.	8.	"		NW.
6336.	9.	Sisäpihan itäseinä.	pohjoisosa. seinärakenne.	W.
6337.	10.	"		W.
6338.	11.	"		W.
6339.	12.		eteläosa. seinärakenne.	W.
6340.	13.	"		W.
6341.	14.	"	YK.	W.
6342.	15.		YK.	W.
6343.	16.	K-huoneen itäseinän oviaukko.	eteläpieli.detalji.	E.
6344.	17.	"		E.
6345.	18.	"		N.
6346.	19.		YK.	N.
6347.	20.		detalji.	N.
6348.	21.	"		NW.
6349.	22.		pohj.pieli. detalji.	SW.
6350.	23.	"		S.
6351.	24.	I-huone. Itäseinän oviaukko.	Pohjoispielen purkutyö.	SE.
6352.	25.	G-torni. Länsiseinän eteläosa.		W.
6353.	26.		pohj.osa.	W.
6354.	27.		pohjoisseinä.	N.
6355.	28.		+ itäseinän pohjoisosa.	NW.
6356.	29.		+ sisäpihan itäseinä. YK.	NW.
6357.	30.		YK.	NW.
6358.	31.		Länsiseinän eteläosa.	W.
6359.	32.	Sisäpihan kaakkoisosan itäkulma+	G-torni.YK.	N.
6360.	33.	"		NW.
6361.	34.	I-huone. Itäseinän oviaukko.	Pohjoispieli.purkutyö.	SW.
6362.	35.	"		SW.
6363.	36.		Eteläpieli.YK.	NW.

Filmi nro 15. Kuvattu syyskuussa -90.

6364.	1. Länt. ulkomuuri. Panoraama (etel-pohjoiseen.)	W.
6365.	2. ---	W.
6366.	3. ---	W.
6367.	4. ---	W.
6368.	5. ---	W.
6369.	6. ---	W.
6370.	7. ---	W.
6371.	8. Tornin 12. Eteläseinä. YK.	SW.
6372.	9. alaosa.	S.
6373.	10. keskiosa.	S.
6374.	11. yläosa.	SW.
6375.	12. Länsiseinä. YK.	W.
6376.	13. I-huone. Itäseinän oviaukko. etel. pieli pihan puolelta.	E.
6377.	14. pohj.pieli.	SE.
6378.	15. ---	SE.
6379.	16. ---	SW.
6380.	17. G-torni. pohjoisseinä. Korjaustyö.	N.
6381.	18. --- detalji.	N.
6382.	19. Sisäpihan länsiseinä. I-huoneen itäseinän oviaukko.	E.
6383.	20. Esipiha II:n kaivauskuopan täyttö.	SW.
6384.	21. ---	W.
6385.	22. ---	W.
6386.	23. ---	N.
6387.	24. Työkuva. T.Koivisto ja H.Siren.	
6388.	25. Sisäpihan kaivausalue 90 001. kivetyksen takaisin ladonta.	E.
6389.	26. ---	W.
6390.	27. Savenotto kuoppa. 90 006. Pystypaalut.	NE.
6391.	28. --- Työkuva.	NE.
6392.	29. Pystypaalut.	SE.
6393.	30. ---	W.
6394.	31. ---	E.
6395.	32. ---	E.
6396.	33. --- YK.	S.
6397.	34. --- detalji.	S.
6398.	35. --- YK.	N.
6399.	36. ---	N.
6400.	37. Linnanvartija Rekkunen ent. Koivisto nykyisin Venhe.	

Filmi nro 16. Kuvattu syyskuussa -90.

6407.	2.	Savenottopaikka kaivausalue 90 006. Pystypaalut.	NE.
6402.	3.	---	NE.
6403.	4.	---	NE.
6404.	5.	---	S
6405.	6.	---	SE.
6406.	7.	---	SE.
6407.	8.	---	SE.
6408.	9.	---	N.
6409.	10.	G-torni. Länsiseinä. Pohj.osa. korjaustyö.	W.
6410.	11.	--- detalji.	W.
6411.	12.	Pohj.seinä. Rakennustyö.	N.
6412.	13.	--- YK.	N.
6413.	14.	Länsiseinä. Pohj.osa. detalji.	W.
●	15.-25.	Laukon kartanon kaivaukset.	
6414.	26.	G-torni. Länsiseinän eteläosa. Korjaustyö.	W.
6415.	27.	Urakivet.	NW.
6416.	28.	---	W.
6417.	29.	---	W.
6418.	30.	G-tornin lounaiskulma. detalji.	NW.
6419.	31.	YK.	NW.
6420.	32.	Sisäpihan länsiosan kattamistyö.	NE.
6421.	33.	G-tornin lounaiskulma. Detalji.	NW.
6422.	34.	tiilikaari.	NW.
6423.	35.	---	NW.
6424.	36.	YK.	NW.
● 6425.	37.	detalji.	N.

Filmi nro 17. Kuvattu Lokakuussa -90.

6426.	7.	Länt. ulkomuuri. YK.	SW.
6427.	8.	---	W.
6428.	9.	---	W.
6429.	10.	---	W.
6430.	11.	hirren kolo A. (sisäkuva)	W.
6431.	12.	ulkokuva	W.
6432.	13.	hirren kolo B. ulkokuva	W.
6433.	14.	sisäkuva	W.
6434.	15.	hirren kolo C. sisäkuva	W.
6435.	16.	ulkokuva	W.

6436.	17.	Linna vuoden 1990 korjaustöiden jälkeen. R-huone. Kaakk. kulma.	NW.
6437.	18.	loun.kulma.	NE.
6438.	19.	Sisäpihan portaikko. I-seinä.	NW.
6439.	20.	L-seinä.	NE.
6440.	21.	Kaivausalue 90 002.	N.
6441.	22.	U-huoneen viemäröintityö.	W.
6442.	23.	---	E.
6443.	24.	Sisäpihan länsiseinä.	E.
6444.	25.	---	E.
6445.	26.	---	E.
6446.	27.	---	E.
6447.	28.	L-huone. savisoraus.	NE.
6448.	29.	L-huone. Eteläseinä.	N.
6449.	30.	I-seinä.	NW.
6450.	31.	---	SW.
6451.	32.	P-seinä.	S.
6452.	33.	L-seinä.	E.
6453.	34.	K-huone. P-seinä.	S.
6454.	35.	I-seinä.	SW.
6455.	36.	---	SW.
6456.	37.	---	SW.

Filmi nro 18. Kuvattu lokakuussa -90.

6457.	2.	Linna vuoden 1990 korjaustöiden jälkeen. K-huone. L-seinä.	E.
6458.	3.	---	SE.
6459.	4.	E-seinä.	N.
6460.	5.	---	N.
6461.	6.	I-seinä.	NW.
6462.	7.	I-huone. P-seinä.	S.
6463.	8.	---	S.
6464.	9.	I-seinä.	W.
6465.	10.	---	W.
6466.	11.	---	NW.
6467.	12.	E-seinä.	N.
6468.	13.	---	N.
6469.	14.	L-seinä.	E.
6470.	15.	---	E.
6471.	16.	I-seinän ovia.	W.
6472.	17.	Huone 10. E-seinä	N.
6473.	18.	SP kaakkoisosa.	N.

6474.	19.	Linna v. 1990 korkaustöiden jälkeen.	SP itäseinä.	W.
6475.	20.		---	W.
6476.	21.		---	W.
6477.	22.		--- + G-torni.	NW.
6478.	23.		---	W.
6479.	24.		G-torni.	NW.
6480.	25.		SP itäseinä.	S.
6481.	26.	Torni 12 + länt. ulkoseinä. Liitos.		SW.
6482.	27.		---	SW.
6483.	28.	Länt. ulkomuuri. Pohj. osan seinärakenne. detalji.		W.
6484.	29.		---	W.
6485.	30.		YK.	SW.
6486.	31.		YK.	W.
6487.	32.		---	W.
6488.	33.		---	W.
6489.	34.		---	SW.
6490.	35.		---	SW.
6491.	36.		---	SW.
6492.	37.	Pohj.osan seinärakenne. detalji.		E.

Filmi nro 19. Kuvattu loka-marraskuussa 1990.

6493.	1.	Länt. ulkomuuri. YK.		SW.
6494.	2.		---	W.
6495.	3.	Torni 12. Eteläseinän yläosa.		S.
6496.	4.		---	S.
6497.	5.		--- + länt. ulkomuuri.	SW.
6498.	6.		---	SW.
6499.	7.	Länt. ulkomuuri. YK. (4 hirsiaukkoa)		W.
6500.	8.	Torni 12. Eteläseinä.		SW.
6501.	9.	Länt. ulkomuuri. Hirren kolo D.(sisäkuva)		W.
6502.	10.		---	W.
6503.	11.	Torni 12. Eteläseinä.		SE.
6504.	12.	Työkuva. P.Siekinen.		
6505.	13.	Torni 12. Lounaiskulma.		EW.
6506.	14.	Eteläseinä. Yläosa.		S.
6507.	15.		--- detalji.	S.
6508.	16.		---	S.
6509.	17.	Pohj. seinän alaosa.		N.
6510.	18.	Länsiseinä.		W.
6511.	19.		--- detalji.	W.
6512.	20.	Maisema marraskuussa 1990.		

Linnan läntinen ulkopuoli töiden päätyttyä marraskuussa 1990.

6513.	21. Torni 12 + länt. ulkomuuri.	NW.
6514.	22. Länt. ulkomuuri.	W.
6515.	23. -"-	W.
6516.	24. -"-	W.
6517.	25. -"-	W.
6518.	26. -"-	W.
6519.	27. Torni 12. E-seinä.	SW.
6520.	28. + länt. ulkomuuri.	SW.
6521.	29. -"-	SW.
6522.	30. Länt. ulkomuuri.	NW.
6523.	31. Torni 12. Lounaiskulma.	SW.
6524.	32. Länt. ulkomuuri.	NW.
6525.	33. L-huoneen viemäröintiputki.	W.
6526.	34. Sisäpihan itäosa.	W.
6527.	35. -"-	SW.
6528.	36. Huone R. YK.	W.
6529.	37. Kuusiston linnan rauniot marraskuussa 1990.	SW.

KUUSISTON LINNAN RAUNIOT.

MUURITUTKIMUS VUONNA 1990.

6 x 6 mustavalkofilmi. Kuvaaja K. Uotila.

Filmi nro 1. Kuvattu toukokuussa 1990.

6530.	1. Sisäpihan portaikko, huoneen R puolelta.	S.
6531.	2. --"	SW.
6533.	3. Länsiseinä, YK.	NE.
6532.	4. Itäseinä, YK.	NW.
6534.	5. L-Huone, Eteläseinä, YK.	N.
6535.	6. Sisäpihan länsiseinä, YK.	E.
6536.	7. L-huone, Eteläseinä, YK.	N.
	8. ----	
6537.	9. L-huone, Eteläseinä, YK.	N.
6538.	10. --"	N.
6539.	11. Pohjoisseinä, YK.	SE.
	12. ---	

Filmi nro 2. Kuvattu toukokuussa 1990.

6540.	1. K-huone, Länsiseinä, YK.	E.
6541.	2. --"	E.
6542.	3. Eteläseinä, YK.	N.
	4. ----	
6543.	5. Pohjoisseinä, YK.	S.
6544.	6. --"	S.
6545.	7. Itäseinä, YK.	W.
	8. ----	
	9. ----	
6546.	10. Itä- ja pohjoisseinien liitos.	SW.
6547.	11. Itäseinä,	SW.
	12. ----	

Filmi nro 3. Kuvattu toukokuussa 1990.

6548.	1. I-huone, Pohjoisseinä, YK.	S.
6549.	2. --"	S.
6550.	3. --"	S.
	4. ---	
6551.	5. Länsiseinä, YK.	E.
6552.	6. Eteläseinä, YK.	N.

6553.	7.	---	N.
6554.	8.	I-huone. Eteläseinä.	N.
6555.	9.	Itäseinä. YK.	W.
6556.	10.	---	W.
6557.	11.	---	W.
6558.	12.	Eteläseinä. YK.	NW.

Filmi nro 4. Kuvattu toukokuussa 1990.

6559.	1.	Sisäpihan länsiseinä. Panoraama (pohj-etelään.)	E.
6560.	2.	---	E.
6561.	3.	Työkuva. T.Koivisto.	
6562.	4.	Panoraama jatkuu.	E.
6563.	5.	---	E.
6564.	6.	---	E.
6565.	7.	---	E.
6566.	8.	Huonetila 10. eteläseinä. Panoraama. (länneestä itään)	N.
6567.	9.	---	N.
6568.	10.	---	N.
6569.	11.	---	N.
6570.	12.	---	N.

Filmi nro 5. Kuvattu toukokuussa 1990.

6571.	1.	Työkuva. A.Peura ja V-P.Toropainen.	
6572.	2.	Huone R. Tiilirakenne.	E.
6573.	3.	---	E.
6574.	4.	---	E.
6575.	5.	---	S.
6576.	6.	--- detalji.	W.
6577.	7.	---	W.
6578.	8.	Sisäpihan länsiseinä. Kaivausalue 90 001 länsiprofiili.	E.
6579.	9.	---	E.
6580.	10.	---	E.
6581.	11.	L-huone. Eteläseinän vanhempi luonnonkivirakenne.	N.
6582.	12.	---	N.

Filmi nro 6. Kuvattu elokuussa 1990.

6585.	1.	Sisäpihan länsiseinä. L-huoneen oviaukon pohj. pieli.	E.
6584.	2.	pohj.osa. YK.	E.
6583.	3.	eteläosa. YK.	E.
6588.	4.	K-huoneen ikkuna-aukon eteläpuoli.	E.
6587.	5.	---	E.

6586.	6.	keskiosa. YK.	E.
6591.	7.	Sisäpihan länsiseinä. eteläosa. Hirren kolo. detalji.	E.
6590.	8.	YK.	E.
6589.	9.	YK.	E.
6594.	10.	eteläosa. L-huoneen ikkuna-aukko.	E.
6593.	11.	---	E.
6592.	12.	hirren kolo. detalji.	E.

Filmi nro 7. Kuvattu syyskuussa 1990.

6598.	1.	Sisäpihan itäseinä. Seinärakenne.	SW.
6599.	2.	Sisäpihan itäseinä + G-tornin liitos. YK.	NW.
6600.	3.	Sisäpihan itäseinä. YK.	W.
6601.	4.	Sisäpihan länsiseinä. K-huoneen itäseinän ikkuna-aukko.	E.
6602.	5.	K-huoneen itäseinän oviaukko. Pohj. pieli.	SE.
6603.	6.	Eteläpieli.	NE.
● 6604.	7.	Eteläpieli.	NW.
6605.	8.	K-huone. Itäseinän ikkuna-aukko.	W.
6606.	9.	---	SW.
6597.	10.	L-huone. Itäseinän ikkuna-aukko.	W.
6596.	11.	Sisäpihan länsiseinä. L-huoneen ikkuna-aukko.	E.
6595.	12.	L-huoneen oviaukko ja hirren kolo.	E.

Filmi nro 8. Kuvattu loka-marraskuussa 1990.

6607.	1.	Läntinen ulkoseinä. Syvätäyttökorjaus.	W.
6608.	2.	---	W.
6609.	3.	Sisäpihan läntiseinä. Kuvattu marraskuussa 1990.	E.
6610.	4.	— // —	SE.
● 6611.	5.	Päälinnan sisäänkäynti.	S.
6612.	6.	Sisäpihan itäseinä. YK.	W.
6613.	7.	Sisäpihan pohjoisosa. YK.	S.
6614.	8.	Sisäpihan itäseinä. YK.	W.
6615.	9.	Läntinen ulkoseinä. (pohjoisosa) YK.	SW.
6616.	10.	--- --- neljä hirren koloa.	W.
6617.	11.	--- (eteläosa) YK.	NW.
6618.	12.	--- + torni 12. YK.	S.

KUUSISTON LINNANRAUNIOT.

MUURITUTKIMUS VUONNA 1990.

DIAKUVAT VUONNA 1990. Kuvaaaja K. Uotila.

6619.	1.	L-huone.	E-seinä.	YK ennen töiden alkua.	N.
6620.	2.			---	N.
6621.	3.			Holvipilari	NW.
6622.	4.			Luonnonkivikomero	N.
6623.	5.		L-seinä.	YK ennen töiden alkua.	E.
6624.	6.		P-seinä.	YK ennen töiden alkua.	SE.
6625.	7.			---	SW.
6626.	8.			---	S.
6627.	9.			---	SW.
6628.	10.			---	S.
6629.	11.			---	S.
6630.	12.			---	S.
6631.	13.		I-seinä.	YK ennen töiden alkua.	W.
6632.	14.			Ikkuna.	W.
6633.	15.			Oviaukko	W.
6634.	16.		E-seinä.	Yläosan korjaustyö.	N
6635.	17.			---	NE.
6636.	18.			Tiiliosan korjaus.	NW.
6637.	19.			YK tiiliosan korjaus.	NE.
6638.	20.			---	NE.
6639.	21.			Tiilirakenne.	N.
6640.	22.			---	N.
6641.	23.			YK vanhempi luonnonkiviseinä.	NE.
6642.	24.			---	NE.
6643.	25.			---	N.
6644.	26.			Tiili+luonnonkivirakenne.	NW.
6645.	27.			---	NE.
6646.	28.			YK vanhempi luonnonkiviseinä.	N.
6647.	29.			---	N.
6648.	30.			---	N.
6649.	31.			---	NW.
6650.	32.			---	NW.
6651.	33.			---	W.
6652.	34.			YK kalkkaus.	N.
6653.	35.			Kalkkaus ja eteläkulman purku	N.

6654.	36.	L-huone.	E-seinä.	Eteläosan vanh. rakenne.	NE.
6655.	37.			---	N.
6656.	38.		L-seinä.	Korjaustyö.	E.
6657.	39.			Eteläkulman purkutyö.	NE.
6658.	40.			---	E.
6659.	41.			---	E.
6660.	42.			---	N.
6661.	43.			---	N.
6662.	44.			YK korjaustyön jälkeen + tiililattia.	E.
6663.	45.		P-seinä.	YK pohj- ja itäseinän liitoksesta.	SW.
6664.	46.			---	SW.
6665.	47.			---	SW.
6666.	48.		I-seinä.	Ylemmän kynnyksen purkutyö. Poist. pintalaasti.	W.
6667.	49.			---	SW.
6668.	50.			---	S.
6669.	51.			Seinän purkutyö. panoraama.	W.
6670.	52.			---	W.
6671.	53.			---	W.
6672.	54.			YK.	SW.
6673.	55.			Rakennedetalji.	SW.
6674.	56.			seinärakenne.	S.
6675.	57.			---	S.
6676.	58.			---	SW.
6677.	59.			Mahd. toisen kerroksen oviaukko-rakenne.	SW.
6678.	60.			YK purkutyön jatkuessa	SW.
6679.	61.			---	W.
6680.	62.			---	W.
6681.	63.			---	SW.
6682.	64.			---	SW.
6683.	65.			Rakennedetalji.	W.
6684.	66.			---	SW.
6685.	67.			Holvirakenteen kynnyksen purkutyö.	NW.
6686.	68.			---	W.
6687.	69.			---	NW.
6688.	70.			Lisämuurin rakentamistyö. (Matti Alanen)	N.
6689.	71.			---	NW.
6690.	72.			---	W.
6691.	73.			Ikkuna-aukko.	NW.
6692.	74.			---	NW.
6693.	75.			---	N.
6694.	76.			---	SW.
				Pohj. pieli.	SW.

6695.	77.	L-huone. E-seinä.	Ikkuna-aukko.	Pohj. pieli. Rakennedetalji.	SW.
6696.	78.		---		S.
6697.	79.		---	Ikkunan pohja.	W.
6698.	80.		---		W.
6699.	81.		---	Purettu alaosa.	W.
6700.	82.		---	Eteläpieli.	W.
6701.	83.		---	detalji.	W.
6702.	84.		---		NW.
6703.	85.		---		N.
6704.	86.		---		NW.
6705.	87.		---		NW.
6706.	88.		---	eteläseinä.	NW.
6707.	89.		---	Pohj. pieli.	W.
6708.	90.		---	detalji.	W.
6709.	91.		---		W.
6710.	92.		---		SW.
6711.	93.		---		SW.
6712.	94.		---		SW.
6713.	95.		---		SW.
6714.	96.		---	Pohj. seinä.	SW.
6715.	97.	K-huone. E-seinä.	YK. Korjaustyö.		N.
6716.	98.		Oviaukko		N.
6717.	99.		Oviaukon kulma.		N.
6718.	100.		Ovikäytävän komero.		N.
6719.	101.		---		W.
6720.	102.		Komeron länsikulma.		NW.
6721.	103.		---		NW.
6722.	104.		---		NW.
6723.	105.		Länt. ovipieli.		E.
6724.	106.	L-seinä.	Ikkuna-aukko.		E.
6725.	107.		---		E.
6726.	108.		---		E.
6727.	109.		---		N.
6728.	110.		---		N.
6729.	111.		---		N.
6730.	112.		---		E.
6731.	113.		Komeron korjaustyö.		E.
6732.	114.		Viemäriaukko.		E.
6733.	115.	P-seinä.	YK korjausten aikana.		SW.
6734.	116.	I-seinä.	Eteläosan kynnyksen korjaus+ purkutyö.		N.
6735.	117.		---		NW.

6736.	118.	K-huone. I-seinä.	Eteläosan kynnyksen purkutyö.	N
6737.	119.		---	NW.
6738.	120.		---	N.
6739.	121.		---	N.
6740.	122.		---	S.
6741.	123.		Kiviosa purettu.	W.
6742.	124.		---	W.
6743.	125.		---	W.
6744.	126.		YK.	SW.
6745.	127.		---	SW.
6746.	128.		Kynnysrakenne.	W.
6747.	129.		---	S.
6748.	130.		---	S.
6749.	131.		---	S.
● 6750.	132.		Korjaustyö.	W.
6751.	133.		Bitumikate.	S.
6752.	134.		---	SW.
6753.	135.		Pohj. osan korjaustyö.	W.
6754.	136.		kynnysrakenne.	W.
6755.	137.		---	N.
6756.	138.		YK. purkutyö	W.
6757.	139.		Ikkuna-aukko.	W.
6758.	140.		YK.	W.
6759.	141.		Ikkuna-aukko.	W.
6760.	142.		--- detalji.	W.
6761.	143.		---	S.
6762.	144.		---	S.
● 6763.	145.		Kivien purkutyö.	W.
6764.	146.		---	W.
6765.	147.		Ikkuna-aukko. Alareunan purkutyö.	W.
6766.	148.		---	W.
6767.	149.		--- Eteläpieli.	NW.
6768.	150.		--- Kaaren lakiosa.	W.
6769.	151.		--- Pohj. pieli.	SW.
6770.	152.		Ikkuna.YK.	S.
6771.	153.		Tiilikaari.	W.
6772.	154.		Tiilikaaren yläosa.	S.
6773.	155.		Oviaukko. Purkutyö.	N.
6774.	156.		---	N.
6775.	157.		--- YK.	W.
6776.	158.		---	NW.

6777.	159.	K-huone. I-seinä.	Oviaukko	Eteläpieli.	N.
6778.	160.		---		N.
6779.	161.		---	Eteläpielen tiilijäänteet.	N.
6780.	162.		---		E.
6781.	163.		---		E.
6782.	164.		---		N.
6783.	165.		---		NW.
6784.	166.		---		N.
6785.	167.		---		N.
6786.	168.		---		N.
6787.	169.		---		N.
6788.	170.		---	Pohj. pielen rakenteet.	SE.
6789.	171.		---		SW.
6790.	172.	I-huone. E-seinä.	Ennen töiden alkua.		N.
6791.	173.		Korjaustyö.		N.
6792.	174.		---		N.
6793.	175.		---		N.
6794.	176.	L-seinä.	YK.		E.
6795.	177.	L-seinä.	Länsi - Pohj. seinän liitos.		SE.
6796.	178.		---		SE.
6797.	179.	P-seinä.	YK.		S.
6798.	180.		---		S.
6799.	181.		Korjaustyö.		S.
6800.	182.		---		S.
6801.	183.		YK.		S.
6802.	184.		Holvipilarin liitois P-seinään.		SE.
6803.	185.		Pohj.-itäseinän liitos.		SW.
6804.	186.		Korjaustyö.		S.
6805.	187.	I-seinä.	Kynnysrakenne.		NW.
6806.	188.		---		W.
6807.	189.		---	pintarakenne.	W.
6808.	190.		---		S.
6809.	191.		YK.		W.
6810.	192.		Ikkuna-aukko.		W.
6811.	193.		Oviaukon pohj. pielen purkutyö.		SE.
6812.	194.		---		SE.
6813.	195.		---		SE.
6814.	196.		---		E.
6815.	197.		---		E.
6816.	198.		---		SW.
6817.	199.		---		S.
6821.	- 203		---		S.

6822.	204	I-huone. I-seinä.	Oviaukon pohj. pielen purkutyö.	SW.
6823.	205		Oviaukon pohjarakenne.	W.
6824.	206		---	W.
6825.	207	Sisäpiha. Länsis.	Eteläosa ennen korjauksia.	E.
6826.	208		Keskiosa ennen korjauksia.	E.
6827.	209		L-huoneen ikkuna.	E.
6828.	210		---	E.
6829.	211	"	L-huoneen oviaukko.	E.
6830.	212		---	E.
6831.	213		K-huoneen oviaukko + kalkkikivet.	NE.
6832.	214		Kalkkikivet	NE.
6833.	215		---	SE.
6834.	216		Sidoskivet.	S.
6835.	217		Eteläosan korjaustyö.	E.
6836.	218		---	E.
6837.	219		---	E.
6838.	220		L-huoneen oviaukko.	E.
6839.	221		---	E.
6840.	222		---	E.
6841.	223		kivirakenne.	E.
6842.	224		---	E.
6843.	225		---	E.
6844.	226		---	E.
6845.	227	- 228	---	E.
6846.	229		Purettu K-huoneen oviaukko.	E.
6847.	230		Keskiosan korjaustyö.	E.
6848.	231		---	E.
6849.	232		---	E.
6850.	233		---	E.
6851.	234		---	E.
6852.	235		+ kivitys.	E.
6853.	236		---	E.
6854.	237		tiiliosa.	E.
6855.	238		---	E.
6856.	239		yläosa + aukko.	E.
6857.	240		---	E.
6858.	241		Yläosa.	E.
6859.	242		---	E.
6860.	243		aukko.	E.
6861.	244		---	E.
6862.	245		tiiliosa.	E.
6863.	246		---	E.
6864.	247		Pohj. osan korjaustyö.	E.
6865.	248		I-huoneen oviaukon ja ikkunan väli. korjaust.	E.
6866.	249		---	E.
6867.	250		---	E.

6864.	246	Sisäpiha. L-seinä.	Korjaustyö	E.
6865.	247		L-huoneen ikkuna. YK.	E.
6866.	248		Yläkaaren sortuma.	E.
6867.	249			E.
6868.	250		Purkutyö.	E.
6869.	251			E.
6870.	252			E.
6871.	253		Pohja.	E.
6872.	254		YK. purku.	E.
6873.	255			E.
6874.	256			E.
6875.	257			E.
6876.	258			E.
6877.	259			E.
6878.	260			E.
6879.	261			E.
6880.	262		Pohjarakenne.	E.
6881.	263		pohja+pielet.	E.
6882.	264		pohja.	E.
6883.	265		eteläpieli.	NE.
6884.	266		pohj.pieli.	SE.
6885.	267			S.
6886.	268		YK.	E.
6887.	269			E.
6888.	270		Kulman rakenne.	NE.
6889.	271		K-huoneen ikkuna.	E.
6890.	272			E.
6891.	273			E.
6892.	274			E.
6893.	275		Tiilipohja.	E.
6894.	276			E.
6895.	277	Alue 10. E-seinä.	Korjaustyö.	N.
6896.	278			N.
6897.	279			N.
6898.	280			N.
6899.	281			N.
6900.	282			N.
6901.	283	Sisäpiha. Portaikko. Itäseinä.	YK.	NW.
6902.	284		Länsiseinä.	NE.
6903.	285			E.
6904.	286		Itäseinä.	N.

6905.	287	Sisäpiha. Portaikko. Itäseinä		N.
6906.	288		YK.	E.
6907.	289		Korjaustyö itäseinässä.	SW.
6908.	290		länsiseinässä.	E.
6909.	291	Sisäpiha. Kaakk-s.	YK ennen korjauksia.	N.
6910.	292		---	N.
6911.	293		---	N.
6912.	294		Korjaustyö.	N.
6913.	295		---	N.
6914.	296		--- detalji.	N.
6915.	297	Sisäpiha. I-seinä.	Ennen korjaustöitä.	W.
6916.	298		---	W.
6917.	299		Itäseinä ja G-torni.	W.
6918.	300		Sidoskivet.	S.
6919.	301		Itäseinä ja H-huone.	S.
6920.	302		hirren kolot.	W.
6921.	303		YK. kasvillisuuden poisto.	W.
6922.	304		YK. Korjaustyö.	W.
6923.	305		Pohj. osan rakennusdetalji	W.
6924.	306		---	W.
6925-	307 - 309		Keskiosan saumakohta.	W.
6927	310 - 312		---	W.
6928-	313		---	W.
6930.	313		---	W.
6931.	314		Itäs. ja G-tornin sauma.	NW.
6932.	314		---	NW.
6933.	315		---	NW.
6934.	316		---	NW.
6935.	317	G-TORNI I-seinä.	Ennen korjauksia.	N.
6936.	318		Korjaustyö.	N.
6937.	319		---	N.
6938.	320		rakennedetalji.	N.
6939.	321	L-seinä.	YK.	W.
6940.	322		Pohj. osa YK.	W.
6941.	323		Korjaustyö	W.
6942.	324		rakennedetalji.	SW.
6943.	325		---	W.
6944.	326		---	W.
6945.	327		---	W.
6946.	328		Eteläosa. YK.	W.
6947.	329		Korjaustyö.	W.
6948-	330 - 331		---	SW.
6949.	332		---	NW.
6950.			Urakivet.	NW.

6951.	333	G-torni. L-seinä.	Eteläosan urakivet.	SW.
6952.	334		--	SW.
6953.	335		-- Uudet kivet tilalla.	NW.
6954.	336		G-tornin ja kaakk. seinän sauma.	N.
6955.	337		--	N.
6956.	338		--	N.
6957.	339		--	NW.
6958.	340		-- tiilikaari.	NW.
6959.	341	Sisäpiha. P-seinä.	Ennen kasvillisuuden poistoa.	S.
6960.	342		--	S.
6961.	343	Luot.-s.	Ennen kasv. poistoa.	E.
6962.	344		--	E.
6963.	345	P-seinä.	Kasvillisuus poistettu.	S.
6964.	346		--	S.
6965.	347	Länt. Ulkoseinä.	L-huoneen viemäriaukon rakennustyö.	SW.
6966.	348		--	W.
6967.	349		Eteläosa ennen korjaustöitä.	W.
6968.	350		--	W.
6969.	351		--	W.
6970.	352		K-huoneen viemäriaukon rakennustyö.	W.
6971.	353		--	W.
6972.	354		Keskiosa ennen korjaustöitä.	W.
6973.	355		--	W.
6974.	356		--	W.
6975.	357		--	W.
6976.	358		--	W.
6977.	359		--	W.
6978.	360		YK. korjaustyö käynnissä.	W.
6979.	361		Hirren kolot (3 kpl.)	W.
6980.	362		Hirren kolo A (ulkoa)	W.
6981.	363		(sisältä)	W.
6982.	364		Hirren kolo B (ulkoa)	W.
6983.	365		(sisältä)	W.
6984.	366		Hirren kolo C (ulkoa)	W.
6985.	367		(sisältä)	W.
6986.	368		YK. seinä puhdistettuna.	W.
6987.	369		Pohjoisosan korjaustyö.	SW.
6988.	370		--	S.
6989.	371		-- Rakennedetalji.	W.
6990.	372		--	W.
6991.	373		-- YK.	SW.

6992.	374	Länt. ulkoseinä.	G-tornin eteläseinän liitos.	SW.
6993.	375		YK. puhdistustyö.	W.
6994.	376		Seinän eteläosa puhdistettu.	W.
6995.	377		Seinän keskiosa puhdistettu.	W.
6996.	378		Seinän pohj. osa puhdistettu.	W.
6997.	379		---	W.
6998.	380		---	W.
6999.	381		YK.	W.
7000.	382		---	W.
7001.	383		Hirren kolot (4 kpl)	W.
7002.	384		Hirren kolo D.	W.
7003.	385	Torni 12. E-seinä.	Ennen korjauksia.	S.
7004-7005.	386 - 387	L-seinä.	Ennen korjauksia.	W.
7006.	388	P-seinä.	Ennen korjauksia.	N.
7007.	389		---	N.
7008.	390		---	N.
7009.	391		---	NW.
7010.	392	E-seinä.	Yläosa ennen korjauksia.	S.
7011.	393		keskiosa ennen korjauksia.	S.
7012.	394		Alaosa ennen korjauksia.	S.
7013.	395		Lounaiskulma ennen korjauksia	SW.
7014.	396		Yläosan korjaustyö.	S.
7015.	397		detalji.	S.
7016.	398		rakennesauma.	S.
7017.	399		---	S.
7018.	400		detalji.	S.
7019.	401		---	S.
7020.	402		Keskiosan korjaus.	S.
7021.	403		YK.	S.
7022.	404		Lounaiskulma.	SW.
7023.	405		Yläosa.	S.
7024.	406		Työkuva. (puhallustyö)	SE.
7025.	407		keskiosan rakenne.	S.
7026.	408		---	E.
7027.	409		keskiosan alareunan korjaustyö.	S.
7028.	410		kallio+seinä.	S.
7029.	411		detalji.	S.
7030.	412	L-seinä.	Lounaiskulman rakenne.	W.
7031.	413		---	W.
7032.	414		---	W.
7033.	415		---	W.

7034.	416.	Torni 12.L-seinä.	Yläosan purkutyö.	W.
7035.	417.		--	W.
7036.	418.	P-seinä.	Luoteiskulman alaosa.	N.
7037.	419.		--	N.
7038.	420.	R-huone. Lo-kulma.	Lounaiskulman kivirakennelma.	E.
7039.	421.		--	E.
7040.	422.		--	N.
7041.	423.		--	N.
7042.	424.		--	N.
7043.	425.		--	W.
7044.	426.		-- purkutyö.	E.
7045.	427.		--	E.
7046.	428.		--	E.
7047.	429.		--	E.
7048.	430.		--	E.
7049.	431.		--	E.
7050.	432.		--	NE.
7051.	433.		--	N.
7052.	434.		--	N.
7053.	435.		--	N.
7054.	436.		--	N.
7055.	437.		-- puhdistettu.	NE.
7056.	438.		--	E.
7057.	439.		--	E.
7058.	440.		--	E.
7059.	441.		--	NE.
7060.	442.		--	NE.
7061.	443.		--	E.
7062.	444.		--	E.
7063.	445.	U-huone. Lo-kulma.	YK.	N.
7064.	446.		Lounaiskulman rakenne purkutyön aikana.	E.
7065.	447.		--	E.
7066.	448.		Kaakkoisseinän lounaisosa.	N.
7067.	449.		--	N.
7068.	450.		--	N.
7069.	451.	Rauniot loka-marraskuussa 1990 töiden päättyessä.	SP länsiseinä.	E.
7070.	452.		--	E.
7071.	453.		--	E.
7072.	454.		-- SP itäseinä.	W.
7073.	455.		--	W.
7074.	456.		--	W.

7075.	457	Rauniot loka-marraskuussa 1990 töiden päättyessä. SP itäseinä.	W.
7076.	458	--	(hirrenkolot) W.
7077.	459	--	Tila 10. P-seinä. N.
7078.	460	--	Huone I. NW.
7079.	461	--	SW.
7080.	462	--	Huoneet K-L. NW.
7081.	463	--	Huone K. W.
7082.	464	--	Huoneet L-K. S.
7083.	465	--	Länt. ulkoseinä. W.
7084.	466	--	W.
7085.	467	--	W.
7086.	468	--	W.
7087.	469	--	Torni 12. E-seinä. SW.
7088.	470	K-huoneen ovipielestä poistetut kalkkikivet. Kivi A.	
7089.	471	--	
7090.	472	--	
7091.	473	--	
7092.	474	--	
7093.	475	--	
7094.	476	--	Kivi B.
7095.	477	--	
7096.	478	--	
7097.	479	--	
7098.	480	--	Kivi D.
7099.	481	--	
7100.	482	--	
7101.	483	--	
7102.	484	K-huoneen Itäseinän ikkunasta poistettu kalkkikivi.	
7103.	485	--	
7104.	486	--	
7105.	487	--	
7106.	488	--	
7107.	489	G-torni. Länsiseinän eteläosasta poistetut urakivet. Kivi A.	
7108.	490	--	
7109.	491	--	
7110.	492	--	
7111.	493	--	
7112.	494	--	Kivi B.
7113.	495	--	
7114.	496	--	
7115.	497	--	

7116.	498	G-tornin urakivi B.	
7117.	499	Pöyrätorni B ennen hiekkatäyttöä.	E.
7118.	500	---	NE.
7119.	501	Savisoratäyttö huoneeseen L.	NE.
7120.	502	Vanhan vartijan asunnon korjaustyö. Laudoituksen uusiminen.	SE.
7121.	503	- 504	
7122.		Maalaus.	SE.
7123.	505	---	S.
7124.	506	Katon uusiminen	SW.
7125.	507	EI OLE	SE.
7126.	508	Työkuvat. M-huoneen oviaukon muuraustyö. M. Alanen, T. Koivisto, H. Siren.	
7127.	509	---	M. Alanen.
7128.	510	Työkuva muurareista M. Alanen, P. Siekkinen ja T. Koivisto.	
7129.	511	I-huoneen pohjoisseinän syvätyttö. M.A. ja T.K.	
7130.	512	L ja K -huoneiden itäseinän kynnyks rakenne. M.A. ja H.S.	
7131.	513	Arkkitehti S. Miettinen ja M.A.	
7132.	514	I-huoneen pohj. seinän kivitystyö. M.A. ja T.K. ja H.S.	
7133.	515	K-huoneen itäseinän oviaukon purkutyö. T.K.	
7134.	516	K-huoneen itäseinän kynnyksen pikeäminen. T.K.	
7135.	517	YK länsisiivestä. + M.A.	
7136.	518	Muurariryhmä P.S., H.S., T.K. ja M.A.	
7137.	519	R-huoneen kivilatomus ja P.S. ja H.S.	
7138.	520	Länsisiiven kattamistyö. P.S. ja M.A.	
7139.	521	Kaivausalue 90 001. Kivien poisto. Veli-Pekka Toropainen, Aaja Peura.	
7140.	522	Vaaitusryhmä Leena Venhe ja A.P.	
7141.	523	A.P ja V-P.T. ja turisteja.	
7142.	524	Kaivausalue 90 002. kivien poisto V-P.T. ja K. Uotila.	
7143.	525	R-huoneen kivilatomuksen purku. L.V.	
7144.	526	Työkuva L.V. ja A.P.	
7145.	527	Työkuva V-P.T. ja A.P.	
7146.	528	Työkuva L.V ja A.P.	
7147.	529	K-huone L.V. ja A.P.	
7148.	530	YK. V-P.T., A.P., L.V. ja turisteja.	
7149.	531	Piirtäjä A.P.	
7150.	532	Muuritutkimusta A.P. ja K.U.	
7151.	533	Kallion pesu. A.P.	
7152.	534	Kallion pesu. V-P. T.	
7153.	535	Kaivajat työssä. A.P. ja V-P.T.	
7154.	536	Seinän purkutyö. K.U.	
7155.	537	Piirtäjä L.V.	
7156.	538	Työkuva A.P. ja V-P.T.	
7157.	539	Arkeologivieraat heinäkuussa -90.	

KUUSISTON LINNANRAUNIOT

MUURITUTKIMUS VUONNA 1990.

KARTTALUETTELO:

nro 349: L-HUONE. Eteläseinän vanhempi luonnonkiviosa. (osa 1.)

1:10. K.U. Toukokuu - 90.

nro 350: L-HUONE. Eteläseinän vanhempi luonnonkiviosa. Leikkaukset 1 ja 2.

1:10. K.U. Toukokuu - 90.

nro 351: L-HUONE. Eteläseinän vanhempi luonnonkiviosa. (osa 2.)

1:10. K.U. Toukokuu - 90.

Nro 352: L-HUONE. Eteläseinän rakenne puretun länsiseinän sisässä.

1:10. K.U. Toukokuu - 90.

nro 353: L-HUONE. Itäseinän kynnys. Profiili A.

1:10. K.U. Kesäkuu - 90.

nro 354: L-HUONE. Itäseinän kynnys. Profiili B.

1:10. K.U. Kesäkuu - 90.

nro 355: L-HUONE. Itäseinän ikkuna-aukon profiilit.

1:10. K.U. Elokuu - 90.

nro 356: K-HUONE. Länsiseinän ikkuna-aukko. Taso- ja profiilikartta.

1:10. K.U. Heinäkuu - 90.

nro 357: K-HUONE. Itäseinän ikkuna-aukko. Profiili.

1:10. K.U. Elokuu - 90.

nro 358: K-HUONE. Itäseinän ikkuna-aukko- Leikkaus.

1:10. K.U. Elokuu - 90.

nro 359: SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄ. L-huoneen ikkunan ulkopuoli. Profiili A.

1:10. K.U. Elokuu - 90.

nro 360: SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄ. L-huoneen ikkunan ulkopuoli. Profiili B.

1:10. K.U. Elokuu - 90.

nro 361: SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄ. L-huoneen ikkunan ulkopuoli. Pohjataso.

1:10. K.U. Elokuu - 90.

- nro 362: SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄ. L-huoneen ikkunan ulkopuoli. Leikkaukset A ja B.
1:10. K.U. Elokuu - 90.
- nro 363: SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄ. Hirsien kolot A ja B.
1:10. K.U. Heinäkuu - 90.
- nro 364: SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄ. K-huoneen ulkoikkuna. Profiili.
1:10. K.U. Elokuu - 90.
- nro 365: SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄ. K-huoneen ulkoikkuna. Pohjataso.
1:10. K.U. Elokuu - 90.
- nro 366: SISÄPIIHAN LÄNSISEINÄ. Kaivausalue 90 001:n länsiprofiili.
1:10. K.U. Kesäkuu - 90.
- nro 367: K-HUONEEN OVIAUKKO. Eteläprofiili.
1:10. K.U. - L.V. Elokuu - 90.
- nro 368: K-HUONEEN OVIAUKKO. Pohjoisprofiili.
1:10. K.U. - L.V. Elokuu - 90.
- nro 369: I-HUONEEN OVIAUKKO. Eteläprofiili.
1:10. K.U. - L.V. Elokuu - 90.
- nro 370: I-HUONEEN OVIAUKKO. Pohjoisprofiili.
1:10. K.U. - L.V. Elokuu - 90.
- nro 371: K-HUONEEN PURETUN OVIAUKON KALKKIKIVET.
1:10. K.U. Syyskuu - 90.
- nro 372: VUONNA 1990 LÖYDETYT KALKKIKIVET.
1:10. K.U. Syyskuu - 90.
- nro 373: K-HUONEEN ITÄSEINÄ. Purkutyön jälkeen.
1:50. K.U. Kesäkuu - 90.
- nro 374: L-HUONEEN ITÄSEINÄ. Ikkuna-aukon pohjataso.
1:10. K.U. Elokuu - 90.
- nro 375: Sisäpiihan länsiseinä, K-huoneen oviaukon
eteläpuolella. Profiili.
1:10. K.U. Elokuu - 90